
Innst. S. nr. 310

(2008–2009)

**Innstilling til Stortinget
fra kontroll- og konstitusjonskomiteen**

**Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om statens rolle
i transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions**

Vedlegg 8: Referat frå open høyring

Beriktiget

Innst. S. nr. 310

(2008–2009)

Innstilling til Stortinget fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om statens rolle i transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions

Til Stortinget

1. INNLEDNING

Kontroll- og konstitusjonskomiteen vedtok i møte 5. mai 2009 i medhold av Stortingets forretningsorden § 12 nr. 10 sjette ledd, å igangsette forberedelser i en egen sak til Stortinget vedrørende statens rolle i transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions.

Bakgrunnen for saken var transaksjonene som ble gjennomført mellom Aker og Aker Solutions 1. april 2009, og de påstander som fremkom i etterkant om at handelen hadde vært svært gunstig for Aker ASA. Aksjekursen på Aker Solutions ASA falt betraktelig i dagene umiddelbart etter transaksjonene, og det ble fra flere hold fremholdt at eierne av Aker Solutions ASA, herunder staten, var påført betydelige tap. Det ble også fra flere hold hevdet at saksbehandlingen i forkant av transaksjonene hadde vært mangelfull, og nærings- og handelsministeren ga uttrykk for at transaksjonene ikke var behandlet korrekt og at saken skulle vært forelagt generalforsamlingen i Aker Solutions ASA.

Statsråd Sylvia Brustad i Nærings- og handelsdepartementet ble 5. mai 2009 tilskrevet om at komiteen hadde åpnet sak.

2. SAMMENFATNING AV SAKEN

2.1 Statens eierskap

Ved en avtale inngått 22. juni 2007 kjøpte staten 30 prosent av aksjene i Aker Holding AS. Selger var

Aker ASA. Stortinget godkjente avtalen ved vedtak av 11. desember 2007. Nærings- og handelsdepartementet fikk dermed fullmakt til å gjennomføre kjøpet, jf. St.prp. nr. 88 (2006–2007) Statens eierskap i Aker Holding AS og Innst. S. nr. 54 (2007–2008). Staten investerte i alt 4 926 917 001 kroner.

I henhold til vedtektene for Aker Holding AS er det eneste formålet med selskapet å eie aksjer i Aker Kværner ASA. Aker Kværner skiftet den 3. april 2008 navn til Aker Solutions ASA.

Aker ASA eier 60 prosent av aksjene i Aker Holding, staten v/Nærings- og handelsdepartementet eier 30 prosent, SAAB AB (publ) eier 7,5 prosent og Investor AB (publ) 2,5 prosent. Aker Holding eier 41 prosent av stemmeberettigede aksjer i Aker Solutions. Statens eierskap i Aker Solutions ASA er dermed indirekte; gjennom Aker Holding. Statens indirekte eierskap utgjør dermed 12 prosent av aksjene i Aker Solutions.

Regjeringens formål med å kjøpe seg inn i daværende Aker Kværner var å trygge den norske eierforankringen, sikre at hovedkontorfunksjonen ble værende i Norge, samt bidra til opprettholdelse av norske arbeidsplasser. Dette fremkommer på følgende måte i St.prp. nr. 88 (2006–2007):

Aker Kværner ASA forvalter viktig fremtidsrettet kompetanse og er en sentral del av petroleumsnæringen. Det er få Eiermiljøer i Norge utenom staten som alene kan bidra til å sikre langsiktig eierskap og norsk forankring av Aker Kværner ASA. Gjennom avtaler sikrer staten i samarbeid med private industrielle eiere langsiktighet og stabilitet på eiersiden i minst ti år. Dette gir et godt fundament for en fortsatt utvikling og industriell utnyttelse av selskapets kunnskapsbase med utgangspunkt i Norge.

Avtalene legger grunnlag for at Aker Kværner ASA utvikles og ledes fra Norge minst ti år fremover.

Av proposisjonen kommer det også frem at Kjell Inge Røkke, som hovedeier i Aker ASA har avgitt en erklæring om å opprettholde majoritetseierskap i Aker ASA for en periode på ti år.

Eierskapet i Aker Holding reguleres av en aksjonæravtale mellom de fire eierne. Avtalen fulgte som vedlegg til St.prp. nr. 88 (2006–2007).

I henhold til avtalen skal selskapets styre bestå av fem medlemmer. Aker ASA skal utpeke tre styremedlemmer, herunder styreleder, staten utpeker ett medlem, og SAAB og Investor utpeker i fellesskap ett medlem.

Avtalen inneholder særskilte bestemmelser som krever at styremedlemmene i Aker Holding AS må være enige i forhold til enkelte typer beslutninger. Aksjeeierne i Aker Holding er på denne måten hver for seg sikret negativ kontroll, eller vetorett, over visse avgjørelser i Aker Solutions ASA. Følgende framgår av St.prp. nr. 88 (2006–2007):

Forslag som krever to tredelers flertall (eller mer) på Aker Kværner ASAs generalforsamling skal behandles i styret til Aker Holding AS. I aksjonæravtalene er det avtalt at det i slike saker kreves enighet mellom styrets leder og de styremedlemmene som henholdsvis staten og den svenske eiergrupperingen har utpekt. Dersom dette ikke oppnås skal Aker Holding AS stemme i mot det aktuelle forslaget på generalforsamlingen i Aker Kværner ASA. Dette sikrer at alle aksjonærene i Aker Holding, herunder staten, hver for seg har negativ kontroll med Aker Kværners vedtekter. Tilsvarende er det avtalt at transaksjoner mellom nærstående parter til Aker Kværner ASA i henhold til aksjeloven § 3-8, samt pantsettelse og salg av aksjene i Aker Kværner ASA krever tilslutning fra både styrets leder og styremedlemmene fra henholdsvis staten og den svenske eiergrupperingen. For øvrig treffes styrets beslutninger med alminnelig flertall.

I St.prp. nr. 88 (2006–2007) slås det videre fast at Aker ASA vil ha en ledende rolle og den industrielle føring og kontroll i Aker Holding AS. Videre at Aker ASA skal legge til rette for at Aker Holding AS styres i henhold til Aker ASAs styringsmodell. Det presiseres at det ikke vil være noen direkte aksjonærrelasjon mellom staten og (daværende) Aker Kværner ASA, og at staten ikke vil påvirke den daglige driften. Det sies også at departementets økonomiske oppfølging må ta utgangspunkt i offentlig tilgjengelig informasjon fra Aker Kværner ASA.

2.2 Transaksjonene

I en børs melding fra Aker Solutions ASA ble det den 2. april 2009 informert om at Aker Solutions AS (et datterselskap i Aker Solutions-konsernet) den 1. april 2009 hadde gjennomført kjøp av aksjeposter

fra selskaper innen Aker ASA-konsernet. Transaksjonene omfattet

- Aker Oilfield Services – kjøp av aksjer ikke allerede eid av Aker Solutions. Selger var, i tillegg til Aker-konsernet, DOF Oilfield Services AS. Pris for aksjene utgjorde 878 millioner kroner. I tillegg beløp tilbakebetaling av aksjonærlån seg til 154 millioner kroner.
- Aker DOF Deepwater – kjøp av Akers 50 prosent andel av aksjene. Pris for aksjene utgjorde 189 mill kroner. Tilbakebetaling av aksjonærlån beløp seg til 76 millioner kroner.
- ODIM – kjøp av 33 prosent av aksjene i fra Aker. Pris for aksjene utgjorde 513 millioner kroner.
- Midsund Bruk – kjøp av 100 prosent av aksjene i fra Aker. Pris utgjorde 88 millioner kroner.
- Aker Clean Carbon – økning av eierandelen fra 30 til 50 prosent ved en rettet emisjon. Pris utgjorde 42 millioner kroner.

Aker Solutions ASA begrunnet oppkjøpene på følgende måte i børs meldingen av 2. april 2009:

Gjennom det siste året har Aker Solutions restrukturert virksomheten for å styrke potensialet for fortsatt lønnsom vekst. Oppkjøpene til en verdi av rundt 2 milliarder kroner understøtter denne industrielle utviklingen. Satsningen forsterker selskapets posisjon innen brønnintervensjon, utvider offshore marine operasjoner og videreutvikler teknologiporteføljen.

Samlet hadde oppkjøpene en verdi på i underkant av 2 milliarder kroner. Det fremgikk videre av børs meldingen at de aktuelle selskapene hadde et investeringsprogram de nærmeste årene på vel 2,5 milliarder kroner. I en senere børs melding fra Aker Solutions av 14. april 2009 ble det opplyst at den forventede størrelsen på investeringsprogrammet ville være på om lag 3 milliarder kroner.

I børs meldingen av 2. april ble det opplyst at finansieringen av transaksjonene og de fremtidige investeringene skulle skje gjennom et nytt obligasjonslån på ca. 2 milliarder kroner.

Videre fremgikk følgende:

Aker og Aker Solutions har utvist ekstra aktsomhet i forhandlingene om de involverte selskapene i transaksjonene. Dette har skjedd i tråd med god praksis når det gjelder transaksjoner mellom nærstående parter. Et tredje selskap, DOF Subsea ASA, er også part i transaksjonene.

De fremforhandlede avtalene har vært gjenstand for behandling i de respektive selskapenes styrende organer, inkludert Akers revisjonsutvalg, og eksterne rådgivere har avgitt fairness opinions. Avtalene har også vært presentert for styret i Aker Holding.

Raskt etter at transaksjonene ble kjent, ble det reagert fra flere hold. Kritikken som ble reist gikk på fremgangsmåten og saksbehandlingen ved gjennomføringen av salget og på verdivurderingen. Det ble fremført argumenter for at informasjonsprosessen i forkant av transaksjonene hadde vært mangelfull. Videre at salget burde vært gjenstand for behandling på generalforsamlingen i Aker Solutions ASA. På Oslo Børs sank verdien på Aker Solutions ASA-aksjene og flere store meglerfirmaer og analytikere hevdet i media at prisen var for høy.

2.3 Beslutningsprosessen

Nærings- og handelsminister Sylvia Brustad har i brev til kontroll- og konstitusjonskomiteen av 27. april 2009 gjort rede for transaksjonene og den kritikken de avstedkom. Det presiseres at Regjeringens syn er at avgjørelsen om gjennomføringen av transaksjonene må behandles på generalforsamlingen i Aker Solutions ASA.

Brevet gjør rede for de møter og den kontakt som vært forut for gjennomføringen av transaksjonene 1. april 2009, herunder rollen til statens styremedlem i Aker Holding AS.

Statsråden viser til at ett av oppkjøpene, det som gjaldt Aker Oilfield Services AS, var kjent i forkant. På Aker Solutions ASAs fjerdekvartalspresentasjon 24. februar 2009 uttalte konsernledelsen at selskapet hadde planer om å kjøpe seg opp i Aker Oilfield Services AS. Denne informasjonen ble således kjent i aksjemarkedet. Fra før eide Aker Solutions 32 prosent i dette selskapet.

Eiermøte i Aker Holding 13. mars 2009

Den 13. mars 2009 ble det på initiativ fra konsernsjefen i Aker ASA avholdt et møte mellom eierne i Aker Holding. Også på dette møtet ble det orientert om Aker Solutions ASAs planer om å kjøpe seg opp i Aker Oilfield Services. Ifølge Nærings- og handelsdepartementets brev av 27. april 2009 ble det ikke nevnt noe om andre planlagte transaksjoner på dette møtet. Departementets representanter på møtet understreket at selskapet ved daglig leder og styret måtte sørge for en forsvarlig behandling. Det ble ikke fra departementets side reist innvendinger mot den orienteringen som ble gitt. Departementet understreket at det er selskapets ansvar å informere og involvere eierne om nødvendig.

Departementet har gjort tilgjengelig sitt referat fra dette eiermøtet. I referatet kommer det frem at departementsråden tok opp behovet for ryddige internttransaksjonsforhold både i forhold til Aker Solutions varslede oppkjøp av Aker Oilfield Services og generelt. Videre at det er styret i Aker Holding sin hovedoppgave å følge opp aksjonæravtalen generelt

og spesielt rette fokus på internttransaksjoner mellom Aker Solutions og øvrige Aker-selskap.

Departementet sier videre i sitt brev følgende om hvem de oppfattet som ansvarlig for den videre oppfølgingen:

"... det er selskapet ved daglig leder som og styret som skal sørge for en forsvarlig behandling, og at det er selskapets ansvar å informere og eventuelt involvere eierne slik at eierne kan ivareta sine eierinteresser."

Komiteen ba i brev av 5. mai 2009 styreleder Øyvind Eriksen i Aker Holding AS kommentere departementets referat fra eiermøtet 13. mars 2009.

I svarbrev av 15. mai 2009 presiserer Øyvind Eriksen at han tolket departementets påpekning av behovet for ryddige transaksjoner dithen at det var styret – og ikke eierne – i Aker Holding de skulle forholde seg. Det påpekes at dette var i samsvar med Akers egen forståelse av aksjonæravtalen og at de innrettet den etterfølgende informasjonsutvekslingen og saksbehandlingen etter dette. I brevet vises det også til følgende

"For å tilrettelegge for en sømløs dialog mellom styremedlem og eier er det bl a i Aker Holdings styreinstruks (punkt 8.1) (vedlagt) lagt opp til at den taushetsplikten som ellers påhviler et styremedlem ved behandling av sensitiv informasjon ikke skal være til hinder for rapportering og konsultasjon med eierne. Gjennom denne mekanismen blir det opp til eieren – og ikke styremedlemmet – om eieren selv ønsker å motta slik informasjon."

I brev fra komiteen av 5. mai 2009 til Nærings- og handelsdepartementet stilles det følgende spørsmål om hvilken informasjon departementets representanter mottok under møtet:

"Det er kommet frem i ettertid at de statlige representantene som deltok på møtet den 13. mars ikke ville bli inngående informert om den forestående Aker-handelen, med begrunnelse at de ikke ville komme i en innside-posisjon.

Også i forbindelse med Akers Revisjonsutvalgs redegjørelse om møtet 13. mars 2009, er det kommet frem at representantene fra Nærings- og handelsdepartementet ga uttrykk for at de ikke ville motta konfidensiell informasjon om transaksjonene.

Hvorfor ville ikke staten ha informasjon i dette tilfellet?"

Nærings- og handelsdepartementet besvarte spørsmålet på følgende måte i brev av 14. mai 2009:

"Nærings- og handelsdepartementet har ikke avvist å få informasjon. Jeg viser i denne sammenheng til beskrivelsen av møtet mellom eierne i Aker Holding AS den 13. mars 2009 i mitt brev datert 27. april 2009 til kontroll- og konstitusjonskomiteen. Det fremgår her at: "på møtet den 13. mars ble det ikke informert om de fire andre transaksjonene eller

obligasjonslånet på 2 mrd. kroner som ble omtalt i Aker Solutions ASAs børsmelding 2. april. Departementet mottok heller ingen tilbud om innsideinformasjon, og avviste derved heller ikke å motta innsideinformasjon."

Møte mellom Nærings- og handelsdepartementet og styremedlemmet i Aker Holding oppnevnt av staten, 25. mars 2009

Brevet fra Nærings- og handelsdepartementet av 27. april 2009 gjør rede for møtet som fant sted møte mellom departementet og styremedlemmet i Aker Holding oppnevnt av staten den 25. mars 2009, i forkant av generalforsamlingen i Aker Holding som skulle avholdes 30. mars 2009. Departementet betegner møtet som et ordinært møte som avholdes hvert år i forkant av generalforsamling.

Styremedlemmet gjorde rede for den varslede transaksjonen mellom Aker Solutions-konsernet og Aker ASA om Aker Oilfield Services, og signaliserte at behandlingen virket forsvarlig. Transaksjonen fremstod også ifølge styremedlemmet som industrielt riktig for Aker Solutions.

I ovennevnte brev vises det til at styremedlemmet i etterkant av møtet 25. mars 2009 orienterte departementet om at hun hadde mottatt en e-post fra daglig leder i Aker Holding AS om morgenen den 25. mars. E-posten inneholdt en presentasjon av ytterligere fire transaksjoner; informasjon som på dette tidspunktet var ny for dette styremedlemmet. I e-posten ble det fra Aker Holdings side påpekt at styremedlemmet som følge av å ha mottatt informasjonen var å regne som insider. På dette grunnlaget fant styremedlemmet det ikke riktig å informere departementet.

Møte mellom Aker Holding og Nærings- og handelsdepartementet 30. mars 2009

I etterkant av generalforsamlingen i Aker Holding 30. mars 2009 ble det holdt et kort møte med representanter fra departementet, styremedlem oppnevnt av staten, og ledelsen i Aker Holding AS.

Departementet opplyser i sitt brev av 27. april 2009 at transaksjonene som gjaldt Aker Clean Carbon og ODIM ASA ble omtalt på dette møtet. Nyvalgt styreleder Øyvind Eriksen orienterte om transaksjonene, som skulle behandles på styremøte i Aker Holding senere samme dag.

Videre kommer det frem av departementets brev at:

"Nærings- og handelsdepartementets representanter formidlet at departementet normalt ikke mottar innsideinformasjon løpende, men at det forventes at selskapet informerer departementet når det forekommer saker som er relevante for eierne (jf. ovenfor om departementets praksis vedrørende innsideinformasjon). Det ble presisert at Nærings- og handelsdepartementet er vant til å håndtere innsideinformasjon og

føre innsidelister, slik at behovet for konfidensialitet og korrekt håndtering ikke er noe hinder for å informere departementet. Departementet understreket til slutt at det er *selskapet* som skal informere eierne, og at selskapet selv må vurdere når eierens behov for informasjon oppstår. Departementet ga ikke uttrykk for aksept for transaksjonene eller selskapenes håndtering av prosessen."

Informasjon fra styremøtet i Aker Holding AS 30. mars 2009

Det opplyses i Nærings- og handelsdepartementets brev av 27. april 2009 at transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions-konsernet var en orienteringssak på styremøtet i Aker Holding AS den 30. mars 2009.

I etterkant av styremøtet tok styremedlemmet oppnevnt av staten kontakt med departementet og informerte om at Aker Solutions neste dag ville offentliggjøre opplysninger om fem transaksjoner. Det kom også frem at de svenske eierne i Aker Holding i etterkant av styremøtet hadde bedt daglig leder om å få en nærmere orientering om transaksjonene. Styremedlemmet ba også om å bli varslet for å kunne delta dersom en slik orientering skulle gis. I følge styremedlemmet ble hun ikke kontaktet av daglig leder, selv om de svenske eierne ble gitt en orientering den 31. mars.

2. april 2009 – offentliggjøring av transaksjonene

Nærings- og handelsdepartementet skriver i sitt brev til komiteen av 27. april 2009 at de gjennom børsmeldingen fra Aker Solutions ASA 2. april 2009 ble kjent med det totale omfanget av transaksjonene. Det presiseres at det var først på dette tidspunktet det ble klart for departementet at det dreide seg om i alt seks transaksjoner mellom nærstående i Aker-gruppen, herunder et obligasjonslån med Aker ASA som långiver.

På departementets initiativ ble det den 3. april holdt et møte der statsråden og ledelsen i Aker, Aker Holding og Aker Solutions deltok, samt statens styremedlem. Statsråden ba om at det ble igangsatt en uavhengig gjennomgang av transaksjonene.

Videre ble det kjent at styret i Aker Holding hadde besluttet å be Aker Solutions ASA gjennomføre en ny uavhengig gjennomgang av transaksjonsverdiene.

Advokatfirmaet Selmer DA og Simonsen Advokatfirma DA ble av Nærings- og handelsdepartementet bedt om å vurdere om inngåelse av avtaler mellom selskaper i Aker ASA og Aker Solutions ASA vedrørende obligasjonslånet, herunder eventuell avtale om garanti for tegning av lånet, omfattes av allmennaksjeloven § 3-8, og således krever godkjennelse fra generalforsamlingen i Aker Solutions ASA for å være rettslig bindende.

Advokatfirmaene ble videre bedt om å vurdere om avtaler mellom selskaper i Aker ASA konsernet og Aker Solutions AS om kjøp av aksjepostene utløser krav om generalforsamlingsbehandling i Aker Solutions ASA i henhold til allmennaksjeloven § 3-8.

Advokatfirmaet Selmer DA konkluderte i sitt notat av 7. april 2009 som følger:

"Etter vårt syn vil inngåelse av avtale mellom Aker ASA og Aker Solutions ASA vedrørende Lånet kreve godkjenning fra generalforsamlingen i Aker Solutions ASA for å være rettslig bindende.

Etter vårt syn vil inngåelse av avtaler mellom selskaper i Aker ASA-konsernet og Aker Solutions AS om kjøp av Aksjepostene kreve godkjenning fra generalforsamlingen i Aker Solutions ASA for å være rettslig bindende."

Simonsen Advokatfirma DA konkluderte i sitt notat av 12. april 2009 som følger:

"Det er vår oppfatning at de beste grunner taler for at avtalen om opptak av Obligasjonslånet er av en slik art at den må behandles i Aker Solutions' generalforsamling etter reglene i allmennaksjelovens § 3-8. Konsekvensen av at behandling og beslutning ikke gjøres i selskapets generalforsamling er at avtalen ikke er rettslig bindende for Aker Solutions. Videre er det vår oppfatning at de beste grunner taler for at Transaksjonene skulle vært godkjent av generalforsamlingen i Aker Solutions for å være rettslig bindende, jfr. pkt. 5 nedenfor"

Spørsmålet om lånet og/eller aksjekjøpet skulle ha vært godkjent på generalforsamlingen i Aker Solutions ASA i henhold til allmennaksjeloven § 3-8 har vært sakens rettslige hovedspørsmål. Allmennaksjeloven § 3-8 er i hovedsak liklydende med aksjeloven § 3-8. Bestemmelsene sier at en avtale mellom et aksje- eller et allmennaksjeselskap og en aksjeeier eller visse nærstående av aksjeeiere m.fl. på visse vilkår må godkjennes av selskapets generalforsamling.

I en pressemelding fra Nærings- og handelsdepartementet 8. april ble det gjort kjent at departementet mente at transaksjonene ikke var behandlet korrekt. Statsråden uttalte at det var departementets oppfatning at transaksjonene skulle vært forelagt generalforsamlingen i Aker Solutions ASA. Videre at konsekvensen av mangelfull behandling kunne være at de inngåtte transaksjonsavtalene kunne være ugyldige.

I en børs melding fra Aker Solutions ASA av samme dato ble det gjort rede for selskapets syn på saksbehandlingen av transaksjonene.

"Overtagende selskap i de aktuelle transaksjoner er Aker Solutions AS, noe som er i tråd med tidligere fremgangsmåte ved oppkjøp. Aker Solutions ASA er morselskap og konsernspiss i Aker Solutions-konsernet. Morselskapet driver ingen egen operativ virksomhet utover forvaltning av eierskapet til en rekke

datterselskaper samt håndteringen av konsernets finansieringsbehov. All operativ virksomhet finner sted i konsernets mange datterselskap, og det er derfor datterselskapene som er part i avtaler om kjøp av virksomhet.

Normalt vil oppkjøp være en styrebeslutning i Aker Solutions AS. Fra hovedregelen om styrets beslutningskompetanse, gjør aksjeloven § 3-8 unntak for visse avtaler som inngås med selskapets aksjonærer og visse andre nærstående parter. For avtaler som omfattes av unntaket, er kompetansen til å binde et selskap lagt til selskapets generalforsamling. Selskapet har, med støtte i uavhengige juridiske råd fra advokatfirmaene Thommessen og BÅHR, konkludert med at det ikke var påkrevd med generalforsamling i Aker Solutions AS, slik at man, som normalt ved oppkjøp, kunne beslutte transaksjonene ved styrebeslutning i Aker Solutions AS. Fordi Aker ASA's juridiske rådgiver (Wikborg Rein) var i tvil om dette spørsmålet, valgte man av forsiktighetsgrunner å gjennomføre en generalforsamling i Aker Solutions AS i tråd med prosedyrene i aksjelovens paragraf 3-8."

Advokatfirmaet Wikborg Rein ble engasjert som juridisk rådgiver for Aker ASA i forbindelse med salget av eierandeler til Aker Solutions AS i mars/april 2009. Oppdraget var å kvalitetssikre de juridiske sidene ved transaksjonen og bistå ved gjennomføringen. Det fremgår av advokatfirmaets notat av 6. april 2009:

"Vår overbyggende konklusjon er at transaksjonene er gjennomført i henhold til relevante forpliktelser, herunder at transaksjonene ikke krevet generalforsamlingsbehandling i Aker Solutions ASA."

I tillegg til uenighet om saksbehandlingen og de rettslige sidene ved saken, var det uenighet om de verdurverderinger som var gjort i forkant av salget. I løpet av 2. og 3. april 2009 falt kursen på Aker Solutions ASA-aksjene med ca. 15 prosent (justert for utbytte). Børsen ellers viste en stigende tendens.

Nærings- og handelsdepartementet engasjerte den 8. april selskapet Pareto Securities som finansiell rådgiver for å gå gjennom de finansielle sidene ved transaksjonene.

I en børs melding av 14. april 2009 uttalte Aker Solutions ASA at det mente prisingen av transaksjonene var riktig. Det ble vist til at det i forkant av gjennomføringen av transaksjonene var innhentet en såkalt "fairness opinion" fra DnBNOR Markets som hadde gått god for de avtalte transaksjonsprisene.

Fornytt gjennomgang av saken

Nærings- og handelsdepartementet bekjentgjorde i en pressemelding den 18. april 2009 at det ville bli foretatt en fornytt gjennomgang av transaksjonene. Det kom frem at det var enighet mellom Aker Solutions og eierne i Aker Holding om den videre fremgangsmåten, herunder valg av rådgiver,

hva rådgiveren skulle gjennomgå og hvordan gjennomgangen skulle foretas. Gjennom pressemeldingen uttalte statsråd Brustad også at:

"(...) Aker Solutions ved å opprettholde virksomhetene som selvstendige enheter og ikke nå foretar oppgjør, har lagt til rette for at transaksjonene stilles i bero (...)"

Aker Solutions engasjerte som en følge av dette den internasjonale investeringsbanken UBS Investment Bank.

Avtalen 11. mai 2009

Rapporten fra UBS Investment Bank forelå 8. mai 2009. Konklusjonen i rapporten var at samtlige transaksjoner som var gjennomført hadde vært "fair" fra et finansielt ståsted.

Den 11. mai ble det kjent at det var oppnådd enighet om transaksjonene og at partene var kommet frem til en felles forståelse. I en pressemelding fra nærings- og handelsministeren het det følgende:

"Jeg er fornøyd med at vi har kommet fram til en felles forståelse. Vi har hele tiden ment at transaksjonene hører hjemme på generalforsamling. Alle er tjent med at selskapene nå kan konsentrere seg om å skape verdier og arbeidsplasser, sier Brustad.

Transaksjonene skal presenteres på generalforsamlingen i Aker Solutions ASA. I tilknytning til dette presenteres også strategi som selskapet har redegjort for i tilknytning til transaksjonene. Dette vil bli behandlet samlet som en vedtakssak på den generalforsamlingen i Aker Solutions ASA som skal behandle obligasjonslånet.

Eierne i Aker Holding er enige om at Aker Holding i generalforsamlingen skal støtte transaksjonene og denne strategien.

Hvis det likevel ikke oppnås tilslutning til transaksjonene og strategien, skal styret i Aker Solutions ASA gjennomføre de tiltak som styret finner nødvendige for å følge opp generalforsamlingens vedtak."

3. KOMITEENS BEHANDLING

Som et ledd i behandlingen av saken, besluttet komiteen å avholde en åpen kontrollhøring onsdag 20. mai 2009, jf. reglement for åpne kontrollhøringer. Nærings- og handelsminister Sylvia Brustad og tidligere nærings- og handelsminister Dag Terje Andersen deltok i høringen.

De hovedproblemstillinger komiteen ønsket å få belyst under høringen var:

- Hva var Nærings- og handelsdepartementets rolle i transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions i 2009?
- I hvilken grad har avtalene fra 2007 påvirket transaksjonene i 2009?

Det ble tatt stenografisk referat fra høringen. Referatet følger som vedlegg til denne innstillingen.

Komiteen har også sendt to brev med spørsmål til nærings- og handelsministeren, samt et brev til styreleder i Aker Holding AS. Disse brevene, samt svarene, følger som vedlegg til innstillingen.

4. KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Berit Brørby, Svein Roald Hansen og Ivar Skulstad, fra Fremskrittspartiet, Carl I. Hagen og lederen Lodve Solholm, fra Høyre, Per-Kristian Foss, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, fra Kristelig Folkeparti, Ola T. Lånke, og fra Senterpartiet, Rune J. Skjælaaen, viser til at kontroll- og konstitusjonskomiteen den 5. mai 2009 besluttet å åpne egen sak til Stortinget om transaksjonene i Aker Solutions, hvor staten ved Nærings- og handelsdepartementet gjennom Aker Holding er en stor eier.

Bakgrunnen for saken er at staten sommeren 2007 inngikk en intensjonsavtale om å kjøpe 30 prosent av Aker Holding, et nyopprettet holdingselskap hvis eneste formål var å eie drøyt 40 prosent av Aker Solutions. Staten og Aker ASA forpliktet seg til å eie aksjene i minst ti år. Saken ble lagt fram for Stortinget i egen sak i St.prp. nr. 88 (2006–2007) og behandlet i Innst. S. nr. 54 (2007–2008), hvorefter kjøpet ble vedtatt i Stortinget med stemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen viser til at begrunnelsen for kjøpet slik det framgår av St.prp. nr. 88 (2006–2007), var å sikre kompetanse og eiermiljø i Norge, i et langsiktig perspektiv for slik å gi et godt fundament for utvikling av den industrielle kompetanse selskapet besitter.

Komiteen viser videre til at forholdet mellom eierne i holdingselskapet reguleres gjennom en egen aksjonæravtale som var vedlagt St.prp. nr. 88, samt relevante lover, først og fremst lov om aksjeselskaper. Av aksjonæravtalen framgår det at i tillegg til statens andel på 30 prosent, eies 60 prosent av Aker ASA. Øvrige eiere er Saab (7,5 prosent) og Investor (2,5 prosent), som begge er en del av Wallenberg-sfæren.

Komiteen viser videre til nyheten om at Aker Solutions i april 2009 gjennomførte et større aksjekjøp i fem selskaper fra Røkke-kontrollerte Aker ASA, samt annonserte at de ville ta opp et obligasjonslån på 2 mrd. kroner. Transaksjonen ble negativt mottatt på børsen og aksjekursen i Aker Solutions ASA gikk ned 15 prosent. Det ble hevdet at Aker Solutions betalte overpris for aksjene, og tidligere hedgefondforvalter Kjell Erik Eilertsen mente i

Dagens Næringsliv 3. april 2009 at Røkke bruker Aker Solutions som "søppelkasse". Disse påstandene førte til en rekke debatter i mediene, som angikk;

- hvorvidt transaksjonen var korrekt behandlet, og burde vært behandlet på generalforsamling
- hvorvidt staten, Saab og Investor som minoritets-eiere hadde vært tilstrekkelig informert om transaksjonene eller ikke, samt hvem som da eventuelt hadde hatt ansvar for å informere staten som eier om de forestående transaksjonene
- hvorvidt transaksjonene var riktig priset eller ikke, og dermed hvorvidt og i hvilken grad staten, Saab og Investor som minoritets-eiere var påført et betydelig tap
- hvorvidt staten som eier burde vært mer aktiv og bevisst ved inngåelse av avtale med Aker ASA

Komiteen viser til at styremedlem Heidi M. Petersen hadde trukket seg fra styret i Aker Solutions, både på bakgrunn av saksbehandlingen i styret samt de vedtak som var truffet i tilknytning til kjøp av selskaper fra Aker ASA (VG Nett 14. april 2009). Komiteen registrerer videre at statens oppnevnte styremedlem i Aker Holding, Berit Kjöll, på et senere tidspunkt også har trukket seg.

Næringsminister Sylvia Brustad og tidligere næringsminister Dag Terje Andersen ble på denne bakgrunn invitert til høring i komiteen den 20. mai 2009. Formålet med høringen var todelt;

- Hva var Nærings- og handelsdepartementets rolle i transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions i 2009, og
- I hvilken grad har avtalene fra 2007 påvirket transaksjonene i 2009?

Komiteen viser videre til at det 11. mai 2009 ble oppnådd enighet mellom Aker, SAAB, Investor og Nærings- og handelsdepartementet om flere av de omstridte punktene. Partene er enige om at transaksjonene skal behandles på generalforsamling i Aker Solutions ASA, at verdifastsettingen av transaksjonen, med støtte i en gjennomgang fra den internasjonale investeringsbanken UBS, er rimelig og at det skal presiseres i aksjonæravtalen at eventuelt framtidige transaksjoner mellom nærstående selskap skal behandles på generalforsamling.

Komiteen viser til at statsråd Brustad i høringen 20. mai 2009 understreket at generalforsamlingen skulle foreta reell saksbehandling.

Komiteen viser videre til hva statsråd Brustad understreket i høringen:

"Da jeg fikk den fulle og hele oversikt over saken, ba jeg om en uavhengig gjennomgang. Jeg har vært opptatt av å bringe klarhet i saken og få fakta på bordet, jeg har ikke gitt uttrykk for at aksjetransak-

sjonene er strategiske feil for Aker Solutions, og jeg har heller aldri sagt at prisen er gal. På vegne av Staten formidlet jeg tidlig at Aker Solutions ASA måtte legge saken fram på generalforsamling, eller at transaksjonene måtte nullstilles. Jeg formidlet også at eierne skulle ha vært involvert, og det har vi holdt fast ved hele tiden."

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er på denne bakgrunn tilfreds med den oppnådde enigheten.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at den oppnådde enigheten ikke innebærer reelle endringer med hensyn til vedtaket av 1. april 2009, bortsett fra at saken skal behandles på generalforsamling i Aker Solutions ASA og at staten gjennom avtalen har forpliktet seg til å stemme for transaksjonene.

Disse medlemmer kan ikke se at det gjennom de drøftelser som har foregått mellom staten og Aker siden vedtaket 1. april 2009 og avtalen av 11. mai 2009 har skjedd noen substansiell endring av de vedtak som statsråd Brustad reagerte sterkt imot.

Disse medlemmer viser også til at avtalen av 11. mai 2009 på de fleste punkter er i strid med de anbefalinger som fremgår av Paretos rapport som ble bestilt av Nærings- og handelsdepartementet etter offentliggjøring av transaksjonene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, registrerer at det har vært en divergerende oppfatning mellom styret og konsernsjefen på den ene siden og minoritets-eierne på den andre siden, hvorvidt informasjon om selskaps disposisjoner av strategisk eller industriell karakter har vært tilfredsstillende, både mht. omfang av informasjon og hvem som skal informeres.

Flertallet viser videre til referat fra eiermøtet for Aker Holding 13. mars 2009, der departementsråd Søberg understreket behovet for "ryddige interntransaksjonsforhold, både i sammenhengen Aker Solutions varslete kjøp av Aker Oilfield Services og generelt".

Komiteen viser til brevet til komiteen av 15. mai 2009 fra konsernsjef Øyvind Eriksen i Aker ASA. I brevet henviser Eriksen til møtet med departementet av 13. mars 2009 hvor departementsråden tok opp spørsmål rundt aksjonæravtalen. Eriksen uttaler i sitt brev:

"Vi kunne vanskelig oppfatte departementsrådets påpekning annerledes enn at det var styret – og

ikke eierne – i Aker Holding som vi skulle forholde oss til."

Komiteen viser til at dette står i kontrast til departementets presisering overfor komiteen om at det vanlige er at styreleder og/eller daglig leder kommer og informerer eier om saker av strategisk interesse eller er av ellers viktig betydning for selskapet; "det helt vanlige i den type saker er at styrets leder og/eller konsernsjef kommer til oss".

Komiteen viser videre til svar fra Nærings- og handelsdepartementet til komiteen i brev av 3. juni 2009, der det står:

"Aksjelovgivningen har ingen bestemmelser som særskilt pålegger styre og administrasjon å formidle informasjon til eierne utenfor konsernforhold. Det er imidlertid alminnelig praksis i norske selskaper at selskapene selv ved styreledere eller daglig ledelse informerer og involverer eierne i viktige saker."

Komiteen viser til at statsråden overfor komiteen i høringen 20. mai 2009 har understreket at når det gjelder selskapets ansvar for å informere og involvere store eiere i store eiersaker er "dette også ting som vi skal ordne opp i for framtida, slik at vi for framtida regner med at dette ikke blir noe problem"

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, er tilfreds med denne presiseringen, og forutsetter at den uenighet og uklarehet som har vist seg i denne saken, for framtiden løses ved at det enten presiseres eksplisitt i avtaler eller på annen egnet måte.

Flertallet registrerer at departementet legger til grunn UBS' fairness opinion, hvor UBS blant annet med kjennskap til selskapsintern informasjon beskriver prisen på transaksjonene som fair [rettferdig], og at departementet således ikke ser grunnlag for å forfølge spørsmålet om pris nærmere. Flertallet viser til at det var departementet selv som ba om en ny, uavhengig prisvurdering av de aktuelle transaksjonene, og at departementet sammen med SAAB og Investor var med å utpeke den internasjonale investeringsbanken UBS til å utføre oppdraget for Aker Solutions, og at det også var disse eierne som godkjente det endelige mandatet for vurderingen – det vil si hva UBS skulle gjennomgå og hvordan vurderingen skulle utføres.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti registrerer at det fra første stund synes å ha eksistert uklarehet om rapporteringsrutiner mellom Nærings- og handelsdepartementet og Aker-ledelsen. Disse medlemmer kan ikke se at Nærings- og handelsdepartementet på noe tidspunkt har klargjort

overfor Aker at man forventer direkte informasjon til departementet fra styreleder og/eller daglig leder i tillegg til den informasjon som gis til statens styrerepresentant. På spørsmål under høringen, og senere i brev til komiteen av 3. juni 2009, kunne statsråden heller ikke vise til at dette er klargjort i eierskapsmeldingen (St.meld. nr. 13 (2006–2007)).

Heller ikke kan Nærings- og handelsdepartementet godtgjøre at styrerepresentanten oppnevnt av staten var gjort kjent med dette behov for direkte informasjonskanal mellom Aker og departementet i tillegg til den informasjon hun selv stod for.

Disse medlemmer mener hovedansvaret for denne uklarehet påhviler Nærings- og handelsdepartementet.

Komiteen forutsetter at det for framtida er en bedre dialog mellom eiere i forkant av denne typen transaksjoner og at det er enighet før og ikke etter at transaksjonene er annonsert.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at departementet i tillegg til UBS-gjennomgangen fikk Pareto blant annet til å foreta en egen verddivurdering av transaksjonene, basert kun på åpen og tilgjengelig markedsinformasjon – det vil si mindre informasjon enn det UBS hadde tilgang til.

Flertallet registrerer at opposisjonen fremmer mistillitsforslag mot statsråd Brustad. Flertallet konstaterer at begrunnelsen ikke er å finne i Aker-saken, men i et håp om at dette vil ramme Regjeringsen.

Flertallet konstaterer derfor at det eneste de borgerlige partiene klarer å bli enige om, er at de er imot den sittende regjering.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti viser til at staten gjennom sin representant i styret for Aker Holding ble kjent med planlagte interne transaksjoner i Aker som ville berøre Aker Solutions ASA allerede 18. september 2008. Den 24. februar 2009 ble det kjent at ledelsen i Aker Solutions ASA hadde planer om å kjøpe seg opp i Aker Oilfield Services AS. Videre ble det på eiermøte 13. mars 2009 orientert om størstedelen av de planlagte transaksjoner. Disse medlemmer viser til at staten på dette møtet var representert med fire representanter for Nærings- og handelsdepartementet og at disse ikke hadde innvendinger til saksbehandlingen eller ba om ytterligere informasjon til departementet.

Disse medlemmer viser også til at det ble holdt møter mellom styrerepresentanten oppnevnt av

staten, og Nærings- og handelsdepartementet 25. mars og mellom Aker Holding og departementet 30. mars.

Disse medlemmer viser til at departementet har hatt alle muligheter til å skaffe seg tilstrekkelig informasjon om transaksjonene og behandlingsmåten i hele denne perioden, men har unnlatt å gjøre det.

Disse medlemmer legger til grunn at departementet hadde mulighet til å engasjere uavhengig finansiell rådgiver for å vurdere strategi og pris for transaksjonene før vedtak ble fattet. Dette kunne gitt staten grunnlag for å vurdere både pris og industriell strategi i oppkjøpene på et selvstendig grunnlag før vedtak ble fattet i selskapet.

Departementet forholdt seg passivt både i forhold til behandlingsmåte og verdivurdering. Disse medlemmer mener denne mangel på engasjement og aktivitet fra statsrådets side er sterkt kritikkverdigg og ikke er egnet til å ivareta statens interesser.

Disse medlemmer registrerer at statsråden først utviste aktivitet og reagerte etter at transaksjonene ble offentlig kjent og utsatt for til dels sterk kritikk. På dette tidspunkt var imidlertid vedtak fattet og avtale signert. Disse medlemmer legger til grunn at departementets reaksjon kom for sent til å kunne omstøte vedtaket om transaksjonene. Dermed var vedtak fattet uten at departementet hadde foretatt en selvstendig vurdering av transaksjonene, slik man i ettertid har sett behov for.

Disse medlemmer mener på denne bakgrunn at statsrådets handlemåte når det gjelder ivaretagelse av statens eierskap i Aker Holding ikke har vært egnet til å ivareta statens interesser og er sterkt kritikkverdigg.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

"Nærings- og handelsminister Sylvia Brustad har ikke Stortingets tillit."

Komiteen viser videre til at det under behandlingen av saken har fremkommet bred politisk enighet om at Aker-saken understreker behovet for et aktivt og bevisst eierskap fra statens side, jf. St.meld. nr. 13 (2006–2007) Et aktivt og langsiktig eierskap.

Komiteen mener saken illustrerer behovet for en tydeliggjøring av statens klare forventninger som eier med hensyn til omfanget av selskapsinformasjon av strategisk eller industriell karakter, hvordan staten skal informeres, hvem som plikter å informere, og tidspunktet for en slik informering.

Komiteen vil videre understreke nødvendigheten av at staten som eier, på linje med andre industrielle eiere, deltar aktivt og tydelig med klare, velbegrunnede og selvstendige standpunkter knyttet til større strategiske industrielle disposisjoner i selskapet.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet vil påpeke at Fremskrittspartiet stemte for kjøpet av aksjer i Aker Holding. Fremskrittspartiet aksepterte aksjonæravtalen, hvor det etter disse medlemmers oppfatning er klart at investeringen var en passiv investering, som sikret hovedkontor for Aker Solutions ASA i Norge for en lang tidsperiode. Den normale forretningsmessige drift skulle ivaretas av Aker-systemet, og staten skulle gjennom sin styreplass i Aker Holding ta stilling til hvorledes Aker Holding skulle stemme på generalforsamlingen i Aker Solutions ASA. Disse medlemmer konstaterer at det er uenighet om Aker Solutions AS sitt kjøp av aksjer skulle vært behandlet på generalforsamling i Aker Solutions ASA eller ikke, som følge av bestemmelsen om "nærstående selskaper". Disse medlemmer konstaterer videre at staten mente de burde vært varslet i eiermøtet den 13. mars 2009. Etter disse medlemmers mening hadde det vært fullt mulig, og muligens mest fornuftig, av statsråd Brustad å avstå fra kommentarer da hun ble kjent med aksjekjøpet og oppslagene i media. Statsråden kunne bare ha vist til at saken var behandlet på normal måte i selskapenes organer i henhold til aksjonæravtalen. Videre kunne statsråden ha vist til at det ikke er unormalt med ulike oppfatninger av pris, og at staten bare indirekte eier 12 prosent av Aker Solutions ASA. Når så statsråden i stedet valgte å kommentere dette på en måte som etter disse medlemmers mening skadet selskapets omdømme, og fremkom med uttalelser som hun ikke hadde dekning for i de reelle forhold, utviste hun en embetsførsel som er uakseptabel. En statsråd som utøver eierskap, må klarlegge om det er et aktivt eierskap eller et passivt eierskap man skal utøve. Det statsråd Brustad gjorde var å begynne som passiv eier, for så å endre det til aktiv eier, i en sak som ble omtalt i media. Hun skulle på et tidligere tidspunkt ha varslet alle om at hun ville være en aktiv eier, slik at alle parter, inkludert eget departement og styrerepresentanten, kunne ha forholdt seg til den rollen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Kristelig Folkeparti viser til merknadene fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre i innstillingen fra næringskomiteen om statens eierskap i Aker Holding AS, jf. Innst. S. nr. 54 (2007–2008) og den kritikk som der ble fremført både til avtalen og håndteringen av denne. Disse medlemmer gikk imot kjøpet og var kritiske til at staten ikke benyttet seg av eksterne rådgivere til kvalitetssikring. Disse medlemmer mente også det kunne føre til uheldige bindinger når staten gikk inn som direkte eier i det største leverandørselskapet på norsk sokkel.

Næringskomiteens flertall var den gang av motsatt oppfatning, og flertallet skriver i innstillingen:

"Denne saken er et godt eksempel på at Regjeringen fører en aktiv næringspolitikk".

Disse medlemmer mener kritikken i ettertid har vist seg å være berettiget.

5. FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig Folkeparti:

Nærings- og handelsminister Sylvia Brustad har ikke Stortingets tillit.

6. KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og råår Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Innstilling S. nr. 310 (2008–2009) – Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen vedrørende statens rolle i transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions – vedlegges protokollen.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 9. juni 2009

Lodve Solholm

leder

Øystein Djupedal

ordfører

Vedlegg 1**Brev fra kontroll- og konstitusjonskomiteen v/komitéleder til Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden, datert 16. april 2009****Transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions**

Det vises til oppslag i media om transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen vil med dette be om statsrådets redegjørelse for saken og spesielt

om omstendighetene rundt styrebehandlingen av transaksjonene.

Det bes om snarlig svar, og senest innen utgangen av onsdag 22. april.

Vedlegg 2**Brev fra Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden til kontroll- og konstitusjonskomiteen, datert 27. april 2009****Transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions**

Jeg viser til brev av 16. april 2009 fra kontroll- og konstitusjonskomiteen til nærings- og handelsministeren hvor komiteen skriver:

"1. "Det vises til oppslag i media om transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions. Kontroll- og konstitusjonskomiteen vil med dette be om statsrådets redegjørelse for saken og spesielt om omstendighetene rundt styrebehandlingen av transaksjonene. Det bes om snarlig svar, og senest innen utgangen av onsdag 22. april."

Jeg har forstått det slik at komiteen har etterkommet mitt ønske om utsatt frist til 27. april, jf. min samtale med komiteens leder og jf. mitt brev til komiteen 23. april.

1. Oppsummering

Aker Solutions ASA kunngjorde 2. april 2009 fem aksjetransaksjoner og en lånetransaksjon med nærstående, der hovedeieren Aker ASA-konsernet var part i samtlige transaksjoner. Det samlede omfanget av transaksjonene er betydelig.

Det er kommet frem at eiere og styremedlemmer ikke har vært informert og involvert iden grad en ville forvente i saker av en slik karakter. Tre av de fire eierne i Aker Holding AS, samt styremedlemmer både i Aker Holding AS og Aker Solutions ASA, har stilt spørsmål ved beslutningsprosessen. Ett styremedlem i Aker Solutions ASA har trukket seg. Aker ASAs revisjonsutvalg påpeker den 14. april 2009 at det gjerne skulle sett at transaksjonene hadde vært bedre forankret. I de forutgående ukene hadde departementet ved noen anledninger kun fått bruddstykker av informasjon.

Det er selskapet ved daglig leder og styret som skal sørge for en forsvarlig behandling, og det er selskapets ansvar å informere og eventuelt involvere eierne slik at eierne kan ivareta sine eierinteresser.

I henhold til aksjeeieravtalen i Aker Holding AS skal Aker ASA påse at felles aktiviteter i Aker-gruppen ikke er i strid med eierinteressene til staten og de svenske eierne i Aker Holding AS.

Aker Solutions ASA har i ettertid opplyst at obligasjonslånet likevel vil fremlegges for generalforsamlingen. Selskapet har også iverksatt en ny uavhengig gjennomgang av transaksjonene.

Jeg arbeider videre med denne saken med sikte på å få fjernet den usikkerhet som har oppstått om fremgangsmåte og verddivurderinger. Slik jeg ser det, er det liten tvil om at saken er av uvanlig art og stor betydning og således burde ha vært drøftet og behørig behandlet i Aker Holding AS. Det er regjeringens syn at saken hører hjemme på generalforsamlingen i Aker Solutions ASA, slik at hele aksjeeierfellesskapet i Aker Solutions ASA involveres.

2. Nærings- og handelsdepartementets eierskapsforvaltning

Det direkte statlige eierskapet skal sikre nasjonal forankring av viktige selskaper, sikre råderetten og inntekter fra våre naturressurser samt ivareta andre viktige politiske mål. Staten skal med sitt eierskap bidra til selskapenes langsiktige vekst og industrielle utvikling, og eierskapet skal utøves innenfor rammen av allment aksepterte eierstyringsprinsipper. Et annet sentralt hensyn i forvaltningen av eierskapet er å ivareta statens økonomiske interesser.

Nærings- og handelsdepartementets eierskapsforvaltning er forankret i Stortinget gjennom behandlingen av St.mld. nr. 13 (2006-2007) Et aktivt og

langsiktig eierskap. Videre er departementets eierskapsforvaltning nå, som under tidligere regjeringer, basert på aksjeselskapslovgivningen, norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse, og statens prinsipper for godt eierskap. Dette rammeverket innebærer en fordeling av ansvar og myndighet mellom selskapenes aksjeeiere, styre og administrasjon. Et sentralt prinsipp for Nærings- og handelsdepartementet er at eierbeslutninger tas i generalforsamling.

I noen selskaper som typisk eies av et fåtall aksjeeiere er det noen ganger i tillegg inngått aksjeeieravtaler som kan gi særbestemmelser om enkelte forhold. Foruten i Aker Holding AS er det i departementets nåværende portefølje også en aksjeeieravtale i Nammo AS. En aksjeeieravtale vil ikke tilside de grunnleggende prinsipper som er nevnt ovenfor, men komme i tillegg til dem.

Det er selskapenes plikt å informere, og om nødvendig involvere, eierne i saker som er av betydning. De møter Nærings- og handelsdepartementet har med et styremedlem erstatter ikke den kontakt som det i alminnelighet tilligger daglig leder og styreleder å ha med aksjeeierne på selskapets vegne. Dette kommuniserer departementet tydelig til alle selskaper.

Departementets eierskapsforvaltning bygger på at selskapenes administrasjon og styre samt statens avtaleparter i eierforhold lojalt følger avtaler, lover og god forretningsskikk. Statens eierskapsforvaltning og oppfølgingen av statens direkte eierinteresser i de enkelte selskapene er basert på blant annet det aksjerettslige grunnprinsipp om likebehandling av aksjeeiere og den alminnelige generalklausul mot "å gi visse aksjeeiere eller andre en urimelig fordel på andre aksjeeieres eller selskapets bekostning". Departementet legger til grunn at aksjeeiere, styremedlemmer og daglig leders lojalitets- og aktsomhetsplikt etterleves i selskapene.

I enkelte tilfeller vil det være behov for at departementet mottar innsideinformasjon, dvs. informasjon som i en periode ikke er allment kjent i markedet og som er egnet til å påvirke aksjekursen merkbart. Nærings- og handelsdepartementet har bred erfaring med å håndtere slik informasjon, herunder å føre lister over hvem som har fått informasjonen, slik at hensynet til konfidensialitet og korrekt håndtering blir ivarettatt. Departementet får slik informasjon fra selskapets administrative ledelse eller styreleder når selskapene har behov for en avklaring eller forankring hos staten som betydelig eier, og som grunnlag for at staten kan ta stilling til et eierspørsmål. Departementet ønsker imidlertid normalt ikke å motta innsideinformasjon løpende dersom det ikke skjer i tilknytning til saker for beslutning på eiernivå eller er av vesentlig betydning for selskapet og dets strategi.

3. Bakgrunnen for saken

STATENS KJØP AV AKSJER I AKER HOLDING AS

Aker ASA, Saab AB (publ), Investor AB (publ) og Den norske stat inngikk 22. juni 2007 en avtale om langsiktig, strategisk eierskap i det norske teknologi- og industrikonsernet Aker Kværner ASA, som senere har endret navn til Aker Solutions ASA. Den 11. desember 2007 vedtok Stortinget å gi Nærings- og handelsdepartementet fullmakt til å gjennomføre transaksjonen. Vilkår for aksjekjøpet er gjengitt i St.prp. nr. 88 (2006-2007) og Innst. S. nr. 54 (2007-2008). Aksjeeieravtalen (aksjonæravtalen) og vedtektene i Aker Holding AS ble fremlagt for Stortinget som vedlegg til St.prp. nr. 88. Den 22. desember 2007 kunngjorde Nærings- og handelsdepartementet at partene samme dag hadde gjennomført transaksjonen, at staten dermed var blitt eier av 30 prosent av aksjene i Aker Holding AS, som samtidig var blitt eier av 40,3 prosent av aksjene i Aker Kværner ASA, og at staten hadde investert i alt 4 926 917 001 kroner i aksjeposten. Aksjene i Aker Holding AS eies av Aker ASA (60 prosent), Den norske stat (30 prosent), Saab AB (7,5 prosent) og Investor AB (2,5 prosent). Etter at Aker Solutions ASA har kjøpt egne aksjer, utgjør Aker Holding AS' aksjepost 41,0 prosent av stemmeberettigede aksjer i selskapet.

Aker Holding AS' vedtektsfestede formål er å eie 110 333 615 aksjer i Aker Solutions ASA. Hele selskapsinteressen i Aker Holding AS er å forvalte selskapets aksjeeierinteresse i Aker Solutions ASA.

Aker Solutions ASA-konsernet er blant de fremste i verden innen sitt virksomhetsområde, en ledende industribedrift i Norge og en sentral aktør i den norske olje- og gassnæringen. Det statlige eierskapet gjennom Aker Holding AS er av stor betydning for å trygge den norske eierforankringen, det teknologisk sterke ledelsesmiljøet i Norge og et stort antall industriarbeidsplasser forskjellige steder i landet.

RAMMENE SOM GJELDER FOR AKER HOLDING AS

Eierskapet i Aker Holding AS er regulert av aksjeloven, selskapets vedtekter og en aksjeeieravtale mellom partene.

Aksjeeieravtalen og statens eierandel på 30 prosent av Aker Holding AS gir staten medbestemmelse i eierutøvelsen av 41 prosent av stemmene i generalforsamlingen i Aker Solutions ASA. I enkelte saker kan staten avgjøre stemmegivningen for hele aksjeposten gjennom vetoordningen som blant annet gjelder vedtektsendringer og visse transaksjoner med nærstående.

Vedtektene og aksjeeieravtalen regulerer også styrevalg i Aker Holding AS. Selskapets styre består av fem medlemmer som velges av aksjeeierne. Tre

medlemmer, herunder styreleder, nominert av Aker ASA, velges av generalforsamlingen, ett medlem skal velges av Saab AB (publ) og Investor AB (publ) i fellesskap, og ett medlem skal velges av Den norske stat. Ved valg av styremedlemmer skal partene ta hensyn til ønsket om styremedlemmer av begge kjønn. Det faktum at vedtektene og aksjeeieravtalen gir eierne rett til å få valgt eller direkte velge styremedlemmer, medfører ikke at ikke alle styremedlemmene skal ivareta selskapsinteressen og aksjeeierfellesskapets interesser og ikke én enkelt aksjeeiers mulige særinteresser.

De alminnelige regler – om at forvaltningen av selskapet hører under styret og at den daglige ledelse ikke omfatter saker som etter selskapets forhold er av uvanlig art eller stor betydning – suppleres av følgende bestemmelser i styreinstruksen i Aker Holding AS:

"3.1 The Board of Directors shall supervise the day-to-day management and the Company's activities. Furthermore, the Board of Directors shall attend to the interest of the Company pursuant to the Company's Articles of Association, shareholders' agreement (...), and the Act relating to Limited Companies."

"4.1 The chief executive officer shall see to that the Board of Directors may attend to its duties and the Company's interests pursuant to clause 3.1 above. The chief executive officer shall also arrange for the Board of Directors' prior discussions of any overall owner strategic viewpoint in respect of Aker Kværner ASA."

Av dette fremgår at daglig leder har et selvstendig ansvar for å bringe saker av betydning frem for styret.

FORHOLDET TIL AKER-GRUPPEN

Aker ASA, Aker Holdings AS' største aksjeeier, eier ingen aksjer i Aker Solutions ASA direkte, men Aker Solutions ASA-konsernet inngår i gruppen av selskaper som utad presenteres som Aker-gruppen. Aker Solutions ASA uttrykker det slik:

"5. "Aker Solutions is part of Aker (www.akerasa.com), a group of premier companies with a focus on energy, maritime and marine resource industries. The Aker companies share a common set of values and a long tradition of industrial innovation. Through its majority-owned holding company Aker Holding AS, Aker controls 40.27 percent of the shares in Aker Solutions, and takes an active role in the development of the company."

Aker-gruppen kjennetegnes blant annet av et felles ledelsesmiljø og at sentrale enkeltpersoner i Aker ASAs styre og ledelse innehar styreverv i andre selskaper i gruppen, herunder Aker Solutions ASA. Gruppen har en viss felles ekstern profilering blant

annet med internettportalen MyAker.net og "Akerdagen".

Forretningstransaksjoner mellom selskaper i Aker-gruppen vil regulært forekomme som del av felles aktiviteter i gruppen. For staten, Saab AB (publ), Investor AB (publ), Aker Holding AS og andre aksjeeiere i Aker Solutions ASA er det avgjørende at transaksjoner mellom selskaper i Aker ASA-konsernet og selskaper i Aker Solutions ASA-konsernet ikke er egnet til å gi Aker ASA-konsernet urimelige fordeler på bekostning av Aker Solutions ASA.

Aksjeeieravtalen i Aker Holding AS punkt 1.1 siste avsnitt annet punktum har en særskilt bestemmelse om at Aker ASA skal påse at slike felles aktiviteter ikke er i strid med henholdsvis staten, Saab AB (publ) og Investor AB (publ) sine eierinteresser i Aker Holding AS. Vedtektene og aksjeeieravtalen omfatter bestemmelser som gir styremedlem valgt av Saab AB (publ) og Investor AB (publ) i fellesskap og styremedlem valgt av staten veto hver for seg blant annet i relasjon til nærstående transaksjoner. Aksjønæravtalen punkt 4.5 lyder:

"Styreleders stemme sammen med stemmene til styremedlemmene som er nominert av Departementet og SAAB/Investor i fellesskap er påkrevd i følgende tilfeller: (i) Nærstående transaksjoner mellom Aker Kværner og noen av aksjeeierne (eller deres respektive nærstående, herunder men ikke begrenset til Kjell Inge Røkke eller rettssubjekter som han kontrollerer) som krever vedtak av Aker Kværners generalforsamling i henhold til Lov om allmennaksjeselskaper av 13. juni 1997 nr 45 § 3-8. (...)"

OM TRANSAKSJONENE

Aker Solutions ASA kunngjorde 2. april 2009 at Aker Solutions AS 1. april 2009 hadde kjøpt aksjer i fire selskaper fra blant annet Aker ASA-konsernet: Aker Oilfield Services AS (46 prosent fra Aker Capital AS som er et heleid datterselskap av Aker ASA, og 21 prosent fra DOF Oilfield Services AS, sistnevnte ikke en del av Aker-gruppen), Aker DOF Deepwater AS (50 prosent fra Aker Capital AS), ODIM ASA (33 prosent fra Aker Capital AS) og Midsund Bruk AS (100 prosent fra Aker Capital AS). Aker Solutions ASA kunngjorde også at konsernet vil delta som eneste tegner i en rettet emisjon i Aker Clean Carbon AS som øker konsernets eierandel fra 30 til 50 prosent, mens Aker ASA-konsernet fortsatt vil eie resten. I børsmeldingen 2. april opplyste Aker Solutions ASA videre at de aktuelle transaksjonene og fremtidige investeringer i disse selskapene skal bli finansiert gjennom et nytt obligasjonslån på ca. 2 mrd. kroner. Aker ASA opplyste samtidig i sin børsmelding at Aker ASA hadde besluttet tegning av 1 mrd. kroner i dette lånet. Samlet omfatter saken såle-

des seks transaksjoner med nærstående, fem aksje-transaksjoner og én lånetransaksjon.

4. Styrebehandlingen av transaksjonene og departementets befatning med saken

Nærings- og handelsdepartementets embets- eller tjenestemenn sitter ikke i styrer i de selskaper departementet forvalter statens aksjer, og departementet har således ikke tatt del i noen styrebehandling av transaksjonene som er nevnt ovenfor. Departementet har derfor ikke førstehånds kjennskap til styrebehandlingen i Aker Holding AS, Aker ASA, Aker Solutions AS eller Aker Solutions ASA. Jeg vil imidlertid redegjøre for relevant kontakt Nærings- og handelsdepartementet har hatt med personer i de berørte selskapene. Dette inkluderer følgende personer: Kjell Inge Røkke, hovedeier og styreleder i Aker ASA og styremedlem i Aker Solutions ASA og Aker Holding AS; Øyvind Eriksen, konsernsjef i Aker ASA, nyvalgt styreleder i Aker Solutions ASA og nyvalgt styreleder i Aker Holding AS; Simen Lieungh, konsernsjef i Aker Solutions ASA og daglig leder i Aker Solutions AS; Berit Kjøll, styremedlem i Aker Holding AS; Kristin Krohn Devold, styremedlem i Aker Holding AS; Bengt A. Rem, daglig leder i Aker Holding AS og direktør i Aker ASA.

Redegjørelsen er kronologisk og omfatter de hendelsene som jeg anser som mest vesentlige for saken.

AKER SOLUTIONS ASAS FJERDEKVARTALS- PRESENTASJON 24. FEBRUAR 2009

På Aker Solutions ASAs fjerdekvartalspresentasjon 24. februar 2009 uttalte ledelsen i Aker Solutions ASA at selskapet hadde planer om å kjøpe seg opp i Aker Oilfield Services AS. Dette ble dermed allment kjent i markedet.

MØTE MELLOM EIERNE I AKER HOLDING AS 13. MARS 2009

Den 13. mars 2009 ble det avholdt et møte av en og en halv times varighet mellom eierne i Aker Holding AS. I møtet deltok daglig leder i Aker Holding AS, konsernsjefen i Aker ASA, en representant for Saab AB (publ) og Investor AB (publ), fire representanter for Nærings- og handelsdepartementet samt konsernsjefen i Aker Solutions ASA. Konsernsjefen i Aker ASA, Øyvind Eriksen, hadde invitert til møtet.

Aker Solutions ASAs konsernsjef, Simen Lieungh, presenterte selskapets organisering, virksomhet og strategi. Nokså kortfattet ble enkelte eier-spørsmål tatt opp i slutten av møtet. Simen Lieungh og konsernsjefen i Aker ASA, Øyvind Eriksen, orienterte om at Aker Solutions planla å kjøpe aksjer i Aker Oilfield Services AS fra Aker ASA og DOF

ASA. Fra før eide Aker Solutions ASA-konsernet 32 prosent i Aker Oilfield Services AS. Dette var ikke ny informasjon for departementet, ettersom dette var blitt kunngjort på Aker Solutions ASAs fjerdekvartalspresentasjon 24. februar 2009, og det ble ikke opplyst om fremdrift, priser eller andre vilkår. Departementets representanter har ikke notert, og kan heller ikke erindre, at det ble nevnt noe om andre transaksjoner enn denne ene.

Departementet understreket i møtet behovet for ryddige forhold med hensyn til transaksjoner med nærstående, både når det gjaldt Aker Solutions ASAs varslede kjøp av aksjer i Aker Oilfield Services AS og generelt. Når det spesielt gjaldt Aker Oilfield Services AS, understreket departementet videre Aker Solutions ASAs ansvar for å sørge for at det ikke skal kunne rettes kritikk mot transaksjonen og viktigheten av at transaksjonsverdiene må kunne dokumenteres. Departementet minnet om at styret i Aker Holding AS har som en hovedoppgave å følge opp aksjeeieravtalen generelt og spesielt påse at transaksjoner mellom Aker Solutions ASA-konsernet og øvrige selskaper i Aker-gruppen skjer på en korrekt måte.

Til dette svarte konsernsjef Øyvind Eriksen at en eventuell transaksjon der Aker Solutions kjøper de resterende aksjene i Aker Oilfield Services AS fra Aker ASA og DOF ASA ville bli gjennomført slik at man skulle unngå at det kan stilles spørsmål ved transaksjonsverdiene og betingelsene. Dette skulle blant annet sikres gjennom dialog med markedet. Det ville også benyttes uavhengige verdivurderinger. Han uttalte også at et eventuelt kjøp i tråd med aksjeeieravtalen ville bli forelagt Aker Holding AS' styre til orientering og til diskusjon, men ikke til realitetsbehandling.

På møtet den 13. mars ble det ikke informert om de fire andre aksjetransaksjonene eller obligasjonslånet på 2 mrd. kroner som ble omtalt i Aker Solutions ASAs børs melding 2. april. Departementet mottok heller ingen tilbud om innsideinformasjon, og avviste derved heller ikke å motta innsideinformasjon. Videre ble det i møtet ikke uttrykt noen usikkerhet knyttet til verdifastsettelsen av Aker Oilfield Services AS. Departementet oppfattet heller ikke at det ble orientert om at Aker Solutions ASA og Aker ASA fant det nødvendig å innhente eksterne juridiske råd om behandlingen i Aker Solutions ASAs organer.

Som omtalt ovenfor, la departementet til grunn at det er selskapet ved daglig leder og styret som skal sørge for en forsvarlig behandling, og at det er selskapets ansvar å informere og eventuelt involvere eierne slik at eierne kan ivareta sine eierinteresser.

Basert på den informasjonen som ble gitt av Øyvind Eriksen og Simen Lieungh i møtet 13. mars – uten nærmere opplysninger om verdiomfang og tidsperspektiv i forhandlinger og avtaleslutning –

fant ikke departementet grunnlag for å reise innvendinger til den orientering som ble gitt, men understreket at styret i Aker Holding AS måtte påse at transaksjoner med nærstående ville skje på en korrekt måte.

Nærings- og handelsdepartementets referat fra dette møtet den 13. mars 2009 følger vedlagt. Det gjøres for ordens skyld oppmerksom på at referatet ble utarbeidet for internt bruk og således ikke har vært forelagt de andre deltakerne på møtet for godkjenning.

MØTE MELLOM STYREMEDLEM KJØLL OG DEPARTEMENTET 25. MARS

Den 25. mars 2009 var det et møte mellom Berit Kjøll, styremedlem i Aker Holding AS valgt av staten, og Nærings- og handelsdepartementet. Et slikt møte avholdes hvert år i forkant av ordinær generalforsamling, og hovedtema var styrearbeidet i selskapet i sin alminnelighet.

I løpet av møtet tok styremedlem Berit Kjøll også opp den ventede transaksjonen mellom Aker og Aker Solutions vedrørende Aker Oilfield Services AS. Berit Kjøll uttalte at transaksjonen fremstod som industrielt riktig for Aker Solutions ASA-konsernet og at den ville bli gjennomført på betryggende vis – dette basert på forsikringer hun hadde fått fra Aker Solutions ASA og Aker ASA. Ifølge Berit Kjøll sa hun at styret i Aker Holding AS var blitt kort muntlig orientert om planene i styremøter 18. september 2008 og 24. februar 2009.

Videre fikk departementet i det samme møtet en orientering om saksbehandlingen rundt Aker Oilfield Services AS-transaksjonen. Ifølge styremedlem Berit Kjøll utførte DnB NOR Markets verddivurderinger, og advokatselskapene BA-HR og Wikborg Rein foretok selskaps gjennomgang. Videre opplyste Berit Kjøll at Oslo Børs var blitt varslet 24. mars og at Aker ASAs revisjonsutvalg ville kvalitetssikre saksbehandlingen 25. mars (samme dag). Ifølge Berit Kjøll ville saken bli forelagt styret i Aker ASA 26. mars og styret i Aker Solutions ASA 31. mars, og styret i Aker Holding AS ville bli orientert 30. mars. Hun opplyste også at det var lagt opp til en kunngjøring 2. april. Departementet understreket at aksjeeieravtalens bestemmelser for styrets behandling av slike saker måtte være godt kjent for alle styremedlemmer og daglig leder i Aker Holding AS.

I forbindelse med dette møtet den 25. mars 2009 har styremedlem Berit Kjøll i ettertid opplyst til departementet at hun den 24. mars 2009 kontaktet daglig leder Bengt A. Rem i Aker Holding AS og etterlyste en oppdatering i anledning oppfølgingsmøtet med departementet neste dag. Ifølge Berit Kjøll spurte Bengt A. Rem da om hun kunne ta opp transaksjonen med departementet, og han sendte ifølge Berit Kjøll en e-post til henne samme kveld, med

omtale av Aker Oilfield Services AS. Ifølge Berit Kjøll fulgte det med et vedlegg til denne e-posten i form av en 27-siders presentasjon til Aker ASAs revisjonsutvalg, hvor også fire andre transaksjoner ble omtalt. Berit Kjøll har opplyst at hun åpnet e-posten og vedlegget om morgenen 25. mars 2009, før hun møtte departementet kl. 9. De fire andre aksjetransaksjonene var nye for henne og hadde ikke vært berørt i styret i Aker Holding AS. I e-posten fra Bengt A. Rem var det ifølge Berit Kjøll opplyst at hun var satt på en innsideliste. Berit Kjøll har opplyst at hun ikke fant det riktig å omtale de andre fire aksjetransaksjonene i dette møtet med departementet. Hun forklarer dette med at hun ikke hadde hatt anledning til å foreta en nærmere avklaring rundt behandlingen av disse opplysningene som inntil da hadde vært ukjente for henne og heller ikke hadde vært berørt i styret, samt sin forståelse av Aker Holding AS' praksis for håndtering av innsideinformasjon.

Som omtalt ovenfor, la departementet til grunn at det er selskapet ved daglig leder og styret som skal sørge for en forsvarlig behandling, og at det er selskapets ansvar å informere og eventuelt involvere eierne slik at eierne kan ivareta sine eierinteresser.

MØTE MELLOM AKER HOLDING AS OG DEPARTEMENTET 30. MARS

Den 30. mars ble det holdt ordinær generalforsamling i Aker Holding AS, med ordinære saker som blant annet godkjenning av årsregnskap og valg av styremedlemmer. Rett etter denne generalforsamlingen ble det holdt et kort møte av 10-15 minutters varighet hvor avtroppende styreleder Leif-Arne Langøy, nyvalgt styreleder Øyvind Eriksen, styremedlem Berit Kjøll og daglig leder Bengt A. Rem i Aker Holding AS samt tre representanter for departementet var tilstede.

På dette møtet ba styremedlem Berit Kjøll nyvalgt styreleder i Aker Holding AS, Øyvind Eriksen, om å orientere om transaksjonene som skulle tas opp i styremøtet i Aker Holding AS senere samme dag. Øyvind Eriksen gikk så gjennom deler av Aker Solutions ASAs strategi, med særlig fokus på oppkjøpet av Aker Oilfield Services AS. Han nevnte også at kjøp av aksjer i ODIM ASA og deltakelse i en emisjon i Aker Clean Carbon AS skulle opp på styremøtet senere samme dag. Det ble i møtet ikke gitt annen informasjon om transaksjonene.

Nærings- og handelsdepartementets representanter formidlet at departementet normalt ikke mottar innsideinformasjon løpende, men at det forventes at selskapet informerer departementet når det forekommer saker som er relevante for eierne (jf. ovenfor om departementets praksis vedrørende innsideinformasjon). Det ble presisert at Nærings- og handelsdepar-

tementet er vant til å håndtere innsideinformasjon og føre innsidelister, slik at behovet for konfidensialitet og korrekt håndtering ikke er noe hinder for å informere departementet. Departementet understreket til slutt at det er *selskapet* som skal informere eierne, og at selskapet selv må vurdere når eierens behov for informasjon oppstår. Departementet ga ikke uttrykk for aksept for transaksjonene eller selskapenes håndtering av prosessen.

Departementet konstaterer at den korte samtalen mellom Leif-Arne Langøy, Bengt A. Rem, Berit Kjøll, Øyvind Eriksen og departementet den 30. mars var et ikke-forberedt møte, kun en time forut for styremøtet i Aker Holding AS. Som omtalt ovenfor, la departementet til grunn at det er selskapet ved daglig leder og styret som skal sørge for en forsvarlig behandling, og at det er selskapets ansvar å informere og eventuelt involvere eierne slik at eierne kan ivareta sine eierinteresser.

STYREMØTE I AKER HOLDING AS 30. MARS

Den 30. mars 2009 om ettermiddagen var transaksjonene en orienteringssak på styremøte i Aker Holding AS.

Ifølge styremedlem Berit Kjøll ble det på styremøtet drøftet om Saab AB (publ) og Investor AB (publ) skulle få en egen orientering om transaksjonene. Ifølge Berit Kjøll ba hun umiddelbart etter møtet daglig leder i Aker Holding AS, Bengt A. Rem, om å bli informert om når en slik orientering skulle skje, så snart det var avtalt, slik at hun kunne gjøre Nærings- og handelsdepartementet oppmerksom på dette. Ifølge Berit Kjøll tok ikke Bengt A. Rem kontakt igjen selv om det etterpå viste seg at Saab AB (publ) og Investor AB (publ) hadde fått en slik orientering dagen etter, den 31. mars 2009.

INFORMASJON FRA STYREMEDLEM BERIT KJØLL TIL DEPARTEMENTET 1. APRIL

Den 1. april 2009 tok styremedlem Berit Kjøll kontakt med Nærings- og handelsdepartementet per telefon, på grunnlag av orienteringen som var blitt gitt til styret i Aker Holding AS om ettermiddagen den 30. mars. I samtalen opplyste hun at Aker Solutions neste dag ville kunngjøre opplysninger om fem transaksjoner. Hun opplyste videre om hvilke selskaper det gjaldt, hvilke eierposisjoner Aker Solutions ASA var tenkt å skulle ta og hvem som var selgere av aksjene. Det ble ikke gitt annen informasjon om transaksjonene.

HENDELSER FRA BØRSMELDINGENE 2. APRIL

Aker Solutions ASA og Aker ASA sendte børsmeldinger før Oslo Børs' åpning den 2. april. Slik fikk Nærings- og handelsdepartementet kunnskap om at den bebudede kunngjøringen blant annet

omfattet opplysninger om at fire transaksjoner da var både avtalt og gjennomført, og at det også var avtalt en aksjekapitalforhøyelse. Børsmeldingene opplyste dessuten om transaksjonenes karakter og at det var planlagt et større obligasjonslån med Aker ASA som største långiver. Det ble også klart for departementet at kjøper av aksjepostene var Aker Solutions AS, et datterselskap av Aker Solutions ASA.

For departementet ble det altså først i forbindelse med børsmeldingene klart at det dreide seg om til sammen seks transaksjoner mellom nærstående i Aker-gruppen av et betydelig omfang målt i verdi. På denne bakgrunn var det klart for meg at saken skulle ha vært gjenstand for en annen behandling i Aker Holding AS enn den som faktisk hadde funnet sted.

Den 3. april ba jeg derfor om et møte med styreleder Øyvind Eriksen i Aker Holding AS. Møtet ble holdt som telefonmøte, hvor også konsernsjefen i Aker Solutions ASA Simen Lieungh, daglig leder i Aker Holding AS Bengt A. Rem, og styremedlem i Aker Holding AS Berit Kjøll deltok. I møtet ba jeg om at Aker Holding AS sørget for å få satt i gang en uavhengig gjennomgang av disse nærstående transaksjonene.

Jeg ble senere på dagen informert av henholdsvis styreleder Øyvind Eriksen og styremedlem Kristin Krohn Devold, om at det var blitt holdt et styremøte i Aker Holding AS per telefon, der Øyvind Eriksen og Kjell Inge Røkke erklærte seg inhabile. Kristin Krohn Devold orienterte om at styret hadde besluttet å be Aker Solutions ASA om å få gjennomført en ny uavhengig gjennomgang av transaksjonsverdiene. Dette ble også kunngjort i en pressemelding samme kveld.

I løpet av kvelden 3. april ble Advokatfirmaet Selmer DA, ved direkte anskaffelse, bedt om å bistå departementet i de påfølgende dagene.

I løpet av 2. og 3. april reagerte også aksjemarkedet svært negativt på transaksjonene, med et kursfall for Aker Solutions ASA på ca. 15 prosent, justert for utbytte, i løpet av disse to dagene, mens Oslo Børs ellers viste en stigende trend.

Om kvelden den 5. april 2009 ble jeg oppringt av styreleder i Aker ASA og styremedlem i Aker Holding AS og Aker Solutions AS, Kjell Inge Røkke. Vi hadde en kort samtale.

Etter utlysninger engasjerte departementet den 7. april Advokatfirmaet Selmer DA og Simonsen Advokatfirma DA som juridiske rådgivere, og den 8. april ble Pareto Securities AS engasjert som finansiell rådgiver.

I henhold til mandatavtalen med Pareto Securities AS, skal Pareto foreta en vurdering av resultatene fra den uavhengige gjennomgangen av transaksjonene som Aker Solutions ASA har kunngjort og som skal være ferdig i slutten av mai. I tillegg åpner mandatet for å be om en gjennomgang av priser og vilkår

i transaksjonene og en gjennomgang av transaksjonene i lys av Aker Solutions ASAs kapitalstruktur og eventuelt i lys av selskapets strategi. Det er lagt opp til at rapporten fra Pareto Securities AS vil bli offentliggjort når den er ferdig.

Vedlagt følger notater fra Advokatfirmaet Selmer DA og Simonsen Advokatfirma DA av henholdsvis 7. april og 12. april om krav til behandling av transaksjonene i Aker Solutions ASA i henhold til allmennaksjelovens § 3-8.

ANDRE FORHOLD

I lys av de diskusjonene som nå pågår vedrørende saksbehandlingen av transaksjonene, vil jeg opplyse om at det også i 2008 ble gjennomført to transaksjoner med nærstående i Aker-gruppen hvor forholdet til bestemmelser om nærstående transaksjoner ble aktualisert.

Det ene gjaldt overføringen av teknologi knyttet til utvikling av CO₂-fangst fra Aker Solutions' til Aker Clean Carbon AS, samtidig som Aker Solutions overtok 30 prosent av aksjene i Aker Clean Carbon AS fra Aker Capital AS, et heleid datterselskap av Aker ASA. Dette ble kunngjort 24. januar 2008. Aker Solutions ASA kunngjorde ikke pris eller omfang, og dette – kombinert med kunnskapen om at selskapet var i oppstartsfasen – innebar at departementet la til grunn at det dreide seg om en transaksjon av et begrenset økonomisk omfang. Som svar på departementets spørsmål om verdifastsettelse i et møte den 22. januar 2008 informerte Aker Holding AS og Aker Solutions AS om at overføringen hadde skjedd på markedsmessige vilkår. Den daværende nærings- og handelsministeren Dag Terje Andersen redegjorde for øvrig for saken i to brev til henholdsvis stortingsrepresentant Torbjørn Hansen og stortingsrepresentant Øyvind Korsberg.

Den andre transaksjonen, kunngjort 22. oktober 2008, var Aker Solutions' kjøp av 10 prosent av aksjene i Aker Marine Contractors AS fra Aker Capital AS for 185 mill. kroner samme dag. Etter omstendighetene fant departementet det godtgjort at denne transaksjonen i sin hovedsak var å betrakte som en transaksjon med ekstern part. Ifølge Aker Solutions ASA hadde selskapet tidligere på høsten ønsket å kjøpe 40 prosent av Aker Marine Contractors AS fra Taubåtkompaniet AS. 30 prosent av aksjene var blitt kjøpt direkte, og de resterende 10 prosent ble kjøpt av Aker Capital AS og to måneder senere solgt videre til Aker Solutions til samme vilkår som Aker Solutions' direkte kjøp av 30 prosent. Aker Solutions har opplyst at transaksjonen ble gjennomført på denne måten for å få til en mer hensiktsmessig finansiell totalløsning for selskapet. Slik transaksjonen var strukturert fremstod den reelt sett som noe annet enn transaksjoner med nærstående.

PROSESSEN VIDERE

Siden 3. april har det vært kontakt om saken mellom Nærings- og handelsdepartementet, Saab AB (publ), Investor AB (publ), Aker ASA og Aker Solutions ASA. Av hensyn til de prosessene som pågår, finner jeg det ikke riktig å redegjøre detaljert for dette nå.

Den 14. april trakk et styremedlem i Aker Solutions ASA seg fra styret med umiddelbar virkning, på bakgrunn av saksbehandlingen i styret samt de vedtak som var truffet i tilknytning til transaksjonene. Aker ASAs revisjonsutvalg påpekte i sin redegjørelse den 14. april 2009 at utvalget gjerne skulle ha sett at transaksjonene hadde vært bedre forankret.

Det er imidlertid grunn til å nevne at Aker Solutions ASA den 15. april 2009 kunngjorde at det vil bli gjennomført en ekstraordinær generalforsamling for å behandle opptaket av obligasjonslånet på 2 mrd. kroner.

Aker Solutions ASA kunngjorde den 18. april 2009 at selskapet hadde engasjert en internasjonal investeringsbank for å foreta en ny uavhengig gjennomgang av transaksjonene. Valg av rådgiver, hva rådgiveren skal gjennomgå og hvordan gjennomgangen skal foretas er omforent mellom Aker Solutions ASA og eierne i Aker Holding AS. Aker Solutions ASA kunngjorde i den anledning også at de aktuelle selskapene vil bli opprettholdt som selvstendige enheter, og at oppgjøret for aksjene kjøpt av Aker ASA ikke vil skje før i slutten av mai 2009, da resultatene av den nye gjennomgangen forventes å foreligge.

Jeg arbeider videre med denne saken med sikte på å få fjernet den usikkerhet som har oppstått om fremgangsmåte og verdivurderinger i forbindelse med transaksjonene som ble kunngjort 2. april. Saken dreier seg om nærstående transaksjoner av stort omfang samlet sett, og det er regjeringens syn at en slik sak hører hjemme på generalforsamlingen i Aker Solutions ASA, slik at hele aksjeeierfellesskapet i Aker Solutions ASA involveres.

5. Videre oppfølging

Dialogen med Aker Solutions ASA samt de øvrige eierne av Aker Holding AS pågår fortsatt. Som nevnt ovenfor finner jeg det derfor ikke riktig å redegjøre nærmere for denne nå. I lys av det omfang denne saken har fått, og den brede interessen den har, vil jeg anmode Stortingets presidentskap om samtykke til å holde en muntlig redegjørelse til Stortinget, jf. Stortingets forretningsorden § 34 a. Jeg ser for meg at redegjørelsen så vidt mulig vil bli holdt når resultatene fra Aker Solutions ASAs uavhengige gjennomgang foreligger og samtalen mellom partene er konkludert, men likevel slik at Stortinget får anledning til å drøfte saken før sommeren.

*Undervedlegg 1***Nærings- og handelsdepartementets referat fra eiermøte for Aker Holding, datert 13. mars 2009**

Referat

Møte om: Eiermøte for Aker Holding
 Saksnr.: 200900018-4
 Tilstede: Konsernsjef i Aker ASA Øyvind Eriksen, konsernsjef i Aker Solutions ASA. Simen Lieungh, daglig leder i Aker ASA og i Aker Holding AS Bengt Rem, CFO i SAAB AB Peter Sandehed. Fra NHD departementsråd Reier Søberg, ekspedisjonssjef Mette Wikborg, avdelingsdirektør Morten Strømgren og seniorrådgiver Georg Rabl.
 Dato: 13.03.2009
 Referent: Georg Rabl

REFERAT FRA EIERMØTE FOR AKER HOLDING
13.03.2009

Møtet fant sted fredag 13.03.2009 kl 1030-1200 i Aker Solutions ASAs lokaler på Fornebu. Bakgrunnen for møtet er beskrevet i 200900018-3: Aker AS tok initiativ til møtet for å diskutere utskiftning av deres styrerepresentanter i Aker Holding AS og i Aker Solutions ASA, og Aker Solutions' varslete oppkjøp av Aker Oilfield Services AS.

Møtet begynte med at Simen Lieungh presenterte Aker Solutions, markedssituasjonen og strategiske utfordringer. Presentasjonen tok vel 1 time. På slutten av presentasjonen kom Simen Lieungh inn på Aker Solutions' varslete kjøp av resterende aksjer i Aker Oilfield Services fra Aker og DOF.

Internttransaksjonsforhold

Søberg tok opp behovet for ryddige interntransaksjonsforhold, både i sammenhengen Aker Solutions varslete kjøp av Aker Oilfield Services og generelt. Han understreket AKSOs ansvar for å sørge for at det ikke skal kunne reises kritikk av transaksjonen og viktigheten av at transaksjons verdiene må kunne dokumenteres. Søberg nevnte også at NHD anser at styret i Aker Holding sin hovedoppgave er å følge opp aksjonæravtalen generelt og spesielt å rette fokus på internttransaksjoner mellom Aker Solutions og øvrige Aker-selskaper.

Øyvind Eriksen svarte at en evt. transaksjon der Aker Solutions kjøper resterende aksjer i Aker Oilfield Services fra Aker og DOF vil bli gjennomført med stor vekt på å unngå at det kan stilles spørsmålstegn ved transaksjonsverdiene og betingelsene. Dette skal blant annet sikres gjennom dialog med markedet. Uansett mente han at DOFs deltagelse i transaksjonen kunne bidra både til å sikre at markedsverdier ble benyttet og til å sannsynliggjøre dette overfor markedet. Det vil også benyttes uavhengige verdilurderinger. Han uttalte også at et evt. kjøp ville bli forelagt Aker Holdings styre til orientering og til dis-

kusjon, men ikke for realitetsbehandling, i tråd med aksjonæravtalen.

ROS forlot møtet ca kl 1145.

Styrerepresentanter

Wikborg tok deretter opp Akers varslete utskiftning av sine styrerepresentanter i Aker Holding og i Aker Solutions. Hun hadde ingen innsigelser mot Akers foreslåtte endringer i Aker Holdings styre. Når det gjaldt Akers foreslåtte endringer i Aker Solutions styre hadde hun heller ingen innsigelser, etter at Øyvind Eriksen gjorde det klart at Aker ønsker å bytte ut Martinus Brandal og Leif-Arne Langøy med Øyvind Eriksen og Kjell Inge Røkke (se diskusjon i 200900018-3), slik at antall Aker-representanter ikke endres.

Aker Solutions' valgkomité

Wikborg tok deretter opp muligheten for at Aker Holding gis plass i valgkomiteen til Aker Solutions. Hun understreket i den sammenhengen at NHD har lang erfaring fra valgkomitéarbeid.

Øyvind Eriksen forklarte at selskapets valgkomité, bestående av Kjell Inge Røkke, Gerhard Heiberg og Kjeld Rimberg, er felles for flere Aker-selskaper.

Det ble avtalt at partene skulle vurdere dette spørsmålet på hver sin kant og deretter ha en snarlig kontakt om dette, helst i påfølgende uke (uke 12), slik at dette avklares i god tid før generalforsamlingen.

Annet

Wikborg tok deretter opp aksjonæravtalens henvisning til svensk-norsk industrielt samarbeid.

Øyvind Eriksen fortalte om SAAB AB/Aker Solutions' samarbeid om vindkraft.

Det ble avtalt at Aker, de svenske eierne og staten ved NHD fra nå skal møtes til halvårslige eiermøter.

Undervedlegg 2

Notat fra Advokatfirmaet Selmer DA v/ansvarlig advokat Sverre Tysland til Nærings- og handelsdepartementet, datert 7. april 2009. Emne: Aker Solutions ASA - Allmennaksjeloven § 3-8

1. BAKGRUNN

Ved børs melding 2. april 2009 offentliggjorde Aker Solutions ASA at det heleide datterselskapet Aker Solutions AS hadde inngått avtaler om kjøp av en rekke aksjeposter fra selskaper i Aker ASA-konsernet ("**Aksjepostene**"). Kjøp av Aksjepostene skal etter det opplyste finansieres ved at Aker Solutions ASA utsteder et obligasjonslån på ca. NOK 2 milliarder ("**Lånet**") hvor Aker ASA garanterer for tegning av og/eller tegner en vesentlig del av Lånet.

Aker Solutions ASA eies med ca. 40,2 % av Aker Holding AS. Aker ASA eier 60 % av Aker Holding AS, mens den norske stat eier 30 %, SAAB AB (publ.) 7,5 % og Investor AB (publ.) 2,5 %.

Vi er bedt om å vurdere om inngåelse av avtale mellom Aker ASA og Aker Solutions ASA vedrørende Lånet, herunder eventuell avtale om garanti for tegning av Lånet, omfattes av allmennaksjeloven (asal.) § 3-8, og således krever godkjenning fra generalforsamlingen i Aker Solutions ASA for å være rettslig bindende.

Videre er vi bedt om å vurdere om avtaler mellom selskaper i Aker ASA konsernet og Aker Solutions AS om kjøp av Aksjepostene utløser krav om generalforsamlingsbehandling i Aker Solutions ASA i henhold til asal. § 3-8.

2. KONKLUSJONER

Etter vårt syn vil inngåelse av avtale mellom Aker ASA og Aker Solutions ASA vedrørende Lånet kreve godkjenning fra generalforsamlingen i Aker Solutions ASA for å være rettslig bindende.

Etter vårt syn vil inngåelse av avtaler mellom selskaper i Aker ASA-konsernet og Aker Solutions AS om kjøp av Aksjepostene kreve godkjenning fra generalforsamlingen i Aker Solutions ASA for å være rettslig bindende.

3. AVTALE VEDRØRENDE LÅNET

Hovedregelen i asal. § 3-8 (1) første punktum lyder:

En avtale mellom selskapet og en aksjeeier, en aksjeeiers morselskap, et styremedlem eller daglig leder er ikke bindende for selskapet uten at avtalen godkjennes av generalforsamlingen hvis selskapets ytelse har en virkelig verdi som utgjør over en tjuedel av aksjekapitalen på tidspunktet for ervervet eller avhendelsen.

Aker Solutions ASAs aksjekapital er NOK 548 millioner, og 5 % utgjør således NOK 27,4 millioner. I børs melding offentliggjort av Aker ASA 2. april 2009 kl. 07:03:39, uttales følgende:

Aker Solutions har til hensikt å delfinansiere kjøpene og fremtidige investeringer gjennom et nytt, børsnotert obligasjonslån. Aker har bekreftet tegning av en milliard kroner i dette lånet som vil bli markedsført i obligasjonsmarkedet i løpet av april.

På bakgrunn av den andel av Lånet som i henhold til børs meldingen skal tegnes av Aker ASA, må det legges til grunn at virkelig verdi av Aker Solutions ASAs ytelse til Aker ASA – det vil si nåverdien av fremtidige renter, evt. garantiprovisjon, på tidspunktet for avtaleinngåelse – vil overstige 5 % av Aker Solutions ASAs aksjekapital.

Ettersom Aker ASA er morselskap til Aker Holding AS, som igjen er aksjeeier i Aker Solutions ASA, vil en avtale mellom Aker ASA og Aker Solutions ASA vedrørende Lånet i utgangspunktet omfattes av asal. § 3-8.

Etter asal. § 3-8 (1) annet punktum gjelder den ovennevnte hovedregelen ikke for:

1. *avtale inngått i samsvar med reglene i § 2-4, jf § 2-6, og § 10-2,*
2. *avtale som nevnt i § 6-10 og § 6-16 a,*
3. *avtale om overdragelse av verdipapirer til pris i henhold til offentlig kursnotering,*
4. *avtale som inngås som ledd i selskapets vanlige virksomhet og inneholder pris og andre vilkår som er vanlige for slike avtaler.*

Unntakene i asal. § 3-8 (1) nr. 1 til 3 har ikke relevans for det aktuelle avtaleforholdet.

Med hensyn til unntaket i asal. § 3-8 (1) nr. 4 er det for det første et vilkår at avtalen inngås "som ledd i selskapets vanlige virksomhet". For det annet er det et vilkår at avtalen "inneholder pris og andre vilkår som er vanlige for slike avtaler". Det forutsettes i det følgende at det sistnevnte vilkåret vil være tilfredsstillt, dvs. at avtale vedrørende Lånet inngås på markedsmessige vilkår.

Aker Solutions ASAs vedtekter § 3 lyder:

Selskapets formål er å eie eller drive industri- og annen tilknyttet virksomhet, forvaltning av kapital og andre funksjoner for konsernet, samt delta i eller overta annen virksomhet.

Vedtektene angir uttrykkelig "forvaltning av kapital (...) i konsernet" som et av Aker Solutions ASAs formål. Bestemmelsen er imidlertid ikke tilstrekkelig for å anse enhver finansieringsavtale som ledd i selskapet vanlige virksomhet etter asal. § 3-8 (1) nr. 4, jf. Andenæs, Aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, 2006, s. 430:

At avtalen må ligge innenfor selskapets vanlige virksomhet for å omfattes av unntaket, innebærer at den må ligge innenfor den virksomhet som faktisk er vanlig for selskapet. Det er altså ikke tilstrekkelig at avtalen ligger innenfor selskapets vedtektsbestemte virksomhetsområde.

Det må således vurderes om den konkrete avtale ligger innenfor den virksomhet som faktisk er vanlig for selskapet.

I alminnelighet må det legges til grunn at finansiering av datterselskapers virksomhet er innenfor et morselskaps vanlige virksomhet. Etter det vi har fått opplyst, er finansiering av konsernet en sentral funksjon i Aker Solutions ASAs virksomhet, og den overveiende finansiering av konsernet skjer via Aker Solutions ASA. På denne bakgrunn må det i utgangspunktet legges til grunn at låneopptak for å finansiere konsernets kapitalbehov ligger innenfor Aker Solutions ASAs vanlige virksomhet.

I den forliggende sak må det imidlertid tas i betraktning at Lånets formål er finansiering av samtidige og betydelige transaksjoner, og at kjøp av Aksjepostene i seg selv vil kunne ligge utenfor konsernets vanlige virksomhet. Dersom avtale om kjøp av Aksjepostene ikke ligger innenfor konsernets vanlige virksomhet, fremstår det som inkonsekvent å hevde at inngåelse av avtale om opptak av Lånet for finansiering av aksjekjøpene vil omfattes av asal. § 3-8 (1) nr. 4. Etter foreliggende opplysninger fremstår kjøp av Aksjepostene samlet å være av en slik størrelsesorden at transaksjonene sett under ett ikke kan sies å ligge innenfor Aker Solutions AS' eller konsernets vanlige virksomhet. Ifølge børsmeldingen fra Aker Solutions ASA 2. april 2009, representerer transaksjonene en investering på ca. NOK 2 milliarder, hvorav ca. 250 millioner kroner er tilbakebetaling av aksjonærlån. Videre fremgår det at selskapene som overtas har et investeringsprogram de nærmeste årene på vel NOK 2,5 milliarder. Til sammenligning er Aker Solutions ASAs markedsverdi per 7. april 2009 ca. NOK 9,7 milliarder.

Transaksjonens omfang bør etter vår vurdering være tilstrekkelig for å anse opptaket av Lånet for å ligge utenfor Aker Solutions ASAs vanlige virksomhet, også for det tilfelle at erverv av Aksjepostene ikke innebærer noen utvidelse av konsernets eksisterende virksomhetsområde.

Formålet med i asal. § 3-8 er sikre kontroll med inngåelse av avtaler som kan representere en risiko for "*utilbørlige disposisjoner fra aksjeeiernes side som kan være til skade for de øvrige aksjeeierne eller kreditorene*", jf. NOU 1996:3 s. 149. Begrunnelsen for unntaket i asal. § 3-8 (1) nr. 4 må antas å være at alminnelig forretningsdrift ikke skal forhindres eller forsinkes ved generalforsamlingsbehandling. En avveining av disse hensynene taler etter vårt syn for at det ved tvilstilfeller legges en restriktiv fortolkning til grunn ved vurderinger av om avtaler omfattes av unntaksregelen i asal. § 3-8 (1) nr. 4.

Vår konklusjon er at unntaksbestemmelsen i asal. § 3-8 (1) nr. 4 ikke kommer til anvendelse for avtale vedrørende Lånet, og at inngåelse av slik avtale således krever godkjenning fra generalforsamlingen i Aker Solutions ASA i henhold til hovedregelen i asal. § 3-8 (1) første punktum for å være bindende for selskapet.

4. AVTALE VEDRØRENDE KJØP AV AKSJEPOSTENE

Ettersom avtale om kjøp av Aksjepostene inngås med Aker Solutions AS som avtalepart (og ikke Aker Solutions ASA), vil avtaleforholdet i utgangspunktet falle utenfor anvendelsesområdet for asal. § 3-8 i relasjon til Aker Solutions ASA.

På grunnlag av de konkrete omstendighetene kan det imidlertid reises spørsmål om asal. § 3-8 må fortolkes utvidende, slik at inngåelse av bindende avtale mellom Aker Solutions AS og selskaper i Aker ASA-konsernet er betinget av godkjenning fra generalforsamlingen i Aker Solutions ASA.

Retts tekniske hensyn og hensynet til forutberegnelighet kan tale for at asal. § 3-8 ikke tolkes utvidende. Konsekvensen av en utvidende fortolkning, vil innebære en begrensning i den formuesrettslige avtalefrihet som i utgangspunktet tilligger Aker Solutions AS som selvstendig rettssubjekt. Begrensningens "inngripende" karakter fremstår imidlertid som ubetydelig når Aker Solutions ASA er eiere, og transaksjonenes omfang og art gjør det utenkelig at datterselskapet foretar transaksjonene uten morselskaps godkjenning.

Hensynet til ensartethet og effektivisering av det vern asal. § 3-8 er ment å gi, kan på den annen side tale for at bestemmelsen tolkes utvidende i et tilfelle som det foreliggende. Aker Solutions ASA fremstår som reell erverver av Aksjepostene. Transaksjonene synes å ha vært initiert av Aker ASA og Aker Solutions ASA, og reell prosjektstyring og beslutningskompetanse synes å ha tilligget de samme parter. Ved opptak av Lånet er det Aker Solutions ASA som finansierer kjøpet av Aksjepostene og bærer den konserneksterne finansielle risikoen knyttet til transaksjonene.

En avtale om kjøp av Aksjepostene ville ha medført krav om generalforsamlingsbehandling etter asal. § 3-8 dersom Aker Solutions ASA selv var avtalepart Ettersom Aker Solutions AS er heleid av Aker Solutions ASA, og kreditorforpliktelser knyttet til transaksjonen i betydelig grad tilligger sistnevnte selskap, er det liten realitetsforskjell for Aker Solutions ASAs aksjeeiere og kreditorer om avtale om kjøp av Aksjepostene foretas av Aker Solutions AS eller Aker Solutions ASA. Det er på denne bakgrunn naturlig å anse Aker Solutions AS og Aker Solutions ASA som én enhet i relasjon til transaksjonene. Det sentrale formålet bak asal. § 3-8 - vern mot utilbørlige disposisjoner som kan være til skade for aksjeeiere eller kreditorer - trekker i retning av en utvidende fortolkning av asal. § 3-8 og krav om generalforsamlingsbehandling i Aker Solutions ASA.

Uttalelser i aksjelovens forarbeider gir en viss støtte for at asal. § 3-8 kan tolkes utvidende for å forhindre omgåelser, selv om uttalelsene ikke er knyttet til et direkte sammenlignbart tilfelle, jf. Ot.prp. nr. 23 (1996-1997) s. 45:

Når det gjelder problemet med at bestemmelsen kan omgås ved at det i stedet for én overdragelse foretas en serie mindre overdragelser uten generalforsamlingens godkjenning, må det være åpenbart at slike transaksjoner etter omstendighetene kan rammes av alminnelige omgåelsesbetraktninger. Det er imidlertid neppe mulig eller hensiktsmessig å presisere i loven når en slik omgåelse foreligger, jf likevel nedenfor om bruk av stråmenn mv. Departementet antar at det forhold at avtaler inngått i strid med bestemmelsen vil være ugyldige, vil være et tilstrekkelig incitament til å etterleve bestemmelsen. Dette innebærer blant annet at eventuelle nye eiere eller selskapets konkursbo kan angripe en slik avtale.

Etter departementets syn er det heller ikke hensiktsmessig å presisere nærmere i loven hva som lig-

ger i uttrykket "opptrer i forståelse med". Med denne ordlyden vil man ha en klar hjemmel til å ramme åpenbare omgåelser av lovens krav, for eksempel der hvor aksjeeieren bruker stråmenn eller liknende. Paragrafens virkeområde er imidlertid ikke begrenset til slike tilfeller. Men siden bestemmelsen i første rekke knytter seg til subjektive forhold hos avtalepartene, er det ikke mulig å uttrykke i generelle vendinger hvor grensen går. Er man i tvil om vilkårene for å anvende bestemmelsen er oppfylt, har man alltid den mulige utvei å følge de saksbehandlingsreglene som paragrafen gir anvisning på.

Etter vår vurdering har det foreliggende tilfellet karakter av en omgåelse av det vern asal. § 3-8 er ment å gi, selv om det ikke skulle foreligge konkret omgåelseshensikt. På bakgrunn av de ovennevnte rettskildefaktorer bør asal. § 3-8 fortolkes utvidende, slik at inngåelse av bindende avtale mellom Aker Solutions AS og selskaper i Aker ASA konsernet er betinget av godkjenning fra generalforsamlingen i Aker Solutions ASA.

Rettsfølgen av at saksbehandlingsreglene i asal. § 3-8 ikke følges, er at avtalen er ugyldig og at avtalepartenes ytelser skal tilbakeføres. Den som medvirker til beslutning om inngåelse av avtale uten generalforsamlingens godkjenning, vil etter omstendighetene kunne være ansvarlig for at tap selskapet lider ved uteblivende restitusjon. På denne bakgrunn er det vanlig i praksis - og må anses som god selskapsledelse - at tvilstilfeller knyttet til asal. § 3-8 behandles på generalforsamlingen. Det vises i den forbindelse til de ovennevnte uttalelser i Ot.prp. nr. 23 (1996-1997). Vi kan for øvrig ikke se legitime hensyn som taler imot at generalforsamlingen i Aker Solutions ASA får seg forelagt avtalen om kjøp av Aksjepostene til godkjenning.

Undervedlegg 3

Notat fra Simonsen Advokatfirma DA v/ansvarlig advokat Jørgen Stang Heffermehl til Nærings- og handelsdepartementet, datert 12. april 2009

PROSJEKT REN – ALLMENNAKSJELOVENS § 3-8

1. Vårt oppdrag

Det vises til vårt tilbud om leveranse av juridiske tjenester av 7. ds. til Nærings- og Handelsdepartementet ("NHD"), Deres påfølgende aksept av vårt tilbud og senere samtaler.

Ved børs melding 2. april 2009 offentliggjorde Aker Solutions ASA ("Aker Solutions") at det heleide datterselskapet Aker Solutions AS¹⁾ ("Solutions AS") hadde inngått avtaler knyttet til overta-

kelse av aksjer mv. i fire produkt- og teknologiselskaper (Aker Oilfield Services, Midsund Bruk, ODIM og Aker DOF Deepwater) fra Aker ASA og enkelte av dets datterselskaper ("Aker") samt tegning av aksjer i Aker Clean Carbon ("Transaksjonene"). Transaksjonene skal iht. børs melding finansieres ved at Aker Solutions utsteder et obligasjonslån på ca. MRD-NOK 1,75-2 ("Obligasjonslånet"), tentativt tenkt gjennomført ila april 2009. Det er således en sammenheng mellom Obligasjonslånet og Transaksjonene.

Aker Solutions eies med ca. 40,2 % av Aker Holding AS. Aker eier 60 % av Aker Holding AS, mens den norske stat eier 30 %, Investor AB 7,5 % og SAAB 2,5 %.

Aker har i sin børsmelding uttrykt at de har bekreftet tegning av MRD1 i Obligasjonslånet ila april. Det er usikkert eksakt hva som ligger i denne bekreftelsen og om det med dette formelt er inngått en tegningsavtale mellom Aker Solutions og Aker. Antagelig kan det i hvert fall neppe legges til grunn at Aker har gitt noen fiilltegningsgaranti knyttet til tegning av hele Obligasjonslånet.

Vi er bedt om å vurdere om opptak av Obligasjonslån med forhåndstegning/garanti fra Aker omfattes av allmennaksjeloven (asal.) § 3-8, og således krever godkjenning fra generalforsamlingen i Aker Solutions for å være rettslig bindende, se pkt. 4 nedenfor.

Videre er vi bedt om å vurdere om Transaksjonene utløser krav om generalforsamlingsbehandling i Aker Solutions i henhold til samme asal. § 3-8, se pkt 5 nedenfor.

Vi bygger denne uttalelsen på det materiale vi har innhentet fra offentlig tilgjengelige kilder og som i korthet er St.prp.nr 88 (2006-2007) derunder bl. a. aksjonæravtale og vedtekter for Aker Holding AS, nevnte børsmelding og opplysninger tilgjengelig i media. Vi har dessuten fått oversendt uttalelser om samme spørsmål fra advokatfirmaene Selmer, Wikborg Rein, BA-HR, Wiersholm og Thommessen.

2. Konklusjon

Det er vår oppfatning at de beste grunner taler for at avtalen om opptak av Obligasjonslånet er av en slik art at den må behandles i Aker Solutions' generalforsamling etter reglene i allmennaksjelovens § 3-8. Konsekvensen av at behandling og beslutning ikke gjøres i selskapets generalforsamling er at avtalen ikke er rettslig bindende for Aker Solutions. Videre er det vår oppfatning at de beste grunner taler for at Transaksjonene skulle vært godkjent av generalforsamlingen i Aker Solutions for å være rettslig bindende, jfr. pkt. 5 nedenfor.

3. Vilklårene for anvendelse av allmennaksjelovens § 3-8

Bestemmelsens første ledd lyder slik:

En avtale mellom selskapet og en aksjeeier, en aksjeeiers morselskap, et styremedlem eller daglig leder er ikke bindende for selskapet uten at avtalen godkjennes av generalforsamlingen hvis selskapets ytelse har en virkelig verdi som utgjør over en tjuedel av aksjekapitalen på tidspunktet for ervervet eller avhendelsen.

4. Obligasjonslånet

4.1 Avtale og verdien av ytelsen

I Aker Solutions informasjonsmaterieill til markedet fremgår at man tar sikte på å sikre finansieringen av de aktuelle transaksjonene med utstedelse av et obligasjonslån i størrelsesorden MRDNOK 1,75 -2. Aker Solutions antar at renten tentativt vil ligge rundt NIBOR + 500bp og ser for seg et lån med 5 års varighet med utstedelsesdato 15.04.09. Tilretteleggere er Arctic Securities, Nordea og SEB Enskilda. Aker har på sin side uttrykt at de har bekreftet tegning av MRD1 i det lånet som vil bli markedsført i obligasjonsmarkedet ila april.

Det kan for det første reises spørsmål om Aker med den aktuelle bekreftelsen kan sies å ha inngått en "avtale" om tegning av det aktuelle lånet (gi lån til Aker Solutions), som vil kunne rammes av asal § 3-8. Det vil bero på en tolkning av eventuell dokumentasjon mellom partene. Slik dokumentasjon er enda ikke fremlagt, og vi har kun den offentliggjorte uttalelsen å forholde oss til. Imidlertid må det antagelig være slik at dersom Aker faktisk foretar en tegning av lånet vil det i alle fall på tegningstidspunktet være inngått en avtale som binder partene. På det tidspunkt oppstår i hvert fall en spørsmålsstilling knyttet til asal § 3-8.

Dernest oppstår spørsmålet om Aker Solutions ytelse i h.t. avtalen har en virkelig verdi over 5 % av aksjekapitalen. I relasjon til dette spørsmålet må en ta utgangspunkt i virkelig verdi av ytelsen fra Aker Solutions.

Denne ytelsen knytter seg til rentefoten som skal betales og vil utgjøre nåverdien av denne. En rentefot på 8 % (3 mnd NIBOR + 5 %) vil ha en nåverdi på ca 34,5 % av hovedstolen over 5 år (neddiskontert med den aktuelle rentesatsen). Nåverdien av renten knyttet til en tegning av MRDNOK 1 i lånet vil utgjøre ca MNOK 345. Siste registrerte aksjekapital for Aker Solutions i Foretaksregisteret (per 01.09.07) er MNOK 548. Dermed vil nåverdien av den aktuelle rentebetaling til Aker utgjøre mer emi 5 % av Aker Solutions aksjekapital per dags dato.

4.2 Partsforholdet

Aker ASA eier som nevnt 60 % av Aker Holding AS og er dets morselskap. Aker Holding AS er aksjonær i Aker Solutions og avtalen om Obligasjonslånet er følgelig omfattet av allmennaksjelovens § 3-8 første ledd.

4.3 Unntaket i § 3-8 første ledds annet punktum nr. 4

Etter pkt. 4 skal avtale som inngås som ledd i selskapets vanlige virksomhet og inneholder pris og andre vilkår som er vanlige for slike avtaler kunne

unntas fra behandling og beslutning i generalforsamling.

Kapitalforvaltning for konsernet ligger innenfor selskapets vedtektsbestemte formål. Det er alminnelig antatt at unntaket i § 3-8 som nevnt likevel bare kommer til anvendelse dersom slik kapitalforvaltning faktisk er vanlig for selskapet, dvs. inngår som en regulær og tilbakevendende begivenhet, jf. Andenæs, Aksjeselskaper og allmennaksjeselskaper, 2006 s 430 og Ot.prp. nr 55 (2005-2006) pkt. 6.4.2 i.f.

Gjennomgående vil det være en vanlig oppgave for en konsernspiss å skaffe finansiering til datterselskapenes virksomhet. Vi har ikke opplysninger om dette også er tilfellet i Aker Solutions, men legger dette til grunn. Spørsmålet er likevel om det aktuelle låneopptaket er å anse som regulær begivenhet. Det er på det rene at om Transaksjonene hadde vært gjort i Aker Solutions ville de vært omfattet av allmennaksjelovens § 3-8. Det ville da være dårlig sammenheng i reglene om ikke også låneopptaket skulle være omfattet når dette inngår som en integrert del av Transaksjonene og som en forutsetning for disse. Låneopptakets størrelse tilsier også at dette ikke er en vanlig forretningsavtale idet det er opplyst at verdien av låneopptaket tilsvarer mer enn 20 % av Aker Solutions markedsverdi og tilnærmet heie verdien av de aktiva som inngår i Transaksjonene.

Når det legges til grunn at låneopptaket ikke er en del av selskapets vanlige virksomhet, og at slike transaksjoner ikke inngår som en hyppig forekommende begivenhet, vil det ikke kunne innvendes at behandling etter reglene i § 3-8 skaper unødvendige hindringer for forretningsdriften i selskapet.

Vår oppfatning er derfor at låneopptaket skulle vært behandlet etter reglene i allmennaksjelovens § 3-8 og at unntaksregelen i første ledds annet punktum nr. 4 ikke kommer til anvendelse.

5. Transaksjonene

5.1 Avtale og verdien av ytelsen

I henhold til tilgjengelige opplysninger skal Solutions AS erverve aksjer i 5 selskaper, dels gjennom aksjeerverv og delt gjennom tegning av aksjer ("Aksjepostene"), fra Aker og enkelte av Akers datterselskaper for til sammen MRDNOK 1,434. I tillegg skal Solutions AS innfri/overta aksjonærlån med til sammen MNOK 207. Samlet vederlag utgjør dermed MRDNOK 1,641. Solutions AS har en aksjekapital på MRD 2,911 hvilket innebærer at vederlaget for Aksjepostene overstiger grensen på 5% (tilsvarende ca. MNOK 145) og dermed som utgangspunkt faller inn under asal. § 3-8. Det er videre på det rene at den tilsvarende grense er overskredet for Aker Solutions.

Videre må det være på det rene at Transaksjonene (eventuelt med unntak for ervervet av aksjene i ODM

ASA dersom dette skjedde til pris i henhold til offentlig kursnotering) ikke faller inn under noen av unntakene i asal. § 3-8, første ledd nr. 1-4, verken for Solutions AS eller Aker Solutions.

Endelig presiseres det at det ikke kan anses tvilsomt at Transaksjonene må vurderes samlet i forhold til asal. § 3-8 selv om Transaksjonene består av kjøp av aksjer mv. i fem ulike selskaper. Transaksjonene er et resultat av felles forhandlinger mellom Aker og enkelte av dets datterselskaper på den ene side og Aker Solutions og er av begge sider presentert som en samlet transaksjon.

5.2 Utvidende fortolkning av allmennaksjelovens § 3-8?

Avtalen om kjøp av Aksjepostene er etter det vi kjenner til inngått mellom på den ene side Solutions AS (og ikke Aker Solutions), og på den annen side Aker og enkelte av Akers datterselskaper. Det følger da av asal. § 3-8 første ledd at det er et spørsmål om avtalen må behandles og godkjennes av generalforsamlingen i Solutions AS (og som utgangspunkt ikke av Aker Solutions) da lovens ordlyd fastsetter at det er generalforsamlingen i det selskap som skal inngå avtalen som må godkjenne denne.

Det er ikke oppgitt noen årsak til at Transaksjonene er gjort med Solutions AS mens Obligasjonslånet skal tas opp av Aker Solutions. Vi legger imidlertid til grunn at dette er en naturlig følge av hvordan konsernet er organisert. Uten at det dermed legges til grunn omgåelseshensikt, kan det imidlertid reises spørsmål om det i den konkrete situasjon er grunnlag for en utvidende fortolkning av bestemmelsen i asal. § 3-8 bl.a. som følge av Transaksjonenes nære tilknytning til opptaket av Obligasjonslånet, som må behandles av generalforsamlingen i Aker Solutions, jf. pkt 4 over, og at den reelle beslutningskompetanse på Aker Solutions' side ligger i Aker Solutions og ikke Solutions AS .

Rettstekniske hensyn og hensynet til forutberegnlighet, særlig sett hen til at konsekvensen av manglende behandling i henhold til asal. § 3-8 er ugyldighet, trekker i retning av at bestemmelsen ikke kan tolkes utvidende. Likeledes taler det mot at allmennaksjeloven (og aksjeloven) oppfattes som utpreget positivistisk og derfor skal tolkes i henhold til sin ordlyd. Endelig nevnes det at det i norsk rett er et grunnleggende prinsipp at det enkelte selskap i konsern må behandles som selvstendige rettssubjekt og at en utvidende fortolkning ville innebære en inn- gripen i Solutions AS' autonomi.

Mot dette kan det imidlertid anføres at det i den foreliggende situasjon ville det ha vært en meget begrenset inn- gripen i Solutions AS' autonomi om avtalen med Aker måtte godkjennes av generalforsamlingen i Aker Solutions. Aker Solutions eier

100% av Solutions AS og basert på Transaksjonenes størrelse, er det usannsynlig at de kunne ha blitt gjennomført uten etter Aker Solutions forutgående samtykke og medvirkning, nærmere om dette nedenfor.

Den legislative begrunnelsen for § 3-8 er å forhindre at personer og selskaper med en særlig tilknytning til eller posisjon overfor selskapet kan tappe selskapet for midler på bekostning av selskapets, øvrige aksjonæres og kreditorers bekostning og dette er søkt sikret gjennom krav til åpenhet for å muliggjøre kontroll. Effektivitetshensyn kan derfor tilsi at bestemmelsen kan tolkes utvidende i det foreliggende tilfelle.

Den formelle avtalepart er som påpekt over Solutions AS, men det synes åpenbart at prosjektets opprinnelse, styring og reelle beslutningskompetanse har ligget i henholdsvis Aker Solutions og Aker. Styret i Aker Solutions har behandlet og godkjent Transaksjonene, og så vidt vi kjenner til har administrasjonen i Aker Solutions fått fullmakt til å gjennomføre Transaksjonene. Basert på at Aker Solutions kontrollerer Solutions AS 100%, fremstår det som om Solutions AS har vært et redskap for Transaksjonene og at den underliggende realitet har vært at de avgjørende beslutninger har vært fattet av Aker Solutions. Sagt med andre ord, avtalen kunne like godt ha vært inngått direkte mellom Aker Solutions og Aker, men som følge av hvordan Aker Solutions har valgt å organisere sin virksomhet, ble Solutions AS valgt som avtalepart og erverver av Aksjepostene.

Videre er det etter det vi kjenner til, satt som en forutsetning for gjennomføring av Transaksjonene fra Solutions AS' side at Aker Solutions oppnår finansiering og i denne forbindelse har Aker som (direkte og indirekte) selger forpliktet seg til å tegne seg for MRDNOK 1 i Obligasjonslånet. Dette innebærer for det første at Aker Solutions har en helt avgjørende rolle i forhold til gjennomføring av Transaksjonene og viser for øvrig hvor tett Obligasjonslånet og Transaksjonene er knyttet sammen. Etter vår vurdering understøtter dette at den reelle beslutningskompetanse lå i Aker Solutions og at Obligasjonslånet og Transaksjonene bør behandles samlet.

Etter det vi forstår påhviler betalingsforpliktelsen for Aksjepostene overfor Aker-selskapene Solutions

AS. Den eksterne finansielle risiko vil imidlertid bli liggende på Aker Solutions gjennom opptaket av Obligasjonslånet. For aksjonærene og kreditorerne i Aker Solutions vil det dermed ut fra et risiko-perspektiv i realiteten være en meget begrenset forskjell fra om Aker Solutions hadde kjøpt Aksjepostene direkte. Hensynene bak lovgivers ønske om å sikre kontroll med og åpenhet rundt slike transaksjoner tilsier dermed klart at avtalen om Transaksjonene i forhold til asal. § 3-8 i dette konkrete tilfellet bør anses inngått direkte av Aker Solutions og ikke av Solutions AS. I motsatt fall vil aksjonærene og kreditorerne i Aker Solutions bli fratatt den kontrollmulighet som loven har lagt til grunn nettopp skal gjelde for slike transaksjoner som følge av hvordan Transaksjonene i dette tilfellet har blitt strukturert.

Selv om aksjelovene som nevnt over, generelt sett anses som positivistiske og derfor skal tolkes i henhold til sin ordlyd, inneholder forarbeidene holddepunkter for både utvidende tolkning og at de underliggende realiteter må legges til grunn for å ivareta lovens formål. Videre nevnes eksempler på at det må skjæres igjennom i rene omgåelsestilfeller, eksemplevis der asal. §3-8 søkes omgått ved å splitte opp en overdragelse i en serie mindre overdragelser uten generalforsamlingsgodkjennelse. Basert på tilgjengelig informasjon kan det imidlertid etter vår vurdering ikke konkluderes med at det foreligger omgåelseshensikt i foreliggende tilfelle. Dersom det likevel skulle kunne påvises at det forelå omgåelseshensikt i herværende transaksjon, er det rimelig klart basert på forarbeidene at bestemmelsen vil kunne suppleres av alminnelige omgåelsesbetraktninger,

Oppsummert mener vi at spørsmålet er noe tvilsumt, men basert på den nære tilknytning mellom Transaksjonene og Obligasjonslånet, at den reelle beslutningskompetanse må ha ligget hos Aker Solutions og at de underliggende hensyn bak bestemmelsen åpenbart gjør seg gjeldende i herværende tilfelle, mener vi at de beste grunner taler for at asal. § 3-8 i dette tilfellet fortolkes utvidende, alternativt at Aker Solutions anses som den reelle avtalepart, slik at både opptaket av Obligasjonslånet og avtalen vedrørende Transaksjonene må forelegges for godkjennelse av generalforsamlingen i Aker Solutions og for øvrig saksbehandles i henhold til asal. § 3-8.

Vedlegg 3**Brev fra kontroll- og konstitusjonskomiteen v/komitéleder til Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden, datert 5. mai 2009****Vedr. statens rolle i transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions**

Det vises til nærings- og handelsministerens brev til kontroll- og konstitusjonskomiteen av 27. april d.å. Komiteen ber med dette om svar på følgende:

Av brevet går det frem at det den 13. mars 2009 ble holdt et møte mellom eierne i Aker Holding AS. Dette er et sentralt møte i Aker-saken, og departementets møtereferat er ikke blitt frigitt før statsråden ga det som vedlegg til svarbrevet til komiteen 27. april d.å. Det er kommet frem i ettertid at de statlige representantene som deltok på møtet den 13. mars ikke ville bli inngående informert om den forestående Aker-handelen, med begrunnelse at de ikke ville komme i en innside-posisjon.

Også i forbindelse med Akers Revisjonsutvalgs redegjørelse om møtet 13. mars 2009, er det kommet frem at representantene fra Nærings- og handelsdepartementet ga uttrykk for at de ikke ville motta konfidensiell informasjon om transaksjonene.

– *Hvorfor ville ikke staten ha informasjon i dette tilfellet?*

Fra statsrådets brev av 27. april d.å. kommer det frem følgende om styremedlem Berit Kjølles kontakt med departementet:

"Den 1. april 2009 tok styremedlem Berit Kjøll kontakt med Nærings- og handelsdepartementet på telefon, på grunnlag av orienteringen som var blitt gitt til styret i Aker Holding AS om ettermiddagen den 30. mars. I samtalen opplyste hun at Aker Solutions neste dag ville kunngjøre opplysninger om fem transaksjoner. Hun opplyste videre om hvilke selskaper det gjaldt, hvilke eierposisjoner Aker Solutions ASA var tenkt å skulle ta og hvem som var selgere av aksjene. Det ble ikke gitt annen informasjon om transaksjonene."

– *Hvilken dialog har det vært mellom statens representant og Nærings- og handelsdepartementet på forhånd om hennes rolle i styret, om hva slags saker departementet skal informeres om og om hvilke fullmakter hun har på vegne av eieren?*

Komiteen ber i tillegg om å få opplyst hva som er den vanlige prosedyren for kommunikasjon mellom Nærings- og handelsdepartementet og selskaper der staten er deleier med en vesentlig aksjepost i forbindelse med spørsmål som vesentlige oppkjøp, fusjoner og/eller egenkapitalutvidelser. Skjer informasjonen mot departementet vesentlig gjennom den/de styremedlemmer staten har nominert, eventuelt oppnevnt, eller skjer informasjonen gjennom styreleder og/eller selskapets ledelse?

Vedlegg 4**Brev fra Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden til kontroll- og konstitusjonskomiteen, datert 14. mai 2009****Kontrollhøring: Svar på spørsmål vedrørende statens rolle i transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions**

Det vises til brev fra kontroll- og konstitusjonskomiteen datert 5. mai 2009.

Det bes om svar på spørsmålet:

Hvorfor ville ikke staten ha informasjon i dette tilfellet?

Nærings- og handelsdepartementet har ikke avvist å få informasjon. Jeg viser i denne sammenheng til beskrivelsen av møtet mellom eierne i Aker Holding AS den 13. mars 2009 i mitt brev datert 27. april 2009 til kontroll- og konstitusjonskomiteen. Det fremgår her at:

"På møtet den 13. mars ble det ikke informert om de fire andre aksjetransaksjonene eller obligasjonslånet på 2 mrd. kroner som ble omtalt i Aker Solutions ASAs børs melding 2. april. Departementet mottok heller ingen tilbud om innsideinformasjon, og avviste derved heller ikke å motta innsideinformasjon."

I dette brevet fremgår det også at departementet i et møte den 30. mars 2009 hvor Aker Holdings styreleder og daglige leder m.fl. deltok:

"...formidlet at departementet normalt ikke mottar innsideinformasjon løpende, men at det forventes at selskapet informerer departementet når det forekommer saker som er relevante for eierne.

Det ble også:

".....presisert at Nærings- og handelsdepartementet er vant til å håndtere innsideinformasjon og føre innsidelister, slik at behovet for konfidensialitet og korrekt håndtering ikke er noe hinder for å informere departementet. Departementet understreket til slutt at det er selskapet som skal informere eierne, og at selskapet selv må vurdere når eierens behov for informasjon oppstår."

Kontroll- og konstitusjonskomiteen ber videre om svar på spørsmålet:

Hvilken dialog har det vært mellom statens representant og Nærings- og handelsdepartementet på forhånd om hennes rolle i styret, om hva slags saker departementet skal informeres om og om hvilke fullmakter hun har på vegne av eieren?

Nærings- og handelsdepartementet har i henhold til vedtektene rett til å velge et styremedlem til Aker Holding AS. Departementet formidlet til dette styremedlemmet forhold som etter departementets vurdering ville kunne være sentrale i håndteringen av styrevervet. Departementet har således ved ulike anledninger orientert om statens forståelse av en del sentrale forhold knyttet til kjøpet og styrets rolle i holdingselskapet. Departementet har også redegjort for potensielle problemstillinger ved eierskapet i Aker Holding, herunder transaksjoner mellom nærstående og hvordan eventuelle strategiske diskusjoner rundt Aker Solutions kunne tenkes gjennomført. Styremedlem Berit Kjøll understreket blant annet at hun la vekt på å ta opp i Aker Holdings styre problemstillinger knyttet til transaksjoner mellom nærstående.

Styremedlemmer nominert eller direkte valgt av Nærings- og handelsdepartementet har generelt ingen særskilte fullmakter til å forplikte staten i eierspørsmål. Dette gjelder også i denne saken.

Vedlegg 5

Brev fra komiteen v/komiteleder til Aker Holding AS v/styreleder Øyvind Eriksen, datert 5. mai 2009

Vedr. statens rolle i transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions

Det vises til at kontroll- og konstitusjonskomiteen har vedtatt å åpne sak om statens rolle i transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions, jf. bestemmelser i Stortingets forretningsorden om at komiteen kan foreta de undersøkelser i forvaltningen som den anser nødvendig for Stortingets kontroll med forvaltningen.

Komiteen ønsker avslutningsvis:

Å få opplyst den vanlige prosedyren for kommunikasjon mellom Nærings- og handelsdepartementet og selskaper der staten er deleier med en vesentlig aksjepost i forbindelse med spørsmål som vesentlige oppkjøp, fusjoner og/eller egenkapitalutvidelser.

Departementet håndterer løpende et stort antall saker av den karakter komiteen omtaler, som en del av den ordinære virksomheten. Vanlig praksis er at selskapet, enten ved styrets leder eller ved selskapets daglige ledelse, tar kontakt direkte med eier og ber om en avklaring av hvordan departementet som aksjeeier vil stille seg til disposisjoner som selskapet har til vurdering og der det ønskes eller anses som hensiktsmessig med forankring hos større eiere før saker eventuelt bringes frem for eierne til beslutning. I noen tilfeller vil selskapene også ønske å forankre strategiske forhold som ikke nødvendigvis forelegges eierne til beslutning.

En betydelig andel av disse tilfellene blir ikke offentlig kjent, ettersom planene ikke realiseres. Av slike saker som har blitt kjent i løpet av den senere tid, kan for eksempel nevnes emisjonen i SAS, den varslede emisjonen i Telenor i forbindelse med selskapets investering i India og deltakelse i emisjon i Eksportfinans.

Et eksempel fra et av selskapene der det eksisterer en aksjeeieravtale og der staten nominerer styremedlemmer, er Nammos kjøp av Talley Defense som ble gjennomført i begynnelsen av 2007. I disse eksemplene var det styreleder og/eller selskapets ledelse som la saken fram for departementet, slik det altså er vanlig.

På bakgrunn av opplysninger som ble gitt på pressekonferansen til Kjell Inge Røkke den 22. april 2009, ber komiteen om Deres kommentarer til Nærings- og handelsdepartementets referat fra eiermøte for Aker Holding 13. mars 2009.

Komiteen har besluttet å avholde kontrollhøring i saken 20. mai d.å., og ber således om at Deres kommentarer er komiteen i hende senest i løpet av fredag 15. mai 2009.

Vedlegg 6**Brev fra Aker ASA v/konsernsjef Øyvind Eriksen til kontroll- og konstitusjonskomiteen, datert 15. mai 2009****Vi viser til brev fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomite (Komiteen) datert 5. mai 2009**

Brevet reiser spørsmål om Nærings- og handelsdepartementets referat fra eiermøtet i Aker Holding AS (Aker Holding) 13. mars 2009. Jeg deltok i møtet som konsernsjef og daglig leder i Aker ASA (Aker). Jeg besvarer derfor brevet i samme egenskap.

Eiermøtet komiteen spør om, er et enkeltlement i en helhetlig saksbehandling. Eiermøtet må sees i sammenheng med den samarbeidsmodell som er avtalt, dvs med øvrige elementer som inngår i Akers og Aker Holdings behandling av saken. Jeg har derfor funnet det riktig å kommentere referatet fra møtet med utgangspunkt i noen slike hovedpunkter:

- Statens eierskap i Aker Holding er forskjellig fra Statens eierskap i andre bedrifter. Det har ført til at aksjonæravtalen, slik det fremgår av Stortingsproposisjon 88 (2006-07) (St. prp. 88) på viktige punkter avviker fra statens alminnelige prinsipper for aktivt og langsiktig eierskap (Stortingsmelding nr 13 (2006-07)) (St. mld. 13) og ordinære aksjerettslige styringsmodeller.
- Aker oppfatter Statens håndtering av sitt eierskap i Aker Holding fram til 2. april 2009 for å være i samsvar med aksjonæravtalen og den vedtatte styreinstruks og intensjonene i begge. Reaksjonene i aksjemarkedet og media etter at transaksjonene mellom Aker Solutions AS og Aker var offentliggjort synes å ha foranlediget en noe endret holdning til innholdet i avtalen fra Statens side.
- Aker har slik vi ser det lojalt fulgt aksjonæravtalens bokstav og intensjon. Frem til 2. april oppfattet vi ikke motsatte signaler fra verken Staten eller dens styremedlem i Aker Holding.

Jeg gjør oppmerksom på at da Aker Holding ble etablert i 2007 var jeg advokat i Bugge, Arentz-Hansen & Rasmussen advokatfirma (BA-HR). Som advokat bistod jeg Aker i forhandlingene som ledet fram til etableringen, og jeg var den som i hovedsak skrev aksjonæravtalen mellom Den norske stat ved Nærings- og handelsdepartementet (Staten), Investor AB (publ), SAAB AB (publ) og Aker (vedlagt).

Selv om jeg den gang ikke var ansatt i Aker, har jeg derfor likevel innsikt i hva som var Akers intensjon – og hva Aker oppfattet var statens intensjon – med etableringen av partnerskapet i Aker Holding.

Henvendelsen fra Komiteen oppfordrer ikke til å kommentere andre deler av statsrådets brev til Komiteen datert 5. mai 2009. Jeg begrenser meg derfor til å vise til de redegjørelser som tidligere er gitt av henholdsvis Aker og Aker Solutions ASA (Aker Solutions) i saken (vedlagt).

Etableringen av Aker Holding

Aker Holding ble etablert som et langsiktig partnerskap for å eie 40,1 % av aksjene i Aker Solutions (den gangen Aker Kværner ASA). Bakgrunn og intensjon for etableringen er redegjort for i St. prp. 88 (vedlagt). I korte trekk innebar avtalen at Staten sikret langsiktig norsk eierkontroll med Aker Solutions gjennom en indirekte eierpost i selskapet. Aker på sin side aksepterte en tilsvarende langsiktig binding på sin dobbelt så store investering.

Statens eierandel i Aker Holding er 30 %. Eierskapet skiller seg fra Statens eierskap i andre store, norske industribedrifter, som for eksempel Statoil Hydro ASA, Yara ASA, Telenor ASA, DnB NOR ASA og Hydro ASA. I Aker Holding er statens eierinteresse i Aker Solutions *indirekte* som minoritetsaksjonær (30 %) i en minoritetspost (40,1 %). Videre er Aker Holding et *privat aksjeselskap* (AS), mens de andre selskapene nevnt over er børsnoterte allmennaksjeselskaper (ASA).

Etableringen av Aker Holding som et privat aksjeselskap ga aksjonærene større fleksibilitet i organiseringen av beslutningsprosesser og informasjonsutveksling enn det som hadde vært mulig i et børsnotert ASA.

Statens behov for tydelighet i ansvars- og rollefordelingen var et viktig premiss for organiseringen av Aker Holding. Det er ikke minst av betydning når det vises til intensjonene bak aksjonæravtalen. I St. prp. 88 fikk Stortinget blant annet en redegjørelse for de avveiningene som lå til grunn for organiseringen av Aker Holding.

Avtalen om Aker Holding bygger blant annet på følgende hovedprinsipper:

- Akers aktive og ledende industrielle rolle i utviklingen av Aker Solutions skal videreføres uendret.
- I utviklingen av Aker Solutions skal Aker fortsatt utnytte potensialet i samspill og samhandling mellom Aker, Aker Solutions og eventuelt andre Aker-selskaper innenfor olje- og gassektoren (dvs "nærstående transaksjoner"). (Det vises til

- avtalens bestemmelser om felles industrielt samarbeid mellom Aker og Aker Kværner).
- Som aksjonær i Aker Holding har Staten og SAAB/Investor rett til å utpeke ett styremedlem hver. Ut over ordinær deltakelse i styrekollegiet er styremedlemmet tillagt en særskilt oppgave som bindeledd til sine respektive eiere. Begge deler er i motsetning til det som er vanlig i aksjeselskap. For å tilrettelegge for en sømløs dialog mellom styremedlem og eier er det bl a i Aker Holdings styreinstruks (punkt 8.1) (vedlagt) lagt opp til at den taushetsplikten som ellers påhviler et styremedlem ved behandling av sensitiv informasjon ikke skal være til hinder for rapportering og konsultasjon med eierne. Gjennom denne mekanismen blir det opp til eieren – og ikke styremedlemmet – om eieren selv ønsker å motta slik sensitiv informasjon.
  - Staten skal som minoritetsaksjonær i Aker Holding ikke være direkte delaktig i – og følgelig heller ikke direkte ansvarlig for – enkeltsaker som gjelder strategiske eller forretningsmessige beslutninger i Aker Solutions. Aker Holdings styre skal imidlertid diskutere eventuelle overordnede eierstrategiske føringer. Staten må i så fall kanalisere eventuelle synspunkter inn i styret i forkant av styrets behandling – jf beskrivelse av dette i St. prp 88 pkt 3.2. Muligheten for fri dialog mellom en eier og det styremedlem denne har utpekt, legger nettopp til rette for at dette er mulig. Hvorvidt slik dialog er nødvendig og ønskelig må være opp til eier og dets utpekte styremedlem, ikke daglig leder eller øvrige styremedlemmer i Aker Holding.
  - Aker Holding skal utøve sine aksjonærrettigheter i Aker Solutions, hovedsakelig ved å møte og stemme på Aker Solutions generalforsamling.
  - Etableringen og organiseringen av Aker Holding innebærer ikke noen form for inngrep i Aker Solutions' ordinære beslutningsprosesser. Eksempelvis innebærer ikke aksjonæravtalen i Aker Holding at Aker Solutions må forelegge for generalforsamlingen saker som etter allmennaksjelovens ordinære system tilligger styret eller er ledelsens ansvar og beslutningskompetanse.
  - Aksjonæravtalen i Aker Holding gir staten betydelig mer innflytelse og kontroll over grunnleggende temaer som vedrører Aker Solutions enn det Staten ellers ville hatt som tilsvarende forholdsmessig direkteaksjonær i Aker Solutions eller som minoritetsaksjonær i Aker Holding uten aksjonæravtale.

Innenfor enkelte av de områdene som er summarisk gjengitt ovenfor innebar det som ble avtalt en skreddersøm som avviker både fra ordinære aksje-

rettslige styringsmodeller og statens alminnelige prinsipper for aktivt og langsiktig eierskap slik det beskrives i St.mld. 13.

Hensiktsmessigheten av den særskilte styringsmodellen og organiseringen som ble valgt for Aker Holding ble grundig diskutert mellom eierne forut for avtaleinngåelsen. Aker respekterte de hensyn som ledet til styringsmodellen i Aker Holding, og Aker har oppfattet styringsmodellen som hensiktsmessig og vel fungerende.

Behandlingen av de konkrete transaksjonene

Synspunktene på transaksjonene har dels knyttet seg til forretningsmessige forhold og dels til saksbehandlingen. Henvendelsen fra Komiteen gir ikke foranledning til å kommentere annet enn forhold som vedrører saksbehandlingen. Når det gjelder de forretningsmessige forhold viser jeg blant annet til de vedlagte redegjørelser.

Eiermøtet 13. mars 2009 utgjør et av elementene i saksbehandlingen. Det er vanskelig å kommentere møtets innhold uten å beskrive sammenhengen til det som var avtalt og den prosess som møtet ble en del av.

Diskusjonen angående saksbehandling skyldes at Aker og Aker Solutions anses å være "nærstående". Transaksjoner mellom nærstående reguleres av aksjonæravtalen i Aker Holding, men også av alminnelige prinsipper for god eierstyring ("Corporate Governance") og av allmennaksjeloven § 3-8. For sammenhengens skyld går jeg kort gjennom også de to sistnevnte.

Prinsipper for god "Corporate Governance" følger blant annet av "Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse". For transaksjoner mellom nærstående er kravet at det skal innhentes en uavhengig verdsetting. I de aktuelle transaksjonene ivaretok Aker Solutions dette kravet ved å innhente "fairness opinion" fra DnB NOR Markets. "Corporate Governance" standarden krever ikke at transaksjoner mellom nærstående skal behandles i generalforsamling.

I enkelte tilfeller gjelder det tilleggskrav til det som følger av prinsippene for god "Corporate Governance". Dette gjelder for eksempel transaksjoner som skal behandles etter allmennaksjelovens eller aksjelovens § 3-8.

Spørsmålet om transaksjonene skulle behandles på generalforsamlingen i Aker Solutions avgjøres av bestemmelsen i allmennaksjeloven § 3-8. Bestemmelsen gjelder avtaler som Aker Solutions selv inngår.

Ved kjøp av virksomheter er praksis i Aker Solutions-konsernet at kjøpekontrakt blir inngått av det datterselskapet hvor virksomheten operativt hører hjemme. I tråd med etablert praksis ble derfor kjøpekontraktene inngått av Aker Solutions AS. Aker var

ikke involvert i avklaringen av hvilket selskap i Aker Solutions-konsernet som skulle være kjøper. Det samme gjaldt andre deler av Aker Solutions saksbehandling. Årsaken var ganske enkelt at Aker som selger og motpart til Aker Solutions ikke ville stille seg slik at vi kunne kritiseres for å ha vært "på begge sider av bordet".

I lys av våre etterfølgende erfaringer har vi innsett at store belastninger kunne vært unngått hvis Aker aktivt hadde utvirket at Aker Solutions selv var part slik at transaksjonene ble forelagt for generalforsamlingen. Konsekvensen ville i så fall vært at Aker Solutions deretter videresolgte selskapene til datterselskapet Aker Solutions AS og at Aker Solutions på den måten måtte innrette sin saksbehandling på en annen måte på grunn av Aker Holding.

Aksjonæravtalens regulering av transaksjoner mellom nærstående er todelt. I begge tilfeller bygger avtalereguleringen på aksjeloven/allmennaksjeloven § 3-8. Det innebærer at avtalemekanismen er en konsekvens – og ikke en utvidelse – av lovgivningen. De to avtalebestemmelsene kan summarisk beskrives slik:

- Dersom Aker Holding selv er part i en transaksjon med nærstående skal *eierne* i Aker Holding involveres og godkjenne transaksjonen (jf aksjonæravtalen § 4.4. (i)). Da Aker Holding ikke var part i de aktuelle kjøpene fra Aker skulle verken Staten eller de andre eierne involveres i transaksjonene.
- Dersom Aker Solutions er part i transaksjoner med nærstående er det bestemmelsen i aksjonæravtalen § 4.5. (i) som kommer til anvendelse. Vi har ovenfor redegjort for de faktiske partsforholdene og begrunnet hvorfor Aker Solutions ikke selv var kjøper av virksomhetene. Spørsmålet om korrekt beslutningsprosess ble vurdert av Aker Solutions og deretter kvalitetssikret av Aker i forhold til aksjonæravtalen i Aker Holding (se nærmere om dette i Revisjonsutvalgets redegjørelse). Den klare konklusjonen var at transaksjonene ikke falt inn under allmennaksjeloven § 3-8. Advokater engasjert av Staten, SAAB og Investor har under uttrykt tvil konkludert motsatt. Vi har ikke registrert annen faglig, autoritativ støtte til et slikt syn.

I denne sammenhengen er imidlertid poenget at selv om Statens forståelse av allmennaksjeloven § 3-8 blir lagt til grunn ville transaksjonene vært en styresak i Aker Holding – og ikke en eiersak. Det følger direkte av aksjonæravtalen slik den lyder i samsvar med hensynene og intensjonene bak denne.

Denne forståelsen av roller og beslutningsprosesser i Aker Holding er grunnleggende for saken generelt og saksbehandlingen spesielt. Som eier i Aker

Holding skulle Staten kunne velge ikke å komme i en situasjon hvor den måtte ta standpunkt til – og dermed ta et medansvar for – Aker Holdings beslutninger om enkeltsaker i Aker Solutions. Det gjaldt også transaksjoner mellom nærstående, uavhengig av om saken skulle behandles på generalforsamlingen i Aker Solutions.

Selv om en sak skal behandles på generalforsamling i Aker Solutions, vil det være styret i Aker Holding som skal ta stilling til saken. Styret ville i så fall behandle saken som beslutningssak i stedet for orienteringssak (som i det aktuelle tilfelle). Hvis det er synspunkter på om en sak bør behandles som en beslutningssak og ikke bare som en orienteringssak, er det fremdeles i styret at dette eventuelt skal tas opp etter avtalen. Det enkelte styremedlem står som tidligere forklart fritt til å forhåndskonsultere sin eier uten at det er en formalisert del av saksbehandlingen.

Saksbehandlingen i praksis

Som gjennomgangen over viser mener Aker at transaksjonene, hvis man bare legger vekt på avtaleteksten, kunne vært gjennomført uten at verken Aker Holdings styre eller eiere ble involvert eller på forhånd orientert. Ut over det avtalemessige er imidlertid Aker av den oppfatning at partene, som et ledd i godt samarbeid, har bør sørge for at forhold som kan være av særlig viktighet løftes opp til drøftelse. Det var derfor for Aker en selvfølge at Aker Holding ble involvert og orientert, slik at både styret og medaksjonærene i selskapet fikk anledning til å kommentere mens det ennå kunne foretas endringer av avtaler eller prosess før avtaleinngåelse.

I saksforberedelsene forholdt Aker seg først og fremst til styret i Aker Holding. Det var naturlig (i) dels fordi alle eierne er representert i styret, (ii) dels fordi Aker Holding som forklart er organisert slik at transaksjoner mellom Aker Solutions og dets nærstående under ingen omstendighet skulle behandles av eierne som beslutningssak, og (iii) dels fordi styremedlemmene på den måten ble satt i stand til å konsultere sine respektive eiere.

Styret i Aker Holding ble i møte 18. september 2008 første gang orientert om at Aker og Aker Solutions arbeidet med en transaksjon. Den gangen var temaet Aker Oilfield Services som fortsatt utgjør hoveddelen av transaksjonene. Kravene til den formelle saksbehandlingen endres selvsagt ikke av antallet transaksjoner ble utvidet i løpet av forhandlingene, selv om omfanget av transaksjonen(e) selvfølgelig kan ha betydning for behovet for informasjon, tid til vurderinger m.v. Verken i møtet 18. september 2008 eller ved noen senere anledning frem til 2. april 2009 hadde imidlertid statens styreprerentant i Aker Holding innvendinger til saksbehandlingen eller uttrykte forventninger om en annen

saksbehandlingen enn det Aker og Aker Solutions la opp til, snarere tvert i mot.

Jeg har ovenfor redegjort for at det i organiseringen av Aker Holding er tilrettelagt for at styremedlemmene uhindret av ordinær taushetsplikt kan orientere og konsultere sine respektive eiere. Nærings- og handelsdepartementet har redegjort for at det holdes periodiske møter med deres styrerepresentant i Aker Holding. Verken styreleder eller daglig leder i Aker Holding har blitt innkalt til disse møtene.

Det er bekreftet at departementet møtte Statens styrerepresentant 25. mars 2009. Vi er ikke kjent med noe eventuelt referat fram møtet. Den tilbakemeldingen som daglig leder i Aker Holding fikk i epost (vedlagt) fra Statens styremedlem etter møtet i departementet ble av Aker oppfattet som et uttrykk for at styremedlemmet hadde fått den forankringen hos departementet som aksjonæravtalens og styreinstruksens system gir åpning for. Tilbakemeldingen indikerte verken at styremedlemmet hadde begrenset informasjonsutvekslingen eller at departementet forventet ytterligere informasjon. Noe slikt ga heller ikke departementet uttrykk for i forbindelse med generalforsamlingen i Aker Holding 30. mars 2009.

I Aker Holdings styremøte 30. mars 2009 ga Statens styrerepresentant sin tilslutning til transaksjonene. Aker har vanskelig for å forstå at holdningen til transaksjonene ville vært motsatt hvis den formelle behandlingsformen hadde vært beslutningssak.

Eiermøtet 13. mars 2009

Etter at jeg ble daglig leder i Aker, tok jeg initiativ til et eiermøte i Aker Holding. Meg bekjent var det første gang det ble holdt et eiermøte av denne art. Møtet ble holdt 13. mars 2009. Bakgrunnen for møtet var et ønske om å informere og involvere Akers medeiere ut over det som følger av aksjonæravtalen. Departementets referat fra møtet var vedlagt brevet fra Komiteen med anmodning om kommentarer fra meg.

Jeg kan bekrefte at møtet ble innkalt for blant annet å informere om Aker Solutions varslede oppkjøp i Aker Oilfield Services, at konsernsjef Simen Lieungh ga slik informasjon og at jeg uttalte at et eventuelt kjøp ville bli forelagt Aker Holdings styre til orientering og diskusjon, men ikke for realitetsbehandling. Jeg redegjorde også for at det ville bli innhentet "fairness opinion", og at det faktum at transaksjonen også innebar at noen av aksjene ville bli kjøpt fra selskapet DOF, ville innebære en prisfastsettelse i forhold til en tredjepart som ikke er nærstående.

Derimot kan jeg ikke erindre det som refereres om sikring av verdier og betingelser gjennom "dialog

med markedet" og jeg har vanskelig for å forstå at jeg kan ha uttrykt meg så upresist og innholdsløst.

Det er derimot korrekt at departementsråden i møtet fremhevet behovet for ryddig saksbehandling og at han i samsvar med aksjonæravtalen viste til styret i Aker Holding. Ut over det som står i departementets eget referat har jeg notert at departementsråden også sa at departementet hadde tatt dette opp særskilt med statens styremedlem i Aker Holding.

Vi kunne vanskelig oppfatte departementsrådets påpekning annerledes enn at det var styret – og ikke eierne – i Aker Holding som vi skulle forholde oss til i den videre saksbehandlingen. Da dette var i samsvar med vår egen forståelse av aksjonæravtalen og intensjonene bak den, innrettet vi oss etter det i den etterfølgende informasjonsutveksling og saksbehandling.

Aker Holding etter 2. april 2009

Det som er beskrevet ovenfor om aksjonæravtalen og styreinstruksen i Aker Holding, er for Aker vanskelig å forene med Statens egen og direkte håndtering av den situasjonen som oppstod etter annonseringen av transaksjonene 2. april 2009. Saken har vært en stor belastning for involverte selskaper og individer. Derfor er Aker glad for at saken forretningsmessig har funnet sin løsning.

Hvis vi ser bort fra denne enkelthendelsen, mener Aker at samarbeidet i Aker Holding har vært velfungerende og at det har hatt stor og positiv betydning for Aker Solutions som viktig industribedrift og en av landets største private arbeidsgivere. Aker er nå opptatt av å gjenopprette det gode og langsiktige samarbeidet i Aker Holding, og Aker vil gjøre sitt ytterste for å bidra til det.

Vedlegg

- Stortingsproposisjon 88 (2006-2007) og aksjonæravtalen mellom eierne i Aker Holding med avsnitt av spesiell relevans for dette brev markert.
- Redegjørelsen fra Aker ASAs revisjonskomite datert 14. april 2009 vedrørende vurderinger og prosessen som ledet fram til de aktuelle transaksjoner.
- Aker Solutions' redegjørelse vedrørende de nevnte transaksjoner, datert 15. april 2009.
- Styreinstruks for Aker Holding AS.
- Epost fra Aker Holding 24. april 2009 til Statens representant i Aker Holding-styret og styremedlemmets svar til Aker Holding 25. april 2009
- UBS' fairness opinion datert 8. mai 2009.
- Aker Solutions' presisering av forskjellen mellom UBS' fairness opinion og Paretos verdivurdering i leserbrev i Dagens Næringsliv 13. mai 2009.

Vedlegg 7**Brev fra Nærings- og handelsdepartementet v/statsråden til kontroll- og konstitusjonskomiteen, datert 3. juni 2009****Kontrollhøring i Aker-saken: Muntlig anmodning om informasjon fra komiteen**

Under kontrollhøringen den 20. mai 2009 ba komiteen om utfyllende informasjon vedrørende informasjonshåndtering i viktige saker mellom et selskap og Nærings- og handelsdepartementet. Det ble i denne sammenheng både vist til Aker ASA sitt brev til Kontroll- og konstitusjonskomiteen datert 15. mai 2009 og etterspurt nærmere informasjon om hvilken omtale Eierskapsmeldingen har av temaet.

Fra St. meld. nr 13 for 2006-2007 (Eierskapsmeldingen) punkt 3.4.1 fremgår det følgende om kontakt med selskaper:

"Eierdepartementenes oppgaver innebærer oppfølging av selskapenes økonomiske resultater og utvikling for øvrig. Som et ledd i dette holder en del departementer regelmessig kontaktmøter med selskapets ledelse. Temaene kan dreie seg om gjennomgang av den økonomiske utvikling, kommunikasjon av statens avkastnings- og utbytteforventninger eller orientering om strategiske spørsmål knyttet til selskapene. Slike en-til-en møter med selskapets ledelse skjer på linje med hva som er vanlig mellom aksjeselskaper og større investorer. Møtene håndteres innenfor rammene som er gitt i selskaps- og verdipapirlovgivningen, ikke minst hva gjelder hensynet til likebehandling av aksjonærer.

Rammene omkring eierstyring er således ikke til hinder for at staten som andre aksjonærer i møter tar opp forhold som selskapene bør vurdere i tilknytning til sin virksomhet og utvikling. De synspunkter staten gir uttrykk for i slike møter er å betrakte som innspill til selskapets administrasjon og styre. Styret har ansvar for å forvalte selskapets eierandeler til beste for alle aksjonærer, og må foreta de konkrete avveininger og beslutninger. Saker som krever tilslutning fra eierne må tas opp på generalforsamlingen, og få sin avgjørelse gjennom aksjonærdemokratiet på ordi-nær måte.

Staten som aksjonær får vanligvis ikke tilgang til mer informasjon enn det som er offentlig tilgjengelig

for andre aksjonærer. Under spesielle omstendigheter hvor statens medvirkning er påkrevd for å kunne gjennomføre for eksempel fisjon, fusjon og lignende saker som fordrer at regjeringen innhenter fullmakt fra Stortinget, vil det tidvis være nødvendig å gi departementet innsideinformasjon. Staten er i slike tilfeller underlagt de alminnelige regler for behandling av slik informasjon."

Aksjelovgivningen har ingen bestemmelser som særskilt pålegger styre og administrasjon å formidle informasjon til eiere utenfor konsernforhold. Det er imidlertid alminnelig praksis i norske selskaper at selskapene selv ved styreleder eller daglig ledelse informerer og involverer eierne i viktige saker.

Når det gjelder Aker Holding vil dette typisk være de sakene som er særskilt regulert med kvalifiserte flertallsbestemmelser i vedtektenes §§ 9 og 10 punkt i – iv, jf. også tilsvarende bestemmelser i aksje-eieravtalen. En slik liste er imidlertid ikke uttømmende. I viktige saker må det foretas en konkret vurdering med utgangspunkt i sakens karakter, eierstruktur mv.

Jeg har registrert at Aker ASA i sitt brev datert 15. april 2009 har gitt uttrykk for at et styremedlem er *tillagt en særskilt oppgave som bindeledd til sine respektive eiere*. Selskapets vedtekter, aksjeeieravtalen og styreinstruksen gir etter min mening ikke anvisning på at partene er enige om at det alminnelige utgangspunktet om informasjonshåndtering skal fravikes, selv om styreinstruksen åpner for kontakt mellom enkeltstående styremedlemmer og aksjeeiere.

Jeg vil sørge for at departementet går gjennom dette med representanter for eierne av Aker Holding samt selskapet selv, slik at vi unngår misforståelser om dette i fremtiden.

Vedlegg 8

**Referat
frå open høyring
om**

**Statens rolle i transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions
(REF 6 (2008–2009))**

Høyring onsdag den 20. mai 2009:

Nærings- og handelsminister Sylvia Brustad	* 3
Tidlegare nærings- og handelsminister Dag Terje Andersen	* 17

**Open høyring i kontroll- og konstitusjonskomiteen
onsdag den 20. mai 2009 kl. 11.30**Møteleiar: Lodve Solholm (FrP)
(leiar i komiteen)

S a k :

Statens rolle i transaksjonene mellom Aker og Aker Solutions (REF 6 (2008–2009))

Møteleiaren: På vegner av kontroll- og konstitusjonskomiteen vil eg få ønskje velkomen til denne høyringa, der temaet er statens rolle i transaksjonane mellom Aker og Aker Solutions.

Dei hovudproblemstillingane som komiteen ønskjer å bli orientert om under høyringa, er:

- Kva var Nærings- og handelsdepartementet si rolle i transaksjonane mellom Aker og Aker Solutions i 2009?

Og vidare:

- I kva grad har avtalane frå 2007 påverka transaksjonane i 2009?

Komiteen har invitert følgjande til høyringa:

- nærings- og handelsminister Sylvia Brustad
- tidlegare nærings- og handelsminister Dag Terje Andersen

Det vil bli teke stenografisk referat frå høyringa, og referatet vil følgje som vedlegg til komiteen si innstilling til Stortinget.

Dei prosedyrane som er fastsette i reglementet for opne kontrollhøyringar, vil bli følgde. Den inviterte får først halde ei innleiing. Etter det får først saksordføraren, som er Øystein Djupedal frå Sosialistisk Venstreparti, ordet og deretter får representantar for dei ulike partia høve til å stille den inviterte spørsmål. For at komitemedlemene skal få stilt dei spørsmåla som er naudsynte og ønskjelege, vil eg be om at svara blir så korte og konsise som råd er. Til slutt får komiteen høve til å stille oppfølgingsspørsmål, og den inviterte får ordet til ei kort oppsummering, dersom ho ønskjer det.

Komiteen si von er at denne høyringa vil gi naudsyn-te opplysningar om saka og gi naudsynt bakgrunn for å trekkje dei rette konklusjonane i innstillinga til Stortinget.

Carl I. Hagen ber om ordet – ver så god.

Carl I. Hagen (FrP): Jeg er utpekt som Fremskrittspartiets talsmann i denne saken og har tenkt å stille statsråden noen spørsmål i den anledning. Mitt problem er at jeg i egenskap av Stortingets visepresident må lede Stortingets møte – veldig kort – fordi det tas opp et spørsmål ved møtets slutt i dag, ca. kl. 12. Det er omtrent på det tidspunkt da jeg er satt opp på listen. Så jeg ber om at komiteen aksepterer at jeg eventuelt flyttes nedover på listen og blir siste utspørter, fordi jeg altså må forlate høringen.**Møteleiaren:** Det ser ut til å vere greitt. Så det skulle vere akseptert.*Høyring med nærings- og handelsminister
Sylvia Brustad***Møteleiaren:** Då er vi klare til å starte opp, og eg vil først ønskje nærings- og handelsminister Sylvia Brustad velkomen. Ho har med seg departementsråd Reier Søberg og ekspedisjonssjef Mette Wikborg som bitittjarar – velkomen til dykk også.

Statsråden får først 15 minutt til si innleiing. Ver så god – ordet er ditt.

Statsråd Sylvia Brustad: Takk for denne anledninga til å redegjøre litt nærmere for denne saken.

La meg først si at statens engasjement i Aker Holding er viktig for å sikre norsk forankring av Aker Solutions som et viktig industriselskap med stor betydning for norsk verdiskaping og norske arbeidsplasser.

Den 2. april i år kunngjorde, som kjent, Aker og et datterselskap i Aker Solutions ASA en serie transaksjoner seg imellom. Det var i sum store transaksjoner som gjaldt både overføring av aksjer og opptak av lån. Det var mellom nærstående, og Aker Solutions mente at transaksjonene ville ha stor strategisk betydning.

Da jeg fikk den hele og fulle oversikt over denne saken, bad jeg om en uavhengig gjennomgang. Jeg har vært opptatt av å bringe klarhet i saken og få fakta på bordet. Jeg har ikke gitt uttrykk for at aksjetransaksjonene er strategisk feil for Aker Solutions, og jeg har heller aldri sagt at prisen er gal.

På vegne av staten formidlet jeg tidlig at Aker Solutions ASA måtte legge saken fram for generalforsamling, eller at transaksjonene måtte nullstilles. Jeg formidlet også at eierne skulle ha vært involvert, og det har vi holdt fast ved hele tida.

Eierne i Aker Holding ble så enige om at det ville være hensiktsmessig å få utført en uavhengig gjennomgang for å få bekreftet de avtalte verdiene, om de var rimelige. Derfor bidrog departementet, sammen med Aker, Aker Solutions, Saab og Investor, til at det ble laget et mandat for dette, og vi var enige om hvem som skulle gjøre denne jobben.

Som kjent var det investeringsbanken UBS som fikk oppdraget å gi en såkalt fairness opinion. Den forelå, som kjent, allerede fredag 8. mai. I henhold til verdipapirhandeloven var det korrekt av Aker Solutions å offentliggjøre disse resultatene raskt. Det var bakgrunnen for at vi gjennom den helga satte oss sammen for å forsøke å finne en løsning i denne saken.

Vi ble, som kjent, enige. Løsninga ble at transaksjonene og strategien bak disse skal behandles på generalforsamlinga i Aker Solutions ASA. For det andre: UBS konkluderer med at verdifastsettelsen er rimelig, slik DnB NOR Markets kom fram til i mars. Eierne i Aker Holding er på denne bakgrunn enige om at Aker Holding i generalforsamling skal støtte transaksjonene og strategien. For det tredje er aksjeeierne i Aker Holding enige om å forhind-

re at det oppstår tilsvarende situasjoner i framtida, og er derfor også enige om, som kjent, å foreta noen presiseringer i aksjeeieravtalen. Med dette har eierne i Aker Holding seg imellom avklart de spørsmål som er reist i tilknytning til disse transaksjonene, og vil videreføre et godt eiersamarbeid til beste for utviklinga av konsernet Aker Solutions.

Jeg er tilfreds med denne løsninga, som innebærer generalforsamlingsbehandling av transaksjonene, slik både staten, Saab og Investor har bedt om. Da får også de 60 pst. resterende aksjonærene mulighet til å ta stilling til saken. Jeg er også fornøyd med at vi har fått en gjennomgang som har bekreftet at verdiene er rimelige, av en rådgiver som har utført et arbeid på vegne av hele aksjonærfellesskapet.

Berit Kjöll har i dag gjort kjent at hun ønsker å trekke seg fra styret i Aker Holding. Dette ønsket har jeg akseptert, men jeg har samtidig bedt henne om å fortsette i styret fram til departementet har valgt en erstatter for henne.

La meg så redegjøre for noen særskilte forhold som det har vært mye oppmerksomhet omkring den siste tida – for det første prosess og forankring. Saken dreier seg altså som kjent om fem aksjetransaksjoner med en samlet verdi på over 1,7 milliarder kr samt et tilhørende investeringsbehov, anslått til ca. 2,5 milliarder kr. I tillegg kommer et opptak av et obligasjonslån på inntil 2,5 milliarder kr. Dette vil samlet sett ha betydelig finansiell innvirkning og strategisk betydning for Aker Solutions.

La meg også understreke at det er vanlig praksis å forankre viktige saker med store eiere på forhånd. For oss i Nærings- og handelsdepartementet, som forvalter statens aksjer i rundt 20 selskaper til en samlet verdi på over flere hundre milliarder kroner, er dette noe vi ofte er involvert i. Det betyr også at vi er godt vant med å håndtere innsideinformasjon. I denne saken skulle det også ha vært en god forankring av disse transaksjonene, og jeg vil her peke på at et revisjonsutvalg i Aker i en egen rapport skriver at – og jeg siterer – «revisjonsutvalget skulle gjerne sett at transaksjonene hadde vært bedre forankret.» Det er tilsynelatende ingen uenighet om akkurat det.

La meg også si at det er flere som har reagert på prosessen – Saab og Investor, et styremedlem i Aker Holding og et styremedlem i Aker Solutions ASA, som har trukket seg.

Det er selskapet som må informere og involvere eierne. Dette følger av alminnelig praksis i norske selskaper. Videre er det styreleder eller selskapets daglige ledelse som normalt representerer selskapet i konkrete saker. Det er altså ikke slik at det påhviler enkeltstående styremedlemmer en særskilt plikt til å informere de eierne som har valgt dem. Selskapsledelsen kan dermed ikke alene basere seg på at kommunikasjon med eiere skjer gjennom enkeltstående styremedlemmer.

Jeg merker meg at Aker ASA i sin redegjørelse til komiteen peker på at det styremedlemmet som staten har utpekt, er «tillagt en særskilt oppgave som bindeledd» til staten. Det er statens syn at dette ikke kan utledes verken av aksjeeieravtalen, av vedtekter eller av styreinstruks. Det er en praksis vi vil ta opp med Aker Holding.

Staten har, som Saab og Investor, ment at transaksjo-

nene skulle ha vært i generalforsamling i Aker Solutions ASA. Jeg konstaterer også at Aker og Aker Solutions valgte å innhente tre juridiske vurderinger for å vurdere denne problemstillinga, i stedet for å benytte den åpenbare løsninga rett og slett å legge saken fram for sine aksjonærer til behandling, og dermed sikre den nødvendige forankring hos sine aksjonærer.

På det mye omtalte eiermøtet den 13. mars tok departementet opp behovet for ryddighet ved interne transaksjoner, noe vi også mottok forsikringer om. På dette møtet ble det orientert om Aker Oilfield Services. Vi fikk ikke informasjon om at det var et datterselskap til Aker Solutions ASA som skulle kjøpe aksjene, og vi ble heller ikke informert om pris eller lånetransaksjonen. Det var noe vi først ble klar over da dette ble offentlig, den 2. april. Sjølve planen om kjøp av Aker Oilfield Services var kjent i markedet fra 24. februar i år. Den mest aktuelle problemstillinga knyttet til denne transaksjonen var om prisen var rimelig. Om dette uttalte Øyvind Eriksen på møtet den 13. mars at en eventuell transaksjon – og jeg siterer – «vil bli gjennomført med stor vekt på å unngå at det kan stilles spørsmålstegn ved transaksjonsverdiene og betingelsene.» Han uttalte også at det ville bli innhentet uavhengige verdivurderinger.

I lys av det som ble uttalt, og de forsikringer Næringsdepartementet fikk på møtet, var det derfor liten grunn til å etterspørre mer informasjon på dette tidspunkt. Det vil heller ikke være i samsvar med vanlig praksis at det skulle påhvile aksjeeierne et særskilt ansvar for å sørge for at de er fullt informert i store saker. I saker som dette er det selskapet som må sørge for en forankring, og at aksjonærenes interesser og behov er ivarettatt.

Jeg er imidlertid tilfreds med at det nå foreligger en enighet om at styret i Aker Solutions ASA vil legge både obligasjonslånene og aksjetransaksjonene fram for aksjonærene på en generalforsamling, slik at alle aksjonærer kan ta stilling til dem. Det er innkalt til ekstraordinær generalforsamling i Aker Solutions ASA den 8. juni i år.

I tillegg til dette skal aksjeeieravtalen presiseres. Det vi her snakker om, er når transaksjoner i datterselskapet skjer i nærstående forhold. Statens syn har vært og er fortsatt at også slike nærstående transaksjoner i datterselskaper reguleres av aksjeeieravtalen. Men her må vi registrere at det er ulik fortolkning av hvorvidt en bestemmelse i aksjelovgivninga som en bestemmelse i aksjeeieravtalen bygger på, dekker datterselskaper. Den mest hensiktsmessige løsninga på dette er å foreta presiseringer i sjølve aksjeeieravtalen for å unngå slike situasjoner for framtida. Det innebærer altså ikke at vi mener at avtalen er for dårlig. Den ivaretar på en god måte de hensyn som vi ønsker å ivareta. Den presisering vi nå er enige om å gjøre, sikrer at det ikke vil skape problemer for framtida.

Som jeg sa innledningsvis, ble partene raskt enige om å få foretatt en uavhengig vurdering av om transaksjonsvederlagene var rimelige. Derfor har Nærings- og handelsdepartementet arbeidet aktivt sammen med Saab, Investor, Aker og Aker Solutions, slik at det ble innhentet en vurdering fra en uavhengig internasjonal finansinstitusjon. Denne vurderinga foreligger, som kjent. Staten, Saab

og Investor har vært med på å utforme mandatet og velge ut UBS. På den måten har UBS utført et oppdrag for alle eierne. Derfor var det også naturlig for staten å legge vekt på denne vurderinga, som er basert på både alminnelig kjent informasjon og ikke minst også selskapsintern informasjon.

Basert på de vurderinger som foreligger fra henholdsvis DnB NOR og UBS, som har laget en fairness opinion basert både på selskapsintern og alminnelig kjent informasjon, og Pareto, som har laget en verdivurdering basert på alminnelig informasjon, er departementets samlede vurdering at det ikke er grunnlag for å si at disse transaksjonene er urimelige.

Vi må også erkjenne at det kan være ulikt syn på verdivurderinger. Det er heller ingen eksakt vitenskap. Det er heller ikke slik at det er noe fasitsvar. Det vi nå har oppnådd, er å bringe på bordet både UBS' fairness opinion og en verdivurdering fra Pareto og ikke minst at saken bringes til behandling, reell behandling, i generalforsamling. Der vil alle aksjonærene kunne vurdere transaksjonene og stemme over disse og den strategi de bygger på. Er aksjonærene uenige, må styret i Aker Solutions ASA forholde seg til en slik eventuell realitet og gjøre de nødvendige tiltak.

Til slutt har jeg i denne saken på vegne av staten vært opptatt spesielt av tre ting. Det ene er prosessen, det at saken skulle vært bedre forankret, og at departementet skulle vært involvert på et tidligere tidspunkt. Det andre er at jeg har vært opptatt av at saken skulle vært på generalforsamling. Vi har stått opp for aksjonærdemokratiet – vi har lyktes i det – og generalforsamlinga skal nå behandle transaksjonen. For det tredje har vi fått en ny og uavhengig gjennomgang av transaksjonen. Det foreligger også en enighet som vil sikre at vi ikke kommer opp i lignende situasjoner for framtida.

Helt til slutt: Aker Solutions er et viktig industri- og teknologiselskap. Denne regjeringas grunnholdning er at det er positivt at det utvikles framtidens virksomhet i Aker Solutions. Det var også en viktig grunn til at staten gikk inn på eiersida. Nå er jeg på vegne av staten opptatt av å se framover og bidra til en fortsatt positiv utvikling av dette selskapet.

Møteleiaren: Tusen takk skal du ha.

Då gir eg ordet vidare til saksordførar Øystein Djupedal frå Sosialistisk Venstreparti. Du har 15 minutt – ver så god.

Øystein Djupedal (SV): Takk, leder.

Statsråden understreker nå en rekke ganger i den muntlige redegjørelsen og også i skriftlig brev til komiteen det hun oppfatter, nemlig at det er daglig leder og styret i et selskap som har en selvstendig plikt til å informere eier om det som kan ha strategisk interesse og viktig betydning for selskapet.

I det brevet som konsernsjef Eriksen i Aker ASA sender til komiteen 15. mai, understreker han – han har i dette møtet den 13. mars opplevd at departementsråden har tatt opp dette med aksjonærvtalen – og han skriver:

«Vi kunne vanskelig oppfatte departementsrådets påpekning annerledes enn at det var styret – og ikke eierne – i Aker Holding som vi skulle forholde oss til.»

Dette er en helt åpenbar kontradiksjon. Konsernsjef Eriksen sier at en skal forholde seg til styret, mens statsråden sier at man skal forholde seg til eier, altså statsråden. Også i den redegjørelsen vi nå fikk fra statsråden, presiseres dette en rekke ganger. Denne kontradiksjonen er kanskje en av årsakene til mange av de vanskelighetene man har kommet opp i, og da er mitt spørsmål: Hvordan kan konsernsjef Eriksen oppfatte dette så forskjellig? Hvordan er det mulig at han sier at han skal forholde seg til styret og ikke eier? Og hvordan vil en vanlig praksis være i andre selskaper der staten er tungt involvert?

Jeg forstod av redegjørelsen til statsråden at det er vanlig at selskapene tar kontakt med Nærings- og handelsdepartementet når man står foran store avgjørelser. Det betyr, hvis jeg forstår dette rett, at det Eriksen her har gjort, er uvanlig i en slik sammenheng. Er det riktig forstått?

Statsråd Sylvia Brustad: Ja, det er uvanlig. Jeg vil si at også fra Akers side har vi hatt flere saker tidligere som har vært håndtert på en annen måte, f.eks. navnesaken, som ble håndtert ved at vi ble involvert slik vi skulle bli involvert. Så dette er en ny situasjon.

Det helt vanlige i den type saker er at styrets leder og/eller konsernsjef kommer til oss og sier at vi har de og de planer, sensitiv informasjon, slik f.eks. ved emisjonen når det gjaldt SAS, slik det f.eks. var når det gjaldt Telenor og India, og slik det f.eks. var når det gjaldt emisjonen i forhold til Eksportfinans. De kommer til oss, og så håndterer vi sensitiv informasjon. Det er også viktig for meg å si at mange av de henvendelsene som kommer fra selskaper på denne måten, blir ikke noe av, skjer ikke, men en god del av dem skjer altså. Det er vanlig praksis i norske selskaper at det er på den måten det foregår. Så må vi registrere at det da har vært litt ulik forståelse eller fortolkning av hvilken rolle statens representant skulle spille i den sammenhengen. Det skal vi ordne opp i, og vi sikrer oss jo mot det nå for framtida. Men det bør ikke herske noe tvil om at det er selskapets ansvar å informere, men langt viktigere, involvere store eiere i den type spørsmål, hvor vi altså snakker om internt transaksjoner mellom nærstående, som dette er, eller andre typer viktige, store eiersaker.

Øystein Djupedal (SV): Er dette en forståelse som Aker også nå har?

Statsråd Sylvia Brustad: Vi er enige om at vi åpenbart har hatt en ulik forståelse. Noe av den enigheten som nå ligger på bordet, er bl.a. å gjøre presiseringer i aksje-eieravtalen. Det dreier seg mer om spørsmål om generalforsamling. Når det gjelder dette spørsmålet, er dette også ting som vi skal ordne opp i for framtida, slik at vi for framtida regner med at dette ikke blir noe problem.

Øystein Djupedal (SV): Det betyr at pr. nå er dette ikke avklart? Det betyr at Aker ved Eriksen har én forståelse av dette og departementet en annen?

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg har lest den redegjørelsen som Aker har sendt til komiteen. Den viser jo at det er ulik forståelse, men dette skal vi ordne opp i.

Øystein Djupedal (SV): Statsråden sier nå det er avklart at dette skal opp på generalforsamling, det er vel i Aker Solutions det er snakk om. Er det til en realitetsbehandling? Statsråden brukte ordet «behandling», men er det en realitetsbehandling? Betyr det at generalforsamlingen i prinsippet står fritt til å fatte en hvilken som helst beslutning?

Statsråd Sylvia Brustad: Det er helt klart at dette er en reell generalforsamling. Jeg vil også vise til Finansavisen i dag, hvor Simen Lieungh, som er konsernsjef i Aker Solutions, sier:

«Som kjent var vår første vurdering at det ikke ville være riktig å holde generalforsamling i Aker Solutions ASA for å drøfte denne saken. Jeg ser likevel fram til vårt kommende møte.»

Ja, dette er sjølsagt en reell behandling. Det at eierne, de store eierne, på forhånd har fått mulighet til å gå gjennom dette, gå gjennom UBS' rapport, fått presentert strategien bak, osv., er helt vanlig i denne type saker. Da er det sjølsagt slik også at vi gir uttrykk for hva vi kommer til å stemme for på den generalforsamlinga.

På den generalforsamlinga er det 60 pst. andre aksjonærer. De skal også få den samme muligheten til å gjennomgå dette og kunne stemme for eller imot. Så ja, dette er en helt normal prosedyre. Ja, dette er en reell generalforsamling. Hvis det skulle være slik at et flertall skulle stemme mot det de store eierne nå er enige om, må sjølsagt styret i Aker Solutions følge opp det på egnet måte.

Øystein Djupedal (SV): Det var interessant. Jeg oppfatter vel at det Aker har sagt offentlig, er noe annet, men det er hyggelig hvis det er slik. Det vil jo være i tråd med det som ville vært vårt ønske.

Hvorfor tror statsråden at Aker ikke har informert om volumet og mengden av de transaksjonene som faktisk viste seg å være på bordet? Man ble informert om Aker Oilfield Services, det visste man om, men de fire andre transaksjonene ble man ikke informert om, verken på møtet den 13. mars eller på annet vis. Man visste heller ikke om lånet.

Hva tror statsråden er grunnen til at Aker ikke har tatt kontakt med departementet og lagt dette fram i de ulike møter som Nærings- og handelsdepartementet har vært til stede på? Hva er grunnen til denne tilbakeholdenheten fra Aker med å legge kortene på bordet?

Statsråd Sylvia Brustad: Det skal jeg være forsiktig med å spekulere i, men det som vel er tydelig, er at en har hatt noe ulik forståelse av statens representants rolle. Det må være helt klart at statens representant er sjølsagt en viktig person, men det er viktig å si at sjøl om personen er valgt fra staten, representerer den personen, i dette tilfellet Berit Kjøll, hele aksjonærfellesskapet i selskapet, når hun er valgt inn. Uavhengig av det er det helt klart helt

vanlig praksis at selskapet ved dets ledelse har ansvaret for å involvere eierne, også oss.

Øystein Djupedal (SV): Det har jeg forstått at statsråden sier. Det er jeg selvfølgelig hjertens enig i, men jeg spør: Hva vil grunnen være til at man ikke legger fram så viktige opplysninger – dette er jo transaksjoner i mangemilliardersklassen – for en så stor eier som staten?

Den konstruksjonen man har valgt, Aker Holding – her har man jo valgt å organisere eierskapet på en helt uvanlig måte i forhold til den måten staten vanligvis vil organisere eierskapet på – betyr at man i prinsippet ikke har styremedlemmer i underliggende selskap, men bare i holdingselskapet. Kan det være en grunn til dette?

Statsråd Sylvia Brustad: Nei, det tror jeg ikke.

For det første mener jeg at den modellen som er valgt, altså med Aker Holding og indirekte eierskap i Aker Solutions med 12 pst., er en veldig god modell. Hovedformålet med det var at vi fortsatt skulle sikre Aker Solutions på norske hender, og at vi skulle sikre bl.a. at hovedkontoret forble i Norge, i hvert fall i ti år. Det har vi sikret. Det er viktig også for norske arbeidsplasser, slik vi ser det.

Det andre er at den måten å organisere det på gjør at vi har mye mer innflytelse enn de 12 pst. isolert sett skulle tilsi. Vi har negativ kontroll. Det betyr at vi har vetorett gjennom den måten å organisere det på. Så ut fra de mål vi hadde med å gå inn, og den måten det er gjort på, mener vi at det er en god modell.

Så er det åpenbart at det har vært ulik forståelse av hvordan dette skulle foregå, men jeg vil igjen understreke at det i andre saker, også fra Aker, har denne involveringa skjedd på annen måte enn det vi her har vært vitne til.

Øystein Djupedal (SV): Ja, etter mitt skjønn må dette være veldig spesielt. Selskapet velger å innhente tre juridiske vurderinger for hvorfor man ikke skal ta ting til generalforsamling. Hva er statsrådens vurdering av det? Hvorfor velger man å bruke tre juridiske eksperter for det som vel for de fleste vil være helt åpenbart, at dette – om ikke annet – bør man i hvert fall orientere om, om ikke realitetsbehandle. Hvorfor, tror man, har man fått tre juridiske vurderinger av dette spørsmålet?

Statsråd Sylvia Brustad: Det må nesten Aker svare for sjøl, men jeg konstaterer at de gjorde det. Jeg konstaterer også at en av de juridiske rådgiverne også konkluderte med at i hvert fall lånet skulle ha vært på generalforsamling.

Jeg gjentar det jeg sa i mitt hovedinnlegg: Man kunne ha valgt den åpenbare løsninga, nemlig å legge dette ut til generalforsamling med en gang. Men jeg vil ikke spekulere noe mer i det. Vi er nå opptatt av å se framover og er enige om hvordan vi skal gjøre det.

Øystein Djupedal (SV): Fra borgerlig side blir denne prosessen rundt Aker betraktet som et eksempel på statlig passivitet i eierskapet, at staten har vært for passiv, og at dette har vært mulig fordi staten ikke har deltatt aktivt

nok. Finnes det lærdom av denne prosessen som gjør at staten vil være mer aktiv i sin statlige eierskapsutøvelse, eller vil det bety at man velger å organisere dette på en annen måte, eller oppfatter statsråden at den kritikken om passivitet ikke er riktig?

Statsråd Sylvia Brustad: Ja, jeg opplever sjølsagt at den ikke er riktig. Jeg syns også den er veldig underlig all den tid at vi gjør dette, praktiserer eierskapet, på samme måte som også tidligere regjeringer har gjort.

Fra tid til annen kommer en opp i situasjoner – men det er sjelden, la meg understreke det – hvor det er utfordringer. Stort sett går dette meget greit. Kanskje hadde vi heller ikke fått til generalforsamling hvis ikke staten hadde vært så aktiv som den har vært i denne saken.

Vi reagerte umiddelbart sammen med Saab og Investor – det er heller ikke hvem som helst – da dette kom for dagen. Vi fikk alle opplysninger, og vi fikk greie på at det var internttransaksjoner av en så stor størrelse som dette var.

Vi bad om en uavhengig gjennomgang – det har vi fått. Vi sa den hører hjemme i generalforsamling – det får vi, til en reell behandling. Så jeg mener at dette i høyeste grad er å være aktiv. Det skulle bare mangle, mener jeg, at ikke vi på vegne av staten også står opp for aksjonærdemokratiet. Det er det vi også har gjort.

Øystein Djupedal (SV): Så det betyr at denne saken som sådan – det at man nå f.eks. velger å presisere aksjonæravtalen, som åpenbart er en endring av det som lå der fra 2007 – vil ikke medføre endringer for framtiden?

Statsråd Sylvia Brustad: Jo, det vil medføre endringer i den forstand, som representanten Djupedal her sier, at vi foretar presiseringer i aksjeeieravtalen, fordi det åpenbart er ulik forståelse om allmennaksjeloven som ligger til grunn for den.

Så er det åpenbart at det er noe ulik forståelse av hva som er statens rolle, som et bindeledd eller ikke bindeledd mellom staten og selskapet. Det skal vi også ordne opp i.

Så de ulike forståelsene tror jeg flere må ta et ansvar for, men vi er enige om å løse det for framtida, slik at vi unngår å komme opp i denne typen situasjoner.

Øystein Djupedal (SV): Det er klart at så store transaksjoner som vi her snakker om, dreier seg om jus. Primært er dette juridiske avtaler mellom parter. Det er helt tydelig at den presiseringen som nå har vært nødvendig, kommer fordi man ikke så at dette kunne brukes eller misbrukes, alt etter hva man vil. Sett utenfra vil det være slik at her har man tøyd det mulige til det nesten umulige og hatt juridisk dekning for det. Men det moralske perspektivet i dette, nemlig om et selskap bør oppføre seg slik, har det vært gjenstand for diskusjon med Aker?

Statsråd Sylvia Brustad: La meg først gjenta at vi mener at aksjeeieravtalen er god. Men vi må unngå denne type situasjoner for framtida. Derfor er vi enige om å presisere det. Det er jeg glad for.

Vi har ikke vært oppe i denne situasjonen før. Det er en realitet. Jeg vil også si at Aker har håndtert dette på andre måter tidligere, f.eks. i navnesaken. Det vi nå har vært gjennom, må vi ta lærdom av, i den forstand at vi gjør det vi kan for å unngå noe slikt i framtida. Det var helt avgjørende for meg da vi fikk oversikt over hva dette egentlig var – at det var internttransaksjoner og i tillegg bl.a. også et stort lån – at jeg på vegne av staten stod opp for at denne saken hører hjemme på generalforsamling, og at vi også bad om å få den uavhengige gjennomgangen som vi nå har fått. Så med respekt å melde kan de som sier at vi ikke har oppnådd noe, ikke ha hørt hva jeg har sagt i denne saken, for det vi har sagt, har vi også fått. Vi har ikke vært aleine om det. Vi har vært sammen med Saab/Investor.

Øystein Djupedal (SV): Det forstår jeg. Dette er jus, selvfølgelig, og jusen kan jo brukes og misbrukes. Den avtalen som nå foreligger, er en presisering av en tidligere avtale. Alt dette er vel og bra. Men igjen er det slik at Aker åpenbart har oppført seg annerledes enn mange andre selskaper som staten har eierandeler i. Statsråden har selv presisert at det var litt uvanlig. Da går mitt spørsmål igjen på det moralske imperativet i dette, at man faktisk velger å bruke jusen på en slik måte at en så stor eier som staten faktisk i første omgang ikke får informasjon. Det er jo veldig spesielt sett fra mitt ståsted. Det har jo statsråden også understreket. Jeg vil bare gjenta spørsmålet: Er dette et spørsmål man har tatt opp med Aker?

Statsråd Sylvia Brustad: Vi har sjølsagt gjennom de mange samtaler vi har hatt i løpet av disse ukene, snakket om alle sider ved denne saken, men moral har ikke vært tema i denne saken. Vi må konstatere at vi har hatt noe ulik forståelse. Vi er enige om å ordne opp i det for framtida.

Så må jeg bare gjenta: Vanlig praksis er at selskapene kommer til oss – det skulle bare mangle – og involverer oss, og Saab og Investor har reagert på samme måte.

Møteleieren: Tida er ute. Vi går vidare til Arbeidarpartiet og Svein Roald Hansen – du har 10 minutt, ver så god.

Svein Roald Hansen (A): Aker sier i sitt brev til komiteen at selv om avtalene hadde blitt gjenstand for behandling på generalforsamling i Aker Solutions ASA, slik det nå blir, ville det vært en styresak og ikke en eiersak i Aker Holding. Er det enighet mellom staten og Aker om den forståelsen?

Statsråd Sylvia Brustad: Vi er helt enige om at vi snakker om en styresak, men det fratar ikke selskapet ansvaret det har for å involvere oss som eiere.

Svein Roald Hansen (A): Hvilke fullmakter har Berit Kjøll på vegne av staten som styremedlem i Aker Holding?

Statsråd Sylvia Brustad: Ingen særskilte fullmakter, rett og slett av den grunn at sjøl om Berit Kjøll er valgt

av staten, er hun altså valgt inn i styret i Aker Holding og skal representere hele aksjonærfellesskapet, altså hele selskapet. Det betyr at hun ikke har noen særskilte fullmakter fra vår side.

Svein Roald Hansen (A): Så det ansvaret som er nedfelt i styreinstruksen om en særskilt oppgave som bindeledd til sine respektive eiere, innebærer ikke etter statens syn noen endringer på prinsippet når det gjelder å informere og forankre ting hos store eiere?

Statsråd Sylvia Brustad: Nei, det er selskapet som har ansvaret for det. Det nytter ikke å si at fordi en har informert et styremedlem, så er staten dermed informert. Det har vi vært uenige om.

Svein Roald Hansen (A): Det er tydelig ulik forståelse mellom Aker, ifølge det brevet vi har fått, og staten på det punktet. Har denne ulike forståelsen av styremedlemmenes rolle dukket opp tidligere i noen av de selskapene som staten er involvert i som eier?

Statsråd Sylvia Brustad: Ikke så vidt jeg vet.

Svein Roald Hansen (A): Har Saab og Investor den samme forståelse som staten når det gjelder prosessen i denne saken?

Statsråd Sylvia Brustad: Ja, helt klart. Vi har reagert på samme måte, både når det gjelder at denne saken skulle vært bedre forankret i generalforsamling, at vi mente at den hørte hjemme der, og for å få en uavhengig gjennomgang. Så her har Saab/Investor og staten opptrådt helt likt.

Svein Roald Hansen (A): Staten har varslet at den vil stemme for transaksjonene på den kommende generalforsamlingen. Det har så vidt jeg har registrert, dels blitt kritisert og dels blitt latterliggjort fra ulike hold. Hender det noen gang at staten går inn i en generalforsamling hvor den er en betydelig eier, uten å avklare hvordan man vil stemme i en sak av så stor betydning for et selskap som det vi her snakker om?

Statsråd Sylvia Brustad: Nei, dette ville ha vært helt uvanlig. Det er tvert imot vanlig i den type store saker som vi her snakker om, at vi blir informert og orientert for å kunne ta del i hva det handler om, også innsideinformasjon så klart. Så er det sjølsagt vanlig at staten som en stor eier i slike situasjoner tilkjennegir på forhånd om en kommer til å stemme for eller imot på generalforsamling. Det er jo nettopp derfor det også er viktig for norske selskaper å kunne gå til staten som en stor eier og få vite om man har ryggdekning eller ikke. Det er jo til alles fordel. Derfor er det helt vanlig, og derfor kan det ikke brukes som motargument at det ikke er reell generalforsamling vi står overfor, for det er det. Det er igjen 60 pst. andre som så langt ikke har hatt denne muligheten vi har hatt.

Svein Roald Hansen (A): Jeg har litt lyst til å fortsette der Øystein Djupedal slapp, om det moralske aspektet. Jeg forstår at begrepet «moral» ikke har vært noe framtreddende tema i diskusjonen i etterkant, men i aksjonæravtalen står det noe som vi vel må kalle en aktsomhetsklausul, at departementet, Saab og Investor vil støtte Aker og Aker Kværners felles aktivitet, uavhengig av det felles eierskapet, men at Aker skal påse at slike felles aktiviteter ikke er i strid med henholdsvis departementets, Saabs eller Investors eierinteresser. Kan vi si at Aker har overholdt denne aktsomhetsklausulen når de har valgt den framgangsmåten som de opprinnelig gjorde i denne saken?

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg vil svare på den måten at vi mener – som jeg har sagt nå – at Aker burde ha et særlig ansvar for å involvere oss som eiere, både oss og Saab/Investor. Det skjedde dessverre ikke på den måten vi mente at det skulle gjøre, men dette rydder vi opp i for framtida.

Svein Roald Hansen (A): Det er det som ligger i den aktsomhetsklausulen, at man skal sjekke ut gjennom god kontakt med eierne?

Statsråd Sylvia Brustad: Ja, det er jo det som er noe av formålet. Når vi eier noe sammen, må det også være slik at alle eiere er komfortable med det som måtte skje i denne type saker.

Svein Roald Hansen (A): I aksjonæravtalens punkt 4.5 (i), om vetorett i styret, heter det at nærstående transaksjoner mellom Aker Kværner og noen av aksjeeierne krever vedtak av Aker Kværners – eller Aker Solutions', som det heter nå – generalforsamling i henhold til lov om allmennaksjeselskaper § 3-8. Ligger det her en uenighet om tolkningen av denne lovparagrafen til grunn for at man har valgt å kjøre dette i datterselskapet og altså kanskje juridisk formelt sett har muligheter til å unngå generalforsamlingen i ASA-selskapet?

Statsråd Sylvia Brustad: Vi mener jo – og det er jo det vi nå får den 8. juni – at denne saken hører hjemme på generalforsamling, fordi det er store intertransaksjoner.

La meg bruke et bilde. Hvis Aker ønsker å selge et av sine steder, f.eks. Aker Verdal – jeg håper jo ikke det, men hvis de skulle tenke det – så står de fritt til å gjøre det uten at vi kan gripe inn, sjøl om vi er så uenig i det som bare det. Men hvis Aker selger til noen internt i sitt konsern, så er det av største interesse for oss som eier. Og det er det som er forskjellen – at det er intertransaksjoner vi her snakker om, og i tillegg av en størrelse som er ganske stor. Det er intertransaksjoner som er spørsmålet. Derfor mener vi det er åpenbart at det burde ha vært på generalforsamling. Men igjen: Det har vært ulik fortolkning av det. Derfor presiserer vi aksjeeieravtalen for framtida.

Svein Roald Hansen (A): Hvis det er tid til et spørsmål til, vil Berit Brørby bruke den tiden.

Møteleiaren: Berit Brørby – ver så god.

Berit Brørby (A): Takk! Jeg har et spørsmål til statsråden, om statsråden kan utdype noe mer om hva som var formålet med Pareto-oppdraget.

Statsråd Sylvia Brustad: Formålet med Pareto-oppdraget var å få en uavhengig verddivurdering av transaksjonene. La meg rykke litt tilbake, hvis jeg får anledning til det, og si at jeg ikke på noe tidspunkt har sagt at verddivurderinga, eller prisinga, av disse transaksjonene har vært feil. Men vi så behovet for å få en uavhengig gjennomgang, både den i regi av UBS og denne i regi av Pareto. Vi var sjølsagt hele tida klar over at Pareto-gjennomgangen måtte basere seg på offentlig kjent informasjon. Og det er sjølsagt også sånn at når du leier inn folk – Pareto, som er et anerkjent firma som baserer seg på offentlig kjent informasjon, og et annet, UBS, som jeg kan si mer om senere – kan du også risikere at de kommer til ulikt resultat. Det har de gjort på noen punkter i dette tilfellet. Men oppdraget til Pareto var altså en verddivurdering ut fra den informasjonen de hadde, og det var offentlig kjent informasjon, ikke selskapsintern informasjon.

Svein Roald Hansen (A): Da tror jeg ikke vi har flere spørsmål.

Møteleiaren: Då går vi vidare til Høgre og Per-Kristian Foss. Du har 10 minutt – ver så god.

Per-Kristian Foss (H): Takk.

Statsråd, når ble statsrådens forståelse av behovet for direkte informasjon til departementet, og ikke bare via styremedlemmer, gjort kjent for Berit Kjøl? Når og på hvilken måte ble hun gjort kjent med den holdningen?

Statsråd Sylvia Brustad: Det er slik at vi i flere omganger har hatt samtaler med statens styrerepresentant i Aker om hvordan sånt styrearbeid foregår generelt, og også om hvordan den dialogen skal være.

Per-Kristian Foss (H): Ok, men hvorfor formidlet hun aldri det videre til Akers ledere? Slik det jo fremgår av brevet til komiteen av 15. mai, har Aker aldri skjønt at statsråden forventet slik direkte involvering. Hvorfor formidlet ikke hun eller statsråden det videre direkte til f.eks. Øyvind Eriksen?

Statsråd Sylvia Brustad: For det første kan ikke jeg svare for hva Berit Kjøl har sagt til Aker. Det jeg kan svare for, er hva vi i departementet har gjort. Der er det flere ting å si, og det er at vi ved ulike anledninger, også til Aker, har formidlet hvordan vi mener den type informasjon og involvering skal foregå.

Per-Kristian Foss (H): Kan du være litt mer konkret på det? Unnskyld at jeg avbryter, men du gjentar nå det du har sagt i redegjørelsen, og jeg har veldig dårlig tid

– jeg har bare 10 minutter – så da må jeg få frem nye svar. Mitt spørsmål er: Hvorfor har ikke denne informasjonen blitt formidlet til Aker? For som det fremgår av brevet av den 15. mai i år, er Aker uenig i det og ikke kjent med det.

Statsråd Sylvia Brustad: Det er altså slik at Aker har operert på en annen måte tidligere, så at det skulle være ukjent for Aker, at selskapet har en sjølstendig ... Hvis jeg kunne få svare på spørsmålet – men hvis ikke det er poenget, så er det greit.

Per-Kristian Foss (H): Du har svart på det tidligere. Men kan du gi det eksemplet som du var inne på tidligere, på at i andre saker har Aker involvert departementet på en annen måte, altså gått direkte til eier. Kan du gi et slikt eksempel?

Statsråd Sylvia Brustad: Ja, det kan jeg, f.eks. i navnesaken, da Aker Kværner endret navn til Aker Solutions. Det er også andre saker som ikke er offentlig kjent, og som jeg av den grunn ikke kan si noe om, hvor de har kommet til oss og informert og involvert oss i taushetsbelagte opplysninger, slik det skal være. Dette burde ikke være ukjent for Aker på noen måte. Dette er vanlig praksis, slik det har vært hele tida.

Per-Kristian Foss (H): Kan du gi meg det sitatet fra eierskapsmeldingen som godtgjør at dette er vanlig praksis? Hvis du ikke kan gjøre det her og nå, ber jeg om at du gjør det skriftlig i ettertid. Jeg har lest eierskapsmeldingen og finner ikke noen dekning for det du sier, så jeg vil gjerne ha det sitatet.

Statsråd Sylvia Brustad: La meg først si at den praksisen vi utøver vår eierskapspolitikk på, er nøyaktig den praksisen som har vært hele tida, også ...

Per-Kristian Foss (H): Men nå spurte jeg om eierskapsmeldingen fra denne regjeringen!

Statsråd Sylvia Brustad: Ja, men hvis jeg kan få svare på spørsmålene, så gjør vi dette på nøyaktig samme måten som det ble gjort på da Børge Brende eller Ansgar Gabrielsen var næringsministre.

Per-Kristian Foss (H): Men de er ikke her, så de kan ikke svare for seg. Derfor gjentar jeg spørsmålet: Hvor i eierskapsmeldingen fremgår dette?

Statsråd Sylvia Brustad: Per-Kristian Foss har vært med så lenge i politikken at Per-Kristian Foss vet at det er vanlig praksis i norske selskaper at de involverer eierne i store, viktige spørsmål av betydning for ...

Per-Kristian Foss (H): Nå var det jeg som skulle spørre. Svaret på det spørsmålet fra min side er nei, det vet jeg ikke.

Statsråd Sylvia Brustad: Det er vanlig praksis.

Per-Kristian Foss (H): Det er jeg ikke kjent med, men siden det var meg som skulle spørre, så gjentar jeg spørsmålet: Kan du bekrefte via sitat fra eierskapsmeldingen at dette har vært denne regjeringens holdning? Jeg ber ikke om å få det nå, men om at du kan komme med det skriftlig i ettertid.

Så kommer jeg tilbake til et annet spørsmål, og det gjelder møtet den 13. mars, hvor det står i statens referat – etter at Øyvind Eriksen har redegjort for overføringene av Oilfield Services og DOF:

«Han uttalte også at et eventuelt kjøp i tråd med aksjeeieravtalen ville bli forelagt Aker Holding AS' styre til orientering og til diskusjon, men ikke til realitetsbehandling.»

Hvorfor sa ikke statens representanter, som satt på dette møtet, fra om at man forutsatte behandling i generalforsamling?

Statsråd Sylvia Brustad: Kan jeg først få svare på det spørsmålet jeg ikke fikk svare på i stad?

Per-Kristian Foss (H): Ja, hvis du kan være helt kort.

Statsråd Sylvia Brustad: Om det ikke står sitert i eierskapsmeldinga, så er forståelsen hos alle andre av de 20 selskapene som vi er eiere eller medeiere i, at det er vanlig praksis å gjøre det på den måten jeg nå har redegjort for. Slik har det også tidligere vært for Aker, og vi er enige om å gjøre det sånn for framtida.

Når det gjelder møtet den 13. mars, er det det å si at vi der ble informert om Aker Oilfield Services, som representanten påpeker. Det var kjent i markedet fra 24. februar. Det var altså ingen ny informasjon. Vi ble på det tidspunktet ikke informert om lånet, vi ble ikke informert om at dette skulle skje i et datterselskap, ei heller om pris og vilkår. Med andre ord: Ut fra den informasjonen som departementet fikk på det tidspunktet, og de forsikringer departementet fikk om at dette skulle foregå på en ryddig og skikkelig måte, fordi det var internttransaksjoner – og det ble påpekt fra våre representanter – så fant ikke vi noen grunn til å stille mer spørsmål om det, også ut fra den gode erfaring vi har hatt med Aker tidligere.

Per-Kristian Foss (H): Men ble det stilt noe spørsmål om behandlingsmåten direkte på det møtet? Det fremgår jo ikke av referatet som departementet har sendt oss, og det fremgår heller ikke av brevet fra Øyvind Eriksen.

Reier Søberg: På møtet 13. mars understreket jeg fra departementet at nærstående transaksjoner var av de viktigste forhold som er til behandling i aksjonærfellesskapet i Aker Holding. Når det gjelder denne transaksjonen, opplyste Øyvind Eriksen at den ville bli behandlet i henhold til aksjonæravtalen. Men han opplyste ikke at det ville være en transaksjon i et datterselskap. Hvis dette hadde vært en transaksjon – som vi ikke hadde noen grunn til å anta at dette ikke skulle være – i Aker ASA, kombinert

med at dette skulle håndteres i henhold til aksjonæravtalen, så ville ikke det avstedkomme noen grunn til videre spørsmål.

Og til det videre, at han også orienterte om at saken ville bli forelagt styret som en orienteringssak, og ikke til realitetsbehandling: Det er heller ikke unormalt i slike saker at de er til behandling i styret i flere omganger.

Per-Kristian Foss (H): Unnskyld at jeg avbryter, men dette har statsråden sagt tidligere, og jeg ber ikke om en gjentakelse av det, men spurte du mer om dette enn det fremgår av referatet fra møtet den 13. mars, altså departementets referat? Altså: Stilte du andre spørsmål enn det som fremgår av referatet her?

Reier Søberg: Vi måtte gå ut fra at det som det ble orientert om fra Øyvind Eriksen om den transaksjonen, var det som selskapet hadde funnet var det som var å orientere eierne om på det tidspunkt, slik denne form for kontakt alltid er.

Per-Kristian Foss (H): Takk.

Da vil jeg gjerne gå videre til statsrådens uttalelser om forholdet mellom UBS-rapporten og Pareto-rapporten. Kan statsråden veldig kort si meg forskjellen på en fairness-rapport og en verdivurdering?

Statsråd Sylvia Brustad: Den helt korte beskrivelsen av det er: Når det gjelder fairness opinion, er det å finne ut når en pris er riktig eller gal. Når det gjelder en verdivurdering, er det et anslag, veldig enkelt sagt, på hva prisen bør være.

Hovedforskjellen mellom disse to rapportene, i tillegg til det jeg nå sier, er at UBS' rapport i tillegg til alminnelig kjent informasjon også har hatt tilgang til selskapsinterne informasjon. Det har ikke Pareto hatt, og det har vi sjølsagt visst fra dag én.

Per-Kristian Foss (H): Hva ligger da i uttrykket «en samlet vurdering»? Kan statsråden utdype det – hvorfor man altså har tillagt UBS-rapporten helt avgjørende betydning, og ikke fulgt en eneste av anbefalingene fra Pareto?

Statsråd Sylvia Brustad: Da må jeg gå litt tilbake, hvis jeg får lov til det, til den fredagen da UBS' rapport kom, eller da de gjorde rede for at den nå var klar. Da måtte den som kjent offentliggjøres den mandagen, og det var bakgrunnen for at vi satte oss ned sammen den helga. Da fikk vi en grundig gjennomgang av hva de hadde kommet fram til, altså at disse transaksjonene ikke framstod som urimelige, tvert imot rimelige, og vi fikk en grundig gjennomgang av hva som strategisk lå bak dette. Den gjennomgangen som de hadde gjort, var også basert på at alle eierne var enige om at de skulle gjøre det. Vi var enige om mandatet, og vi fikk anledning til å gå nøye gjennom det.

Per-Kristian Foss (H): Jeg ber ikke om prosess, men jeg ber om departementets vurdering av hva som ligger bak

uttrykket «en samlet vurdering», altså: Hvorfor syntes dere ikke at Paretos verddivurderinger helt konkret var korrekte?

Statsråd Sylvia Brustad: Vi har ikke tatt stilling til om de var helt korrekte eller ikke korrekte, men Paretos rapport baserer seg altså på alminnelig kjent informasjon.

Jeg føler også behov for å si i den forbindelse at noen av de tallene som har versert i lufta, at staten liksom skal ha tapt 500–600 mill. kr, ikke er riktige, for 12 pst. av det ... Hvis det skulle ha vært et tap – hvis en ser sånn på det – snakker vi i hvert fall ikke om mer enn 60 mill. kr.

Men når vi snakker om en samlet vurdering, er det etter at vi har fått anledning til å ta del i hva som er den strategiske tenkningen. Vi fikk resultatet av denne gjennomgangen, og da er det vi sier at etter en samlet vurdering framstår disse transaksjonene ikke som urimelige, og derfor kan vi stemme for dem.

Møteleiaren: Då er tida ute, og vi går vidare til Kristeleg Folkeparti og Solveig Kopperstad Bratseth.

Solveig Kopperstad Bratseth (KrF): Eg har lyst til å starte med å seie at Kristeleg Folkeparti er for statleg eigerskap i enkelte tilfelle, på lik linje med Arbeidarpartiet. Men det vi heile tida har sagt når det gjeld Aker, er at vi må gjere det på profesjonelle vilkår. Det opplever vi kanskje ikkje vart gjort i denne samanhengen.

Ein av intensjonane med å kjøpe seg inn i Aker var å tryggje arbeidsplassane i selskapa. No ser vi at dei blir selde frå relativt solide Aker ASA til eit gjeldstyngd Aker Solutions ASA og til kapitalkrevjande næring.

Korleis kan vi forstå at det er å sikre arbeidsplassar? Vi kan sikre eit hovudkontor, men korleis kan vi vere sikre på at vi sikrar arbeidsplassane?

Statsråd Sylvia Brustad: For det første har ikke vi sagt det. Vi må i så fall ha uttalt oss veldig utydelig hvis det er forstått dit hen at det at vi gikk inn som medeiere i Aker Solutions, gjennom Aker Holding, skulle bety at vi derved kunne garantere for arbeidsplasser. Det kan vi sjølsagt ikke. Den viktigste garantien for å opprettholde arbeidsplasser i Norge er at de får kontrakter slik at de kan beholde jobbene, slik f.eks. Aker Solutions fikk denne uka – til en verdi av 10,5 milliarder kr, så vidt jeg vet. Det er en viktig garanti for å opprettholde mange norske arbeidsplasser.

Når vi har vært opptatt av – dette vil sikkert Dag Terje Andersen kunne si mer om senere – at det var riktig å gå inn, er det jo fordi bl.a. det å kunne beholde hovedkontoret til en så viktig bedrift, teknologimessig og kompetansemessig, som Aker Solutions er, ikke på noen måte er uvesentlig. Vi føler oss også sikrere på at flere arbeidsplasser er tryggere i Norge ved at hovedkontoret ligger her i Norge. Ikke minst er de kompetanse- og teknologimiljøene disse representerer, viktige for Norge. Derfor gikk vi altså inn i dette.

Når det gjelder den finansielle situasjonen, beskriver selskapet sjøl sin finansielle posisjon som sunn, og at de har det de kaller et meget komfortabelt gjeldsnivå.

Solveig Kopperstad Bratseth (KrF): Samtidig må dei låne 2 milliardar kr for å kunne drifte. Det seier vel kanskje noko om at det er kapitalkrevjande. Kanskje seier det også noko om kvifor dei som har uttalt seg om verdiane, er ueinige om verdiane av det vi no har kjøpt.

Det har vore stilt fleire spørsmål knytte til dei fairness opinions som har vore bestilte og betalte av Røkke. Men no forstår eg at du seier at departementet var med og bestilte den vurderinga frå UBS. Så har de i tillegg bestilt frå Pareto. Kva er det som gjer at de har bestilt ei ekstra vurdering gjennom Pareto når de var så overtydde om at vurderinga til UBS, som de sjølve har vore med og sagt noko om mandatet på, var den beste? Kvifor bruker de då pengar på ei ny vurdering? Den vurderinga som Pareto gir, er lik det som analytikarar elles seier om verdiane.

Statsråd Sylvia Brustad: For det første har jeg på vegne av staten vært opptatt av å få klarhet i den saken, få fakta på bordet. Det er derfor vi både har hatt juridiske gjennomganger da saken kom som den kom, og finansiell gjennomgang, og, som representanten påpeker, to ulike vurderinger av det.

Vi har vært klar over at når vi igangsetter to ulike vurderinger, kan en også komme til ulikt resultat, fordi det er ingen eksakt vitenskap. De bygger også på ulikt grunnlag fordi, igjen, Pareto har bygd på alminnelig informasjon, UBS på selskapsintern. Da er det kanskje heller ikke unaturlig at de kommer til nokså ulikt resultat.

Så må jeg også si til det representanten sa her: «betalt av Røkke», at det er ikke riktig. Aker er sjølsagt med på å betale, men det er alle vi eierne som står bak at UBS skulle gjøre dette, som nå støtter dette. Så har vi, som kjent, hele veien samarbeidet veldig tett med Saab og Investor, og vi føler oss bekvem med hvor vi nå står i denne saken.

Solveig Kopperstad Bratseth (KrF): Då er det litt merkeleg at statsråden var så ueinig med Aker i første runde når det gjaldt både verdiar og prosess – prosess er det framleis – mens du få veker etterpå er einig i både verdi og struktur i det som skjer.

Statsråd Sylvia Brustad: La meg si til det: Jeg har aldri sagt at verddivurderingene har vært gale. Det har jeg aldri sagt. Men jeg har sagt at vi er nødt til å få fakta på bordet, fordi det kom fram at dette var så store internttransaksjoner.

Det jeg sa før påske, var tre viktige ting. Det ene var at vi, sammen med Saab og Investor, ikke var fornøyd med prosessen – det var det med involvering. Det andre jeg gav tydelig uttrykk for, sammen med Saab og Investor, var at denne saken hører hjemme på generalforsamling. Det får vi nå den 8. juni – reell generalforsamling. Det tredje jeg bad om på vegne av staten før påske, var at vi måtte få en uavhengig gjennomgang av dette. Det har vi også fått nå, så vi har fått det vi har bedt om. Det handler om at vi var nødt til å stå opp da vi kom i denne situasjonen, og sørge for at vi ikke bare fikk løst denne situasjonen, men også gjør det vi kan for å hindre at vi kommer i en slik situasjon i framtida.

Solveig Kopperstad Bratseth (KrF): Ja, vi får ei generalforsamling, og ho er reell, seier du. Men det vil ikkje forandre eit komma i den avtalen som er gjort, for den er egentleg ferdig, seier du også. Då får eg lyst til å spørje: Kva er då hensikta med generalforsamling når alle avtalar er gjorde og inga endringar skjer?

Statsråd Sylvia Brustad: Nå er det ikke slik at generalforsamlingen har vært. Sjøl om 40 pst. av eierne, som altså er Aker, oss, Saab og Investor, er enige om og har tilkjennegitt at vi kommer til å stemme for, aner ikke jeg hva de 60 pst. andre kommer til å gjøre. Derfor er det en reell behandling – de 60 pst. andre aksjonærene skal også få mulighet til ikke bare å ta stilling til det og høre hva dette egentlig er, men faktisk kunne forholde seg til det i en behandling gjennom et vedtak. Derfor står jeg fullt og helt fast på at dette er en reell generalforsamling, og vi står opp for aksjonærdemokratiet, som det er viktig å verne om.

Solveig Kopperstad Bratseth (KrF): Du har sagt at aksjonæravtalen skal opp til ny behandling og konkretisering. Eg forstår då statsråden slik at ho opplever at det er nokre hull eller uklarheiter i den avtalen som vart gjort i 2007. Eg opplever også at du erkjenner at Kristeleg Folkeparti dessverre fekk rett då vi åtvare mot denne avtalen.

Den kontakten som har vore mellom departementet og styret og dagleg leiar, har vore gjennom styremedlem. Så sa du til Per-Kristian Foss at du har hatt forventningar om og erfaring med at det er selskapet som kjem til departementet. Då får eg lyst til å spørje: Er det slik at alle selskapa kjem til departementet der staten er minoritetseigar?

Statsråd Sylvia Brustad: Når det er saker av en slik karakter at eier bør mene noe om det, er det helt vanlig at konsernsjefen og/eller styrets leder kommer til oss og redegjør for det, slik det f.eks. var når det gjaldt emisjonen i SAS, som er et ganske ferskt eksempel.

Når det så gjelder aksjeeieravtalen, er vi, som representanten her viser til, enige om å presisere den for å unngå dette i framtida. Dette handler ikke minst om den diskusjonen som har vært omkring spørsmålet: Hører det hjemme i generalforsamling eller gjør det det ikke? Da er det åpenbart at det er ulike meninger om allmennaksjeloven som da ligger til grunn også på dette punktet for aksjeeieravtalen. Derfor er den beste løsningen for å unngå dette for framtida, at vi får presisert aksjeeieravtalen. Men det betyr ikke at vi mener at den avtalen er dårlig. Vi mener tvert imot at den er god i forhold til det formålet som den avtalen faktisk har.

Solveig Kopperstad Bratseth (KrF): Men Kristeleg Folkeparti frykta ein sovande eigarskap, og det kan nesten verke som om det er den som på ein måte har slått inn no i denne saka. Dei svenske eigarane bad om eit møte med dagleg leiar og styreleiar. Kvifor gjorde ikkje departementet det same?

Statsråd Sylvia Brustad: For det første er vi avhengig av at selskapet involverer oss. Vi kan ikke gjette – er det nå noe vi burde vært informert om som vi ikke er informert om? Det er en vesentlig forutsetning.

Så vil jeg ta avstand fra begrepet «sovende eierskap». Jeg kan si at jeg har ikke sovet mye i løpet av de siste to månedene, for å si det på den måten. Vi har gjort alt det vi kan, da dette kom for dagen, og vi er enige om at prosessen forut for det burde ha vært en annen. Så vi er avhengig av at selskapet kommer til oss.

Møteleiaren: Då er tida ute – og vi skal heller ikkje sove vidare. Vi går vidare til Rune J. Skjælaaen og Senterpartiet. Du har 10 minutt – ver så god.

Rune J. Skjælaaen (Sp): Takk for det.

Jeg har ett spørsmål som jeg ønsker å få belyst litt mer, og det gjelder statens representanter i styret.

I noen styrer utpekes de statlige representantene. I andre styrer foreslår en overfor en generalforsamling, og så er det generalforsamlingen som velger. Da er mitt spørsmål: Er ansvaret for styrerepresentantene annerledes når de er utpekt av staten enn når de er valgt på en generalforsamling etter forslag – altså er rollene deres i styret annerledes?

Statsråd Sylvia Brustad: Hvis det er greit, lar jeg Reier Søberg utdype det litt.

Reier Søberg: Vår holdning til det – og den praksis vi har fulgt i alle de år jeg har jobbet med disse sakene – er at det er ingen slik forskjell, og vi mener det også er slik underliggende lovverk må forstås.

Et styremedlem er en tillitsperson for selskapet og har et ansvar i mange sammenhenger i forhold til ulike deler av selskapslovgivningen. Det gjelder enten styremedlemmet er valgt av en generalforsamling eller utpekt direkte fra staten – eller også i det tilfellet der det er en aksjonæravtale som regulerer dette. Og vi har nå eksempelvis to selskaper hvor vi har aksjonæravtale av den typen. Vi har Aker, og vi har Nammo. Tidligere har vi hatt flere – vi har hatt Olivin, vi har hatt Arcus, og vi har hatt BaneTele. Det underliggende og det grunnleggende ansvaret for et styremedlem er det samme. I praksis vil jo staten selvfølgelig ha en kontakt med de styremedlemmer som vi utnevner direkte, som vi ikke kan eller bør ha mot styremedlemmer som velges av en valgkomité, hvor man ikke kan peke på at dette er min, dette er din – dette er styremedlemmer som en samlet valgkomité i fellesskap har nominert.

Rune J. Skjælaaen (Sp): Da har jeg et spørsmål til. Jeg sitter her og tenker litt i forhold til Aker, og hva de ikke har gjort i forhold til staten som eier. Kunne en tro at Aker mente at staten var godt nok informert ved å informere statens representant, altså Berit Kjøll, og at hun har fått informasjon som eier egentlig burde ha hatt?

Statsråd Sylvia Brustad: Det er litt vanskelig for meg å svare på det. Til en viss grad kan en kanskje tro at det

er det. Jeg vil ikke spekulere mye i det, men Berit Kjøll har jo en litt annen versjon av hvordan den informasjonsflyten har vært. Jeg har ikke vært til stede og kan ikke si noe om det. Men uansett burde det ha vært kjent også for Aker, fordi de også tidligere sjøl har praktisert det på den måten vi mener de bør praktisere det, og som alle andre selskaper også gjør – at de kom til oss uavhengig av statens representant, som Reier Sjøberg har redegjort for hvilken rolle spiller i denne sammenheng, og involvert oss.

Rune J. Skjælaaen (Sp): Takk, da har ikke jeg flere spørsmål.

Møteleieren: Etter det vi endra på i innleiinga, får no Framstegspartiet høve til å stille spørsmål. Carl I. Hagen – ver så god, du har 10 minutt.

Carl I. Hagen (FrP): Takk leder. Beklager at jeg måtte forlate høringen. Hvis jeg stiller et spørsmål som allereide er besvart, kan statsråden bare si det, så skal jeg lese det i det stenografiske referatet siden. For jeg har en lang rekke spørsmål.

Det ser ut til at det er to vidt forskjellige forståelser av aksjonæravtalen mellom staten og Aker. Slik jeg har sett det, er det aksjonæravtalen og styreinstruksjonen som angir at informasjonen skal gis til den enkelte eiers styremedlem, som uavhengig av taushetsplikt kan gi informasjonen videre til sin eier. Hvordan henger dette egentlig sammen med redegjørelsen fra Næringsdepartementet, angivelig om at daglig leder skal informere eierne direkte – og ikke via styremedlemmer?

Statsråd Sylvia Brustad: Det følger av den vanlige praksis som er, og det er at sjøl om staten har – jeg har i og for seg svart på det tidligere, men jeg kan gjerne gjenta det...

Carl I. Hagen (FrP): Det aksepterer jeg, og jeg skal se på det.

Jeg hørte også statsråden si at man er eier i en lang rekke andre selskaper. Der er vel forskjellen at her er man minoritetseier i et holdingselskap med egen aksjonæravtale som man ikke har i Statoil, Telenor og en del av de andre store selskapene som statsråden viste til. Det er vel aksjonæravtalen som legger grunnlaget for beslutningsprosessen i Aker Holding, hvor staten er eier. Er det riktig?

Statsråd Sylvia Brustad: Det er i og for seg tre ting jeg kan tenke meg å kommentere på dette punktet. Det ene er hvorvidt det er vanlig praksis at selskapene kommer til oss når det er store saker som det var i dette tilfellet, altså internttransaksjoner, emisjoner e.l. Det bør gjøres uavhengig av hvor mye vi eier, for å si det slik – om vi er deleier, stor eier, osv. Det har også Aker gjort tidligere i andre saker. Jeg nevnte eksemplet med navnesaken.

Når det så gjelder aksjeeieravtalen, er det som er uenigheten, og som er blitt avdekket gjennom denne prosessen, at det har vært uenighet, som representanten kjen-

ner godt til, om det skulle ha vært i generalforsamling. Da er det allmennaksjeloven som deler av aksjeeieravtalen bygger på.

Carl I. Hagen (FrP): Det er greit.

Statsråd Sylvia Brustad: Så har vi snakket sammen om hvordan vi hensiktsmessig løser dette for framtida og hvordan vi får det til generalforsamling. Derfor gjør vi presiseringer i aksjeeieravtalen.

Carl I. Hagen (FrP): Hvorfor gav ikke statens eierrepresentanter i møtet 13. mars klart uttrykk for at man ønsket at disse transaksjonene skulle behandles i Aker Solutions ASAs generalforsamling?

Statsråd Sylvia Brustad: Fordi den 13. mars hadde vi bare informasjon om én transaksjon, Aker Oilfield Services, som også var kjent ...

Carl I. Hagen (FrP): Det var den suverent største transaksjonen, som er den tyngste. Men hvorfor sa man ikke fra da for å være sikker på at man ikke hadde den misforståelsen som statens passivitet her har ansvaret for?

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg er ikke enig i at dette er passivitet. Det er snarere tvert imot meget aktivt. Det er også slik når det gjelder den transaksjonen, at det var én transaksjon vi fikk orientering om, ikke de andre, ikke om at det var et lån, og heller ikke at det skulle skje i et datterselskap. Det er ikke minst det siste punktet, om at dette var transaksjoner mellom nærstående og i et datterselskap, som hadde vært svært viktig informasjon. Det våre representanter sa på det møtet, var at man måtte være meget oppmerksom på, når det var internttransaksjoner, at det foregikk på en ryddig måte. Vi fikk forsikring om at så skulle skje.

Carl I. Hagen (FrP): Mener statsråden at det ikke skjedde på en ryddig måte?

Statsråd Sylvia Brustad: Vi mener jo, noe som bør være kjent for alle nå, at denne saken skulle vært i generalforsamling, og det blir det nå – det er vi glad for – den 8. juni.

Carl I. Hagen (FrP): Så statsråden mener at Aker ikke fulgte dette opp på en ryddig måte i henhold til aksjonæravtalen?

Statsråd Sylvia Brustad: Staten mener, som Saab og Investor, at her burde det ha vært en mye grundigere informering, og ikke minst involvering, enn det vi dessverre har hatt i denne saken. Men det skal vi løse for framtida.

Carl I. Hagen (FrP): På hvilken måte hadde Næringsdepartementet instruert og orientert sitt styremedlem Kjøll om aksjonæravtalen, slik at man sikret at hun forstod hvilken rolle hun skulle ha på vegne av departementet i sty-

ret. Var det særskilte retningslinjer og instruksjer og slikt, eller ble hun bare valgt, og ikke gitt mer enn at hun fikk kopier av aksjonæravtaler osv.?

Statsråd Sylvia Brustad: Vi har sjølsagt fra departementets side hatt flere møter og kontakt med Berit Kjøll som har gått på styrearbeid generelt, hvordan kontakten skulle være med oss i departementet osv., og hva som har vært hennes rolle.

Carl I. Hagen (FrP): Skilte dette seg fra representanter i andre styrer som kommer etter statens forslag til valgkomiteer? Var det noe spesielt, som følge av aksjonæravtalen?

Statsråd Sylvia Brustad: Reier Søberg kan si litt mer om det.

Reier Søberg: Ja. Vi har informert om hva formålet med aksjonæravtalen var, hvordan den skulle forstås osv.

Carl I. Hagen (FrP): Var statsråden klar over hvilken informasjonsutveksling som hadde funnet sted i eiermøtet den 13. mars og korrespondansen med Berit Kjøll da hun på sin pressekonferanse gav uttrykk for irritasjon og frustrasjon over saksbehandlingen?

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg har vært klar over hva departementet har fått informasjon om, og hva vi har svart i forhold til det, og det er mitt ansvar, så klart.

Carl I. Hagen (FrP): Det er klart.

Statsråd Sylvia Brustad: Det jeg gav uttrykk for på pressekonferansen før påske, som representanten Hagen viste til, var at vi mente prosessen skulle ha vært annerledes, og at saken hører hjemme i generalforsamling. Det får vi. Og jeg bad om å få en uavhengig gjennomgang. Vi var ikke fornøyd med prosessene, i likhet med Saab og Investor.

Carl I. Hagen (FrP): Så statsråden var fullt orientert om all relevant informasjon og kunnskap da hun gav uttrykk for irritasjon og frustrasjon?

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg gjorde på vegne av staten det jeg mener var helt riktig å gjøre, nemlig å sørge for at denne saken ble brakt inn i de fora den burde vært i. Det aller viktigste var da generalforsamling.

Carl I. Hagen (FrP): Er statsråden enig i at den diskusjon og offentlige støy som har vært om denne saken i mange uker, bl.a. som følge av reaksjonene da de ordinære transaksjoner ble kjent, har skadet bedriften og arbeidsplassene?

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg tror denne saken har vært en krevende sak – eller det vet jeg – for mange. Men jeg mener likevel at det var helt nødvendig og helt rik-

tig at staten, på lik linje med Saab og Investor, stod opp for aksjonærdemokratiet og sørget for at vi fikk saken til en reell behandling i generalforsamling, slik vi nå får den 8. juni, og at vi fikk en uavhengig gjennomgang av saken.

Carl I. Hagen (FrP): Den generalforsamlingen som nå kommer, er vel, som flere har sagt, ikke så interessant, i og med at det da generalforsamling ble varslet kommer, samtidig ble kjent, og sikkert avtalt, at staten ikke ville legge noen hindringer i veien for å ta denne saken kun til orientering, altså godkjenne transaksjonene.

Statsråd Sylvia Brustad: Det er helt vanlig i denne type saker, hvor selskapene involverer eierne, som også vanlig er, at vi tilkjenner hva vi stemmer. Det som også er en viktig opplysning i tillegg, er at det er 60 pst. andre aksjonærer som på den måten også får mulighet til både å bli informert og å kunne få behandlet saken gjennom en vedtakssak i generalforsamlinga. Det er en reell behandling, og er viktig i forhold til å verne om aksjonærdemokratiet.

Carl I. Hagen (FrP): Hvordan kan statsråden hevde, som hun har gjort, at departementet kan håndtere forretningsmessige saker konfidensielt når det visstnok ikke har vært mulig å komme til enighet med Aker om en standard konfidensialitetserklæring for utveksling av informasjon, f.eks. det som har vært tilknyttet Midsund Bruk og Aker Clean Carbon?

Statsråd Sylvia Brustad: Vi behandler innsidesaker, om ikke daglig, så svært ofte...

Carl I. Hagen (FrP): Hvorfor kunne ikke departementet undertegne en slik konfidensialitetserklæring?

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg går ut fra at det representanten Hagen her sikter til, er den siste delen av det som skulle være oppdraget til Pareto. Der var situasjonen den, som representanten helt sikkert kjenner til, at vi igangsatte både UBS og Pareto. Men i og med at det ble oppnådd enighet forrige helg – som altså ble presentert 11. mai – basert på UBS' gjennomgang, mener vi det ville være sløsing med skattebetalernes penger å bruke penger på at Pareto skulle utrede noe som vi allerede hadde blitt enige om, hvordan vi skulle stemme på denne generalforsamlinga.

Carl I. Hagen (FrP): Så vidt jeg forstår, er statens indirekte eierandel i det selskapet som kjøper disse seks selskapene, 12,5 pst. I den offentlige debatt kunne man nesten få inntrykk av at dette kjøpende selskapet, som skulle påta seg alle disse fryktelige forpliktelsene, var 100 pst. statlig eid. Når det gjelder det reelle beløpet som staten eventuelt indirekte er med på, er det riktig at det er relativt mye lavere enn det som har versert i pressen, og at staten kun eier 12,5 pst. av det kjøpende selskap?

Statsråd Sylvia Brustad: Hvis jeg nå følger representanten og forstår han rett, er det helt riktig at det, når det er snakk om f.eks. de verdier som har versert rundt verdi-

vurderinga fra Pareto, er 12 pst. som i så fall ville ha vært statens andel, og ikke mer enn det.

Carl I. Hagen (FrP): Da har jeg et siste spørsmål.

Jeg har forstått det statsråden har sagt, men kan hun identifisere det punktet i aksjonæravtalen som hun mener Aker ikke har fulgt i denne saken?

Statsråd Sylvia Brustad: Det som er grunnlaget for at vi nå gjør presiseringer i aksjeeieravtalen ...

Carl I. Hagen (FrP): Jo, men jeg ønsker altså å få identifisert det punktet – det er vel et eller annet punkt 1, 2 eller 3 – eller den paragrafen som staten mener Aker ikke har fulgt.

Statsråd Sylvia Brustad: Det er det punktet som heter 4.5.1. Og så er det § 3-8 i allmennaksjeloven, hvor spørsmålet om generalforsamling er berørt, og som den delen av aksjeeieravtalen også bygger på. Det er det åpenbart at vi har vært uenige om. Derfor presiserer vi dette for framtida.

Møteleiaren: Då er tida ute.

Vi rundar av med at kvar av dei komitemedlemene som har meldt seg, får 10 minutt til oppklarande spørsmål. Så langt er det fire som har meldt seg.

Øystein Djupedal – ver så god.

Øystein Djupedal (SV): Statsråden avsluttet sitt innlegg med å si at for framtiden skulle man unngå den typen situasjoner som man her har vært igjennom. Nå skal komiteen selvfølgelig saksbehandle dette, og det vil bli generalforsamling. Ting vil vel normalisere seg etter hvert når det gjelder Aker også.

Mitt spørsmål gjelder det som flere her har vært inne på, styremedlemmenes rolle i de ulike selskapene. Det er selvfølgelig slik at styremedlemmene er selskapets tillitsvalgte, det er helt åpenbart. Men i disse holdingselskapene er det jo en annen oppnevningssprosedyre, som gjør at det vel er mulig å forstå at man opplever at disse har en særskilt fullmakt til eller et særskilt ansvar for å informere – i dette tilfellet eier. Og når vi ser på korrespondansen mellom Eriksen og oss og departementet og oss, vil en se at divergensen er betydelig, nemlig ved at man har forholdt seg til helt forskjellige mennesker, i dette tilfellet til Berit Kjöll og ikke til staten. Dere har forholdt dere til andre.

Når statsråden sier at man skal unngå dette for framtiden – at det er en av de viktige lærdommene og en oppsummering av dette – betyr det at man nå vil presisere tydeligere hva som er statsoppnevnte styremedlemmers rolle og ansvar, slik at man ikke opplever at et selskap sier ja, men kjære deg, vi har da snakket med styremedlemmet, og hvis styremedlemmet ikke har snakket med eier, er ikke det vårt ansvar, at vi unngår denne typen konflikt eller denne typen uklarhet for framtiden?

Statsråd Sylvia Brustad: La meg først si, som også representanten var inne på, at sjøl om man – i dette til-

fellet Berit Kjöll – er valgt av staten, som det sies her, er man også selskapets tillitskvinne eller tillitsmann. Det er veldig viktig, noe også Reier Søberg har gitt uttrykk for.

Så trur jeg det viktigste på dette punktet ikke nødvendigvis er å gjøre noen presiseringer i et lovverk eller i en instruks, men å få en felles forståelse av hvordan dette skal fungere i praksis, slik vanlig praksis er, og slik det også på en god måte har vært praktisert fra Akers side tidligere.

Møteleiaren: Då er neste utspørjar Svein Roald Hansen.

Før han får ordet, vil eg be om at både spørsmåla og svara er korte, slik at alle som har bedt om å få ordet, får det innanfor tidsramma.

Svein Roald Hansen – ver så god.

Svein Roald Hansen (A): Jeg vil litt tilbake til det som departementsråden sa i forbindelse med referatet fra eiermøtet 13. mars – bare så jeg er sikker på at jeg forstod det riktig, for man avbrøt og snakket i munnen på hverandre i den sekvensen.

Da informasjonen om transaksjonen av Aker Oilfield Services kom, ble det ikke informert om at dette var i et datterselskap. Det ble presisert fra departementsrådets side at man måtte gjennomføre det på en slik måte at det ikke kunne reises tvil eller bli diskusjon om dette. Jeg forstod det slik at man oppfattet det slik at dette ville skje på en generalforsamling, og at det var bakgrunnen for at man ikke boret videre i hvordan det skulle skje.

Statsråd Sylvia Brustad: Reier Søberg –

Reier Søberg: Ja, det er korrekt – i tillegg til at Øyvind Eriksen understreket at dette ville bli behandlet i tråd med aksjonæravtalen, hvilket tilsa at det ville være slik dersom dette hadde skjedd på Aker ASA-nivå.

Møteleiaren: Då gir eg ordet til Carl I. Hagen – ver så god.

Carl I. Hagen (FrP): Er statsråden enig i at 4.5.1 – som det ble referert til – er et skjønnsmessig punkt, at man altså må vurdere i hvilken grad dette kommer inn under denne bestemmelsen, eller mener hun at dette er en 100 pst. klingende klar juridisk bestemmelse, som ikke etterlater noen tvil?

Statsråd Sylvia Brustad: Reier Søberg –

Reier Søberg: Det som diskusjonen har gått på her, er at i 4.5.1 vil det framgå at for nærstående transaksjoner, slik det er definert i aksjeloven § 3-8, skal man ha spesielle prosedyrer. Det som har oppstått i denne saken, er at det har vært ulik forståelse av hvordan den underliggende loven, altså aksjeloven § 3-8, er å forstå. Og da får det betydning via 4.5.1 i aksjeeieravtalen.

Statsråd Sylvia Brustad: Det er på den bakgrunn vi presiserer at aksjeeieravtalen er den beste løsningen for å unngå dette.

Møteleiaren: Då er det Per-Kristian Foss – etter det Solveig Kopperstad Bratseth.

Per-Kristian Foss (H): Jeg bare minner om at jeg ønsker at statsråden i ettertid viser til eierskapsmeldingen, hvor det inngår det hun har redegjort for nå, et ønske om involvering av eiere direkte. Jeg har to konkrete spørsmål: Kan statsråden bekrefte at Pareto gav beskjed til departementet om at UBS-rapporten inneholdt for få opplysninger til at de kunne vurdere den?

Mette Wikborg: Pareto hadde anledning gjennom helgen til å gå igjennom fairness opinion fra UBS.

Per-Kristian Foss (H): Hele rapporten?

Mette Wikborg: Den fairness opinion som ble offentliggjort på mandag morgen.

Per-Kristian Foss (H): Altså de elleve sidene?

Mette Wikborg: Det som ble offentliggjort mandag morgen, og det var på om lag den størrelsen. De hadde anledning til å ta del i den redegjørelsen som UBS gav i løpet av helgen, og på bakgrunn av det komme med sine vurderinger. De bistod departementet i vår vurdering gjennom helgen.

Per-Kristian Foss (H): Det du nå sier, er at Pareto ikke fikk tilgang til annet enn det som var offentlig kjent, altså ikke til det underliggende materialet? Mitt spørsmål var: Var Pareto fornøyd med det?

Mette Wikborg: Det får man eventuelt spørre Pareto om.

Per-Kristian Foss (H): Pareto gav uttrykk for det til departementet, så det må dere vite.

Mette Wikborg: Det vil alltid kunne være interessant med mer informasjon, men Pareto forholdt seg til den informasjonen de fikk, og gav sine beste råd ut fra det.

Per-Kristian Foss (H): Ok. Spørsmål nr. 2:

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg kan legge til at fra dag én har det vært klart at det Pareto måtte basere sin gjennomgang på, var det som var alminnelig kjent informasjon. Så det har det ikke vært noen uklarhet omkring.

Per-Kristian Foss (H): Greit! Jeg får altså ikke svar på hva Pareto har uttrykt til departementet om det forholdet.

Møteleiaren: Ta spørsmål nr. 2!

Per-Kristian Foss (H): Da statsråden var forbannet og frustrert mv. – jf. en offentlig uttalelse i påskeuken – var statsråden da kjent med den informasjon som Berit Kjøll hadde før beslutningen ble fattet den 30. mars?

Statsråd Sylvia Brustad: Ja. Det jeg visste – det departementet visste – var det vi hadde fått informasjon om fra Berit Kjøll den 25. mars, hvor Berit Kjøll orienterte om det vi egentlig allerede visste, altså transaksjonen Aker Oilfield Services. Men igjen: Vi hadde fortsatt ikke informasjon om lånet eller datterselskaper eller pris eller vilkår.

Per-Kristian Foss (H): Ja, men den informasjonen hadde jo Berit Kjøll.

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg sier at det var det vi fikk informasjon om den 25. mars, på det tidspunktet.

Per-Kristian Foss (H): Statsråden har i ettertid uttrykt at hun var fornøyd med Berit Kjølls opptreden. Da er mitt tillegsspørsmål, og det siste, leder: Er statsråden også i ettertid fornøyd med den informasjon hun hadde før hun uttrykte at hun var forbannet og frustrert?

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg har hele tida sagt at jeg har tillit til Berit Kjøll. Nå har hun som kjent annosert at hun vil trekke seg. Jeg tar det til etterretning, men har anmodet henne om å sitte til vi får en ny representant.

Så er det slik at vi også er helt enig om hvilken informasjon vi har fått. Det er vanskelig for meg å gå inn i den dialogen de har hatt mellom seg. Der har Berit Kjøll en annen versjon enn det Aker har. Men det som også er helt klart, er at det hadde ikke vært noe i veien for at departementet kunne ha mottatt sensitiv informasjon, også fra styrerepresentantene.

Møteleiaren: Då går vi vidare til Solveig Kopperstad Bratseth, som er den siste som får stille spørsmål i denne runden.

Solveig Kopperstad Bratseth (KrF): Eg har to korte spørsmål: Kva slags lærdom i forhold til praksis når det gjeld aktiv eigarskap, har departementet teke av denne saka?

Statsråd Sylvia Brustad: For det første er dette en helt uvanlig situasjon. Så vidt jeg vet, og de som har vært mye lenger i dette departementet, har vi ikke vært borti lignende situasjoner tidligere av denne karakter. Derfor er jeg også veldig glad for at vi er enig med selskapet om hvordan vi skal håndtere dette framover. I den grad en skal trekke lærdom, og det skal en alltid gjøre – det synes jeg er en god egenskap for alle – er det åpenbart at i denne saken har det ikke vært god nok kommunikasjon, i den forstand at det er åpenbart ulik forståelse av bl.a. statens representants rolle. Vi mener at vi har informert om det.

Vi mener helt klart at vanlig praksis er slik den er, som alle andre selskaper praktiserer, og som også Aker tidligere har gjort. Men vi må konstatere at på noen punkter er det ulike forståelse. Da er vi enige om å rette opp det for framtida.

Solveig Kopperstad Bratseth (KrF): Då er mitt neste spørsmål: Kor realistisk er det å tru at vi får endra noko i den aksjonæravtalen som vi no har, der Aker på ein måte har bukta og begge endane? Kor realistisk er det at vi får inn nokre presiseringar og endringar?

Statsråd Sylvia Brustad: For det første har ikke Aker bukta og begge endene i forhold til den aksjeeieravtalen. Det er jo en avtale mellom oss som er eiere, altså i Aker Holding. Det betyr staten, Saab og Investor og Aker-systemet. Og vi var enige om i den løsnings som vi presenterte mandag den 11. mai – hvis jeg husker riktig dato – at det skal gjøres presiseringer i aksjeeieravtalen. Derfor kommer ikke det til å bli noe problem.

Møteleiaren: Takk for det! Det brevet som Aker har sendt, har vore sentralt, og statsråden har sagt at det har vore ein del kommentarar til det. Det hadde vore greitt om statsråden kunne kome med noko skriftleg til komiteen om den saka, så komiteleiaren ber om det no. Så får vi håpe at også saksordføraren kan ta del i det når den tid kjem.

Då får du inntil 5 minutt til ein sluttkommentar om du måtte ønskje det. Ver så god.

Statsråd Sylvia Brustad: Takk for det! La meg bare gjenta at jeg er veldig tilfreds med den løsningen vi har fått i denne saken.

For det første: Vi bad om, og vi fikk, en ny gjennomgang av prisinga. For det andre: Jeg bad om, og vi har fått, gjennomslag for at transaksjonene i mellomtida skulle stilles i bero. For det tredje: Jeg bad om, og fikk tilslutning til, at behandling av transaksjonene skulle gå i generalforsamling. Dette har vært en krevende sak, men den har vært nødvendig. Den har vært nødvendig fordi vi har vært nødt til å være helt klare på hvilke saksbehandlingskrav staten må ha i slike saker. Staten er som kjent stor eier i et stort antall selskaper, og vi forvalter mange hundre milliarder kroner. Det er viktig for norsk næringsliv, for norske arbeidsplasser og for norsk økonomi. Derfor må vi, sjøl om det kan være ubehagelig, være helt tydelige på hvor grensa går mellom hva selskapene kan og skal håndtere på egen hånd, og hvilke saker som eierne må være med og bestemme i. Når vi havner i situasjoner hvor det oppstår tvil om hvor den grensa går, må vi ta den ubehagelige jobben det er å rydde opp i det. Det må vi, sjøl om det føles krevende for alle oss som er involvert. Derfor er jeg nå svært tilfreds med at vi har fått gå opp denne grensa, svært tilfreds med at saka blir forelagt eierne, og svært tilfreds med at det foreligger en enighet som vil sikre at vi ikke kommer opp i lignende situasjoner i framtida. Det er det jeg har vært opptatt av – verken mer eller mindre. Og det kan ikke være noen tvil om at dette ikke ville skjedd uten at Nærings- og handelsdepartementet hadde grepet inn.

Aker Solutions er et viktig teknologi- og industriselskap for Norge. Denne regjeringas grunnholdning er at det er positivt at det utvikles framtidsrettet virksomhet i Aker Solutions. Vi ser også at det lykkes en godt med. Seinest på mandag ble det kjent at Aker Solutions hadde vunnet en kjempekontrakt på om lag 10 milliarder kr for utvikling av et felt i Det kaspiske hav.

Det er få eiermiljøer i Norge utenom staten som alene kan bidra til å sikre langsiktig eierskap og norsk forankring av Aker Solutions ASA. Det var jo også en viktig grunn til at vi gikk inn på eiersida. Nå er jeg opptatt av å se framover. Jeg er opptatt av en fortsatt positiv utvikling, en industriell utvikling av konsernet Aker Solutions.

Møteleiaren: Tusen takk for ditt bidrag!
Då tek vi ein pause i høyringa fram til kl. 13.30.

Høyringa vart avbroten kl. 13.02.

Høyringa vart teken opp att kl. 13.30.

*Høyring med tidlegare nærings- og handelsminister
Dag Terje Andersen*

Møteleiaren: Då vil eg ønskje tidlegare nærings- og handelsminister Dag Terje Andersen velkomen. Han har med seg departementsråd Reier Søberg frå Nærings- og handelsdepartementet som besittjar.

Du får først 10 minutt til innleiing – ver så god.

Statsråd Dag Terje Andersen: Takk for det, leder, og takk for denne invitasjonen til å komme på høringen for å svare på spørsmål om statens kjøp av aksjer i Aker Holding i 2007.

I forbindelse med uenigheten som er oppstått mellom aksjonærene i Aker Holding, er det reist spørsmål om aksjonæravtalen som ble inngått i 2007. Det er særlig to forhold som har vært sentrale. For det første: Er aksjonæravtalen tilstrekkelig klar når det gjelder hvilke saker som skal behandles i generalforsamling? Og for det andre: Betalte staten riktig pris for aksjene i 2007?

Vår olje- og gasshistorie er et resultat av utradisjonelle og gode beslutninger, med oppbygging av sterke norske miljøer i petroleumssektoren. Leverandørindustrien har utviklet seg til å bli verdensledende på offshoreteknologi.

Det er av nasjonal betydning å ha en industri som er internasjonalt konkurransedyktig. Her står petroleumssektoren sentralt, med Aker som et av de viktigste miljøene.

Få eiermiljøer i Norge, utenom staten, kan alene bidra til å sikre langsiktig eierskap og norsk forankring av Aker Solutions ASA. Statens avtale sikrer stabilitet på eiersiden i minst ti år, og at selskapet styres fra Norge.

Vi er opptatt av at hovedkontoret til Aker Solutions skal ligge i Norge, fordi det er her beslutningene fattes – beslutninger som har stor betydning for Aker Solutions utvikling, men også for utviklingen av mange andre norskbaserte virksomheter som underleverandører,

forskningsinstitusjoner og andre kompetansemiljøer. Da er nærhet til beslutningene sentralt.

Valget av holdingmodell istedenfor direkte eierskap har to fordeler. For det første sikrer det staten negativ kontroll i de spørsmål som er viktige for oss, eksempelvis å blokkere for utflytting av hovedkontor. For det andre sikrer modellen Aker Solutions ASA stor grad av frihet til å foreta de tilpasninger av virksomheten som er nødvendig for en god industriell utvikling.

Kjøpet er gjort for å sikre videreutvikling av norsk industri. Derfor var vi opptatt av å få med oss andre industrielle eiere. Med tunge svenske aktører på laget har vi lagt til rette for et nytt norsk-svensk industrielt samarbeid som åpner for nye utviklingsmuligheter.

Avtalens størrelse og betydning gjorde det naturlig at vi la stor vekt på å knytte til oss ekstern ekspertise ved avtaleinngåelsen. Det samme gjaldt for svenskene. Wikborg Rein representerte Investor, Wiersholm representerte Saab og Selmer representerte staten ved Nærings- og handelsdepartementet. Aker ASA på sin side var representert ved BA-HR. Det var altså betydelig kompetanse inne i de forhandlingene.

Et sentralt punkt i avtaleverket er at saker som må opp på generalforsamling i Aker Solutions ASA, også skal behandles i Aker Holding AS' styre.

Staten har hele tiden ment at de omdiskuterte transaksjonene skulle vært behandlet på generalforsamlingen i Aker Solutions ASA. Men her må vi registrere at Aker Solutions og Aker ASA hadde en annen fortolkning – ikke av aksjeeieravtalen i seg selv, men av hvorvidt allmennaksjeloven § 3-8, som aksjonæravtalen bygger på, dekker datterselskaper.

Av redegjørelsen Aker gav til komiteen 15. mai, fremgår likevel følgende:

«I lys av våre etterfølgende erfaringer har vi innsett at store belastninger kunne vært unngått hvis Aker aktivt hadde utvirket at Aker Solutions selv var part slik at transaksjonene ble forelagt generalforsamlingen.»

Dersom det er enighet om en formulering som presiserer statens og de svenske eiernes fortolkning, kan det vanskelig leses på annen måte enn at partene anser denne fortolkningen som mest rimelig.

Når det gjelder prisfastsettelsen, er den grundig gjennomgått i stortingsproposisjonen og i forbindelse med spørsmål fra komiteen i forkant av Stortingets behandling.

I tiden forut for avtaleforhandlingene benyttet departementet en finansiell rådgiver – det var Jon Gunnar Pedersen – med lang erfaring fra transaksjoner for å vurdere alternative modeller. Den finansielle rådgiveren vurderte det slik:

«De andre deltagerne i et slikt selskap vil ha som formål å maksimere sin verdi. Det er formålet for Aker ASA, og vil etter all sannsynlighet være det også for nye eiere. For å avgi noe av sin bestemmende innflytelse over aksjene, spesielt hvis det potensielle formålet er å blokkere for visse typer industrielle endringer selv om det skulle være verdikende for selskapet, må man vente at de eierne som deltar får en finansiell kompensasjon for dette.»

Videre framgår det:

«Prisen for å få innflytelse som går utover innflytelsen som følger av eget aksjeeie, vil derfor være høy.»

Det var altså klare holdepunkter for at staten burde betale en merverdi for den innflytelsen vi fikk utover det aksjeinnehavet isolert skulle tilsi. Departementets konklusjon var således at en pris som reflekterte markedsverdi, ville være en god avtale for staten.

Forut for avtaleinngåelsen innhentet departementet bl.a. analytikerestimer fra en rekke meglerhus. Det er bl.a. Pareto, ABG, SEB – Skandinaviska Enskilda Banken – Kaupthing, Fondsfinans, Carnegie og Orion. Gjennomsnittsvurderingen til de selskapene, som altså hadde hatt en analyse av verdien på Aker Kværner på det tidspunktet, var 155 kr. Selmers corporateavdeling gjennomgikk dessuten offentlig tilgjengelig informasjon for å avdekke om det fantes informasjon i markedet som indikerte noe negativt. Det fant de ikke.

Som det ble redegjort for i St.prp. nr. 88 for 2006–2007, brukte staten ikke finansiell rådgiver ved selve avtaleinngåelsen. En slik rådgiver måtte ha basert seg på offentlig og allerede kjent informasjon. De ville ikke hatt anledning til å foreta en økonomisk-finansiell gjennomgang basert på selskapsintern informasjon, såkalt due diligence.

Kontroll- og konstitusjonskomiteen har ønsket å få belyst i hvilken grad avtalen fra 2007 påvirket transaksjonene i april 2009.

For det første: Ingen av dem som i dag hevder at saken kunne vært unngått dersom ordlyden var annerledes, påpekte dette i 2007, enda avtalen var offentlig kjent. Heller ikke stortingsrepresentantene som hadde saken til behandling i et halvt år, kom med kritiske merknader til ordlyden i avtalen på dette punkt, til tross for at flere av spørsmålene fra Stortinget omhandlet nettopp aksjonæravtalen.

For det andre: Det er tolkningen av allmennaksjeloven § 3.8 som har vært problemet. Aker har, som det er redegjort for, konkludert med at det med fordel burde vært holdt generalforsamling.

Noe av diskusjonen etter vårens transaksjoner har vært uenighet om informasjon gitt i møter i Aker Holding. Andre formuleringer i avtalen ville neppe forhindret den type uenighet.

Aker Solutions ASA er et viktig selskap for den videre utviklingen av norsk offshoreindustri. Konsernet har vist en god industriell utvikling. Senest mandag ble det kjent at Aker Solutions har sikret seg en kontrakt med en verdi på over 10 milliarder kr – og børsverdien gikk opp.

Et statlig eierengasjement i Aker Holding AS er fortsatt viktig for en langsiktig stabilitet på eiersiden i Aker Solutions ASA – spesielt i vanskelige økonomiske tider som dem vi nå er inne i. Den inngåtte avtalen sørger for en forankring av Aker Solutions ASA i Norge i mange år framover.

Jeg er derfor fortsatt glad for at stortingsflertallet, etter grundig behandling, gikk inn for den foreslåtte transaksjonen.

Møteleiaren: Takk skal du ha.

Då gir eg ordet til saksordføraren, Øystein Djupedal

frå Sosialistisk Venstreparti. Du har 10 minutt – ver så god.

Øystein Djupedal (SV): Takk, leder.

§ 3.8 i allmennaksjeloven er jo en tolkbar paragraf, og her er noe av uenigheten mellom Aker og staten på dette punkt. Da avtalen ble inngått i 2007, var det et tema at det i denne paragrafen ikke eksplisitt står om dette med underselskaper, ble det diskutert? Ble det trukket fram andre selskaper der § 3.8 på en måte hadde vært til anvendelse og man hadde sett hvordan praksisen hadde vært i ettertid, eller kom det overraskende på departementet at man kunne velge å tolke § 3.8 slik Aker tolket den?

Statsråd Dag Terje Andersen: Jeg får svare for min del når det gjelder de forhandlingene jeg var direkte inne i. I de sammenhenger ble ikke det diskutert. Når en refererer til allmennaksjeloven, er det vel vanlig oppfatning at en refererer til en felles objektiv sannhet. Den type diskusjon hadde vi ikke.

Øystein Djupedal (SV): Hvis jeg forstår det rett, betyr det at det er spesielt at Aker velger en slik tolking av § 3.8, og at Nærings- og handelsdepartementet ikke tidligere har vært borte i den type kreativ tolking av paragrafen?

Statsråd Dag Terje Andersen: Jeg kan i hvert fall si at jeg ikke har vært borte i den tolkningen av § 3.8 i den tid jeg var næringsminister. Men historien til Næringsdepartementet er noe lenger, så i den grad Reier Søberg skulle ha noe å tilføre, så gjerne det.

Reier Søberg: Nei, vi har ikke hatt noen konkrete situasjoner hvor det har vært en tolkning av § 3.8, som jeg kjenner til.

Øystein Djupedal (SV): Når det gjelder den avtalen som ble inngått i 2007, forstår jeg statsråden dit hen at han ville gjort det samme i dag?

Statsråd Dag Terje Andersen: Ja, jeg kan jo si det slik at når vi da hadde Selmer som vårt advokatselskap på vår side av bordet i de forhandlingene – jeg nevnte også advokatselskapene til de andre aktørene – har det altså vært den fremste kompetanse på selskapsjus som faktisk har utformet avtalen. Jeg ville jo, hvis jeg skulle sittede med ansvaret for eventuelt å gå inn for en slik avtale i dag, selvfølgelig, som den gang, lagt vekt på de faglige råd jeg fikk.

Øystein Djupedal (SV): Er det riktig at Helge Lund og Eivind Reiten advarte departementet mot å inngå avtale med Røkke, slik det spekuleres i i noen aviser?

Statsråd Dag Terje Andersen: Jeg kan bare svare for min del, og jeg har ikke mottatt en slik advarsel. Det var et oppslag om det, hvis jeg ikke husker feil, i Aftenposten for en tid tilbake. Der registrerte jeg at det var referert til at det var gitt en advarsel, som altså ikke jeg kjenner til,

mot å inngå løse avtaler med Aker-selskapene. Det har vi altså ikke gjort. Vi har inngått en avtale som er utarbeidet av landets fremste jurister på området.

Øystein Djupedal (SV): Men avtalen hadde jo åpenbart en svakhet, siden det var nødvendig å presisere den.

Statsråd Dag Terje Andersen: Ja, som statsråd Brustad har redegjort for, har uenigheten når det gjelder det rettslige, dreid seg om forståelse av allmennaksjeloven § 3.8. Så har det altså i tillegg vært misforståelser eller uenighet om hva som faktisk er sagt på møtet i Aker Holding. Det er jo ikke mulig å formulere en avtale slik at den type misforståelser kan unngås. Jeg registrerer ut fra det jeg nå har hørt, at det skal være en presisering av at den forståelsen som departementet har hatt, at det burde vært generalforsamling, som er et element i dette eller en konsekvens av § 3.8, er den forståelsen som skal protokolleres. Det synes jeg på en måte tilsier at den forståelsen er den riktige.

Øystein Djupedal (SV): Da man inngikk avtalen, valgte man en holdingkonstruksjon. Den har statsråd Brustad gitt en grundig redegjørelse for hvorfor man valgte, så det skal ikke jeg stille spørsmål om. Men når man da valgte en holdingkonstruksjon med et statsoppnevnt styremedlem i styret, burde man også i større grad ha påsett at staten hadde representanter i underliggende selskaper?

Statsråd Dag Terje Andersen: Nå er det altså slik at det selskapet som vi i fellesskap eier, eier 40 pst. av Aker Solutions. Vi eier 30 pst. av det selskapet som eier 40 pst. Da er det grenser for i hvor stor grad og hvor detaljert en kan styre underliggende selskaper.

Jeg kan for øvrig her vise til at jeg for noen dager siden, den 20. april 2009, mottok en interessant utredning, eller kommentar på det, nettopp fordi det da var en del av mediedebatten – bl.a. mente tidligere statsminister Willoch at jeg burde gå av. Spørsmålet om forholdet til datterselskaper blir her omhandlet i forhold til at en nettopp må være forsiktig med hvorvidt en gjennom et slikt indirekte eierskap i for stor grad prøver å styre datterselskaper. Grunnen til det er selvfølgelig hensynet til andre aksjonærer i Aker Solutions ASA.

Som det har kommet fram, skal det være en generalforsamling nå. Det er altså en reell behandling, for det er 40 pst. av eierskapet som er blitt enige om hvordan de skal stemme. Men det er fremdeles en reell behandling, av respekt for mindretallsaksjonærene. For staten som eier er det spesielt viktig at vi også opptrer på en slik måte at vi er korrekte i forhold til mindretallsaksjonærer.

Den samme Matre peker på at det er et dilemma i forhold til det hvis en skulle prøvd å regulere datterselskapet gjennom en avtale i holdingselskapet. Jeg legger det igjen etter meg, men jeg synes det på en god måte peker nettopp på det dilemmaet.

Øystein Djupedal (SV): Én ting er jo hvordan man skal saksbehandle, men mitt spørsmål dreide seg om man burde ivareta statens rolle ved å ha styremedlemmer – ikke hvordan styremedlemmene opptrådte. Det ville jo være hver enkelt sak som måtte avklare.

Statsråd Dag Terje Andersen: Men snakker representanten om styremedlemmer i Aker Holding?

Øystein Djupedal (SV): Nei, Aker Holding har en statsoppnevnt styrerepresentant, som fungerer som en del av kollektivet når vedkommende er oppnevnt. Men under Aker Holding finnes det jo en hel rekke selskaper, og det er disse selskapene som her har gjort transaksjoner som Aker Holding ikke har vært oppmerksom på – eller statens styremedlem ikke ble gjort oppmerksom på.

Statsråd Dag Terje Andersen: Men den formelle realiteten er altså slik at det ikke er en rekke selskaper under Aker Holding. Aker Holding er eier av en aksjepost i Aker Solutions ASA, og under Aker Solutions ASA er det en rekke datterselskaper. Så det er vel der forskjellen er. Vi kan altså ikke direkte utpeke folk til noen underselskaper i Aker ...

Øystein Djupedal (SV): Men i Aker Solutions kunne en ha gjort det?

Statsråd Dag Terje Andersen: I Aker Solutions har vi en eierandel på 40 pst. ...

Øystein Djupedal (SV): Og ingen styremedlemmer?

Statsråd Dag Terje Andersen: Nei, ikke i Aker Solutions, det er riktig. Men Aker Holding har det. Vær så god, Søberg –

Øystein Djupedal (SV): Men det var jo egentlig det som var hele mitt poeng. Burde man i aksjonæravtalen i sin tid ha sørget for at staten hadde representanter i Aker Solutions, som jo er hovedaktøren i de transaksjoner som her er ...

Reier Søberg, vær så god.

Reier Søberg: Det er etter vårt syn ikke naturlig å ha styrerepresentanter i Aker Solutions. Derimot har vi nå gått inn i – som vi pleier å gjøre – selskapet i valgkomiteen, også i Aker Solutions, som gir oss en større innflytelse på valg av styre i Aker Solutions.

Øystein Djupedal (SV): Er det noe som har skjedd helt nylig, eller har det vært slik hele tiden at man har sittet i valgkomiteen?

Reier Søberg: Det er noe som er skjedd nå nylig.

Øystein Djupedal (SV): Hva er bakgrunnen for at man ønsket å endre det? Er det fordi man har sett at det er behov for mer statlig representasjon i styret?

Reier Søberg: Vi har funnet det hensiktsmessig.

Øystein Djupedal (SV): Ja, det er forståelig det.

Statsråd Dag Terje Andersen: Hvis jeg kan få lov til å understreke enda et poeng i forhold til det som går klart fram av St.prp. nr. 88 for 2006–2007: Som jeg sa i innledningen min også, var det et poeng at vi som eiere ikke skulle sitte tett på de daglige industrielle avgjørelsene. Det er klart kommunisert i forbindelse med avtaleinngåelsen, i forbindelse med presentasjonen og i forbindelse med stortingsproposisjonen. Av det følger det jo også at det ikke er naturlig å ha den type representasjon som representanten spør etter.

Øystein Djupedal (SV): De borgerlige partiene kritiserer staten i dette tilfellet for å ha et for passivt statlig eierskap. Man sier at staten er passiv, og at det er en grunn til at denne situasjonen har oppstått. Hva er statsrådets kommentar til det?

Statsråd Dag Terje Andersen: Jeg vil være veldig forsiktig med å kommentere det som har skjedd i vår, for jeg har ikke nødvendig detaljinformasjon til det, og jeg har ikke sittet i Næringsdepartementet i denne prosessen. Jeg vil være forsiktig med å synse om det, men jeg svarer gjerne på alle mulige spørsmål i tilknytning til avtalen, som jeg har ansvaret for ble inngått.

Øystein Djupedal (SV): Jeg mener helt bestemt å huske at det var i din statsrådsperiode at eierskapsmeldingen ble lagt fram. Hva definerer statsråden som aktivt eierskap?

Statsråd Dag Terje Andersen: Det definerer jeg slik i eierskapsmeldingsforstand at det nye ved den var at vi skilte mellom selskapene. Noen er vi rent finansielle eiere i, mens andre er vi direkte eiere i og styrer mer direkte, som helseregionene. Men i denne sammenhengen er det mest relevante det som heter kategori 2, altså selskaper som er registrert på børsen, og der staten er eier. Det nye i eierskapsmeldingen var at vi uttalte en industriell ambisjon med eierskapet i de selskapene, altså de kategori 2-selskapene. Det betyr heller ikke at en sitter inne i den daglige drift og styrer enkeltsaker i de selskapene, men at både selskapet – og ikke minst de andre aksjonærene i selskapet – skal vite f.eks. at vi har som ambisjon at et industriselskap skal utvikle seg industrielt i Norge og kommunisere ambisjon med eierskapet gjennom et offentlig dokument.

Møteleiaren: Då er tida snart ute. Vi går vidare til Arbeidarpartiet og Svein Roald Hansen. Du har då 5 minutt.

Svein Roald Hansen (A): Takk for det, leder.

Du var så vidt inne på det i innledningen din, men kan du si litt mer om valget av holdingselskapsmodell framfor direkte eierskap i Aker, og om dette var en modell som også de svenske partnerne, Saab og Investor, var helt fortrolig med?

Statsråd Dag Terje Andersen: Ja, bakgrunnen for det var i hovedsak todelt. Kanskje det aller viktigste var at det er bare gjennom en holdingmodell en kan oppnå negativ kontroll i selskapet ved å eie en aksjepost som tilsvarer 12 pst. Så hadde vi gått inn og kjøpt aksjer for 12 pst. i Aker Solutions ASA, ville vi ikke kunne fått negativ kontroll. Med det jeg sa i innledningen min om betydningen av å ha et stabilt forhold til å ha hovedkontor og utvikling i Norge, var det et hovedtema for oss. Det andre var for så vidt det som vi så vidt var inne på nå, og som går fram av St.prp. nr. 88, at vi også var opptatt av å være tydelige på at den industrielle utviklingen framover skulle Aker sitte i førersetet for. Jeg mener det er veldig mange flinke folk i eierskapsavdelingen i Næringsdepartementet, men det er ikke først og fremst industriell utvikling av produkter og den type industrielle valg som er primærkompetansen. Det er det industrielle selskapet best til. Så var det i tillegg positivt at et svensk industrielt miljø ville være med på en slik utvikling.

Svein Roald Hansen (A): Du redegjorde i innledningen for at man benyttet mye eksternt ekspertise og finansielle rådgivere i forhandlingene og innhentet ulike vurderinger om aksjeprisen fra analytikervurderinger, men at det altså ikke ble gjennomført en due diligence. Er det i tråd med den type transaksjoner fra departementets side?

Statsråd Dag Terje Andersen: Ja, det er det. Nok en gang er det som er viktig her, det er hensynet til mindretallsaksjonærene og eventuelt andre kjøpere. Det ville altså vært umulig for staten å gjennomføre en slik due diligence. Det følger av verdipapirloven § 5-14. Grunnen til det er at andre aksjonærer som eventuelt skal være kjøpere, skal ha tilgang til den samme informasjon som staten som potensiell kjøper har tilgang til, og at aksjonærer i selskapet selvfølgelig skal ha den samme retten seg imellom.

Vi kjøpte tross alt en del av en aksjepost i Aker Solutions ASA, og må slik sett behandle eierne i Aker Solutions ASA på en like rettfærdig måte. Det er bakgrunnen for at det ville vært umulig å gjennomføre en due diligence.

Svein Roald Hansen (A): Da tror jeg ikke jeg har flere spørsmål. De jeg hadde, ble dekket av Øystein Djupedals utspørring.

Møteleiaren: Takk. Då går vi vidare til neste utspørjar, frå Framstegspartiet. Carl I. Hagen – ver så god, du har 5 minutt.

Carl I. Hagen (FrP): Hvem var det som tok initiativet til denne investeringen fra statens side?

Statsråd Dag Terje Andersen: Ja, det har jeg redegjort for en gang før i Stortinget. Det er en kjent sak at det var diskusjoner mellom Hydro og Aker om en fusjon, som det ikke ble noe ut av. Det ble kjent rundt 18.–19. desember. Etter det foregikk det samtaler om framtiden til Aker, og det var gjennom den typen samtaler at ...

Carl I. Hagen (FrP): Hvem tok initiativet til de samtalene? Var det staten eller Røkke?

Statsråd Dag Terje Andersen: Det var faktisk vi. Jeg bad bl.a. om å bli orientert om Akers totale konsernplaner framover. Det var også slik at tillitsvalgte hos Røkke bad om initiativ til ...

Carl I. Hagen (FrP): Det var ikke Kjell Inge Røkke som tok kontakt og sa at jeg trenger noe kapital, kan dere hjelpe meg?

Statsråd Dag Terje Andersen: Nei, nei – det var det absolutt ikke. I den ...

Carl I. Hagen (FrP): Var det noen diskusjoner i denne forbindelse hvor LO var inne i bildet?

Statsråd Dag Terje Andersen: Ja, det var det. Tillitsvalgte i Aker orienterte om situasjonen slik de så for seg framtiden til Aker Solutions.

Carl I. Hagen (FrP): Mener du i dag at de undersøkelsene som du som statsråd den gangen sørget for ble gjennomgått, var tilstrekkelige? Er det noe du mener i dag skulle vært gjort annerledes? Det er mange som har stilt spørsmål om finansielle rådgivere og annen ekspertise osv. Det har du allerede svart at det var ikke noe særlig – hvorfor ikke det? Er det noe du mener dere ikke tenkte på, som dere åpenbart gjør i dag, f.eks. at aksjonæravtalen kanskje skulle omhandle også datterselskaper til Aker Solutions?

Statsråd Dag Terje Andersen: Først til det finansielle: Som representanten sa, det håper jeg jeg har kommentert nok.

Når det gjelder aksjonæravtalen, fulgte vi der de faglige råd som ble gitt fra de fremste advokatselskaper i Norge.

På spørsmålet om datterselskaper har jeg allerede vist til at vi også må ivareta dilemmaet i forhold til å behandle andre aksjonærer i Aker Solutions ASA likt. Det var en bevisst holdning fra oss at det ikke var den daglige industrielle drift vi skulle sitte inne i. Da tror jeg svaret følger av det.

Carl I Hagen (FrP): I brevet til komiteen fra konsernsjefen i Aker heter det:

Staten skal som minoritetsaksjonær i Aker Holding ikke være direkte delaktig i – og følgelig heller ikke direkte ansvarlig for – enkeltsaker som gjelder strategiske eller forretningsmessige beslutninger i Aker Solutions.»

Er det noe statsråden er enig i, at man skulle være en mer passiv eier enn en veldig aktiv som deltok i alt mulig rart? Det man fikk, var hovedkontor og utvikling, og så skulle Aker drive virksomheten.

Statsråd Dag Terje Andersen: Ja, men da må jeg få presisere en ting, for det gjelder den industrielle driften av selskapet. Det er viktig for meg å få understreket at det

spørsmålet det denne gangen har handlet om, er noe som er spesielt omtalt i aksjonæravtalen, som handler om transaksjoner mellom nærstående. Da er det også snakk om et verdispørsmål. Der er det spesielle rutiner for at staten, sammen med de andre aksjonærene, skal være informert. Sett i forhold til den industrielle daglige drift så er svaret riktig: ja.

Carl I. Hagen (FrP): I dette brevet fra Aker, på side 5, er det en juridisk vurdering av om § 3-8 kommer inn i bildet osv. Der har vi bedt departementet om skriftlige kommentarer, så jeg stiller ikke spørsmål om det nå, for det regner jeg med at vi får med en annen konklusjon.

Da dere forhandlet, hvorfor prøvde dere ikke å få den samme avtalen som svenskene, som har en sikringsavtale? Så hvis kursen faller, kan de få selge aksjene til den opprinnelige prisen, mens hvis det går opp, så tjener de penger. Prøvde staten noe tilsvarende?

Statsråd Dag Terje Andersen: Nei, det gjorde vi ikke. Dette er en sideavtale mellom Aker og svenskene. Grunnen til at vi ikke gjorde det, var at vi var opptatt av en helt annen ting i forhandlingene, og det var å få avtalen bindende så lenge som mulig – vi hadde motsatt intensjon.

Vi har ikke foretatt denne investeringen for å kunne få kortsiktig avkastning på investeringen. Vi har gjort det for å ha en langsiktig industriell binding til Norge. Noe av poenget var å binde Aker også. Det ble avgitt en ensidig erklæring fra Røkke i Aker om å binde dem til en fortsatt industriell utvikling av Norge. Derfor var det ikke naturlig for oss å lage en slik avtale, for vår intensjon var altså å sitte lengst mulig og få de andre avtalepartene med på å lage en så langsiktig avtale som mulig.

Carl I. Hagen (FrP): Du sa også at Aker skulle sitte i førersetet når det gjaldt den industrielle utviklingen osv. Størrelsen på kjøpet av disse seks selskapene, særlig Oilfield, som er den store, er det i seg selv saker som burde vært drøftet i Aker Solutions' generalforsamling, eller ligger det vanligvis til ledelsen i Akers Solutions ASA og eventuelt styret i Aker Holding? Jeg snakker om størrelsen.

Statsråd Dag Terje Andersen: Jeg må da få lov til å be om forståelse for at jeg i liten grad vil uttale meg om det som har skjedd i vår.

Jeg registrerer at det har blitt enighet nå om at den saken burde vært behandlet på en slik måte at den hadde vært på Aker Solutions generalforsamling, at det nå skal ...

Carl I. Hagen (FrP): Det skyldtes at det var et nærstående selskap, ikke størrelsen. Størrelsen i seg selv er ikke så fantastisk for dette konsernet.

Statsråd Dag Terje Andersen: Nei, men ...

Møteleiaren: Då er tida ute!

Vi går vidare til Per-Kristian Foss frå Høgre. Du har 5 minutt.

Per-Kristian Foss (H): Forstår jeg det slik at statsråden i ettertid mener, med all den kunnskap og etterpåklokskap man nå besitter, at man ikke ville gjort noen ting annerledes ved inngåelsen av avtalen i 2007 – ja eller nei?

Statsråd Dag Terje Andersen: Jeg er helt sikker på at hvis jeg skulle gjort en slik avtale på nytt, ville jeg lyttet til de fremste juristmiljøer i Norge, fagfolkene i avdelingen og konkludert med de anbefalingene jeg mottok. Det er ingen grunn til å tro, om selve avtalen, at det ville vært andre råd i dag.

Per-Kristian Foss (H): Så det betyr ja?

Statsråd Dag Terje Andersen: Hvis ikke jeg hadde fått andre råd i dag enn jeg fikk den gangen, og det er ikke noe som tyder på det, ville svaret være det, ja.

Per-Kristian Foss (H): Har du da noen kommentarer til de, ikke innleide betalte rådgiverne, men akademiske professorer og en amanuensis som uttalte seg i går om tilsvarende sak? De hadde altså en annen oppfatning enn det som statsråden karakteriserte som kreativ tolkning bl.a. av § 3-8.

Statsråd Dag Terje Andersen: Kreativ tolkning?

Per-Kristian Foss (H): Ja, det var et ord som er brukt tidligere.

Statsråd Dag Terje Andersen: Av meg?

Per-Kristian Foss (H): Ja, så vidt jeg oppfattet. Eller var det av Søberg?

Øystein Djupedal (SV): Nei, det tror jeg var meg.

Per-Kristian Foss (H): Ja vel, av Djupedal, saksordføreren.

Statsråd Dag Terje Andersen: Ja, jeg synes det er viktig å få presisert det.

Per-Kristian Foss (H): Ja, men mitt spørsmål gjaldt følgende: De har en annen oppfatning enn bl.a. Selmer om både allmennaksjeloven og oppfatning av aksjeeieravtalen. Har du noen kommentarer til det?

Statsråd Dag Terje Andersen: Ja, jeg har den kommentar til det at jeg så sent som i går hadde samtaler med Matre, som jeg tror er en av dem som representanten Foss nå viser til, som konkluderer med at vi – gitt de forutsetninger at staten ikke ønsker industriell detaljstyring, men finansiell kontroll og negativ kontroll med så lite betaling som mulig – med utgangspunkt i det, fikk en avtale som var godt tilpasset det formålet. Det er den tilbakemeldingen jeg har fått på det f.eks. Matre sa, men jeg var ikke på den konferansen i går og kan vanskelig kommentere den.

Per-Kristian Foss (H): Nei. Det var kanskje ikke noen fra departementet for øvrig heller?

Statsråd Dag Terje Andersen: Nå er det altså en representant for et annet departement enn det jeg sitter i til daglig, som sitter her. Så det er litt vanskelig for meg å svare på det.

Per-Kristian Foss (H): Men Søberg sitter fortsatt?

Reier Søberg: Ja. Ditt spørsmål var om vi var til stede?

Per-Kristian Foss (H): Ja, og om dere har en kommentar til ....

Reier Søberg: Vi hadde dessverre ikke anledning eller tid til å være til stede på det møtet i går.

Per-Kristian Foss (H): Ok. Da går vi tilbake til 2007 igjen, og jeg spør om følgende: Kan statsråden, eventuelt departementsråden som har vært der lenger, bekrefte eller avkrefte at det er i tråd med vanlig praksis ikke å engasjere finansiell rådgiver ved større aksjekjøp?

Statsråd Dag Terje Andersen: Jeg har redegjort for de anbefalinger jeg fikk i forhold til hvor mye en finansiell rådgiver kunne innhente av tilleggsinformasjon ...

Per-Kristian Foss: Det var ikke det som var spørsmålet. Spørsmålet var om hva man har gjort tidligere.

Statsråd Dag Terje Andersen: Det var det som var grunnlaget for konklusjonen den gangen. Og så hadde jeg tenkt å si at dersom det er andre erfaringer fra tidligere, synes jeg det er riktig at Reier Søberg svarer på det.

Reier Søberg: Det er slik i staten at like saker behandles likt. Vi har ikke hatt en lik sak.

Per-Kristian Foss (H): Men dere har kjøpt aksjer før?

Reier Søberg: Vi har ikke kjøpt aksjer i et holdingselskap, som igjen eier en aksjepost i et underliggende selskap, og som reiser problemstillingen om verdipapirhandeloven § 5-14.

Per-Kristian Foss (H): Men skulle ikke det tilsi at man da hadde en finansiell rådgiver, når man var på et for departementet jomfruelig område?

Reier Søberg: Slik statsråden har redegjort for, fant vi at det som en finansiell rådgiver her kunne ha bidratt med, ikke ville ha vært i stil med det vi måtte ha betalt for det.

Statsråd Dag Terje Andersen: Hvis jeg kan få lov til å legge til, hadde vi, som jeg nevnte i mitt innlegg, Jon Gunnar Pedersen som rådgiver, som er sterkt inne på selskapssiden ...

Per-Kristian Foss (H): Det har jeg hørt tidligere, så jeg trenger ikke få gjentatt tidligere erklæringer. Men spørsmålet er: Hva koster en slik finansiell rådgiver i forhold til 5 milliarder kr?

Statsråd Dag Terje Andersen: Vi vurderer kostnadene for en slik rådgiver med utgangspunkt i nytten av det rådet som kan gis, og her var det altså åtte anerkjente analyseselskaper som har hatt den gjennomgangen som det uansett ville vært fornuftig å gjøre.

Per-Kristian Foss (H): Men statsråden er vel klar over at der var oppdraget et annet enn eventuelt for en finansiell rådgiver?

Så bare et spørsmål til slutt: Har statsråden i sin tid vært involvert i henvendelsene fra Akers eier, Røkke, om opprettelse av et oljeselskap i Norge utover dem vi har?

Statsråd Dag Terje Andersen: Da må jeg få lov til å svare litt generelt, for i min tid som statsråd i Næringsdepartementet opplevde jeg stadig at ledere og eiere i selskaper bad om møte med meg for å orientere om framtidige planer – også selskaper som staten ikke har noe eierskap i. Jeg har hatt som praksis at i den grad noen informerte meg om noe i fortrolighet, så skal det forbli i fortrolighet. Den tilliten må enhver industriell eier kunne ha til Næringsdepartementet, og derfor viser jeg bare til de svar som Olje- og energidepartementet har gitt på de spørsmål som her nevnes.

Per-Kristian Foss (H): Det betyr at Næringsdepartementet altså ikke var involvert i utredning om spørsmålet om opprettelsen av et nytt oljeselskap?

Statsråd Dag Terje Andersen: Jeg viser altså til de uttalelser som Olje- og energidepartementet har gitt om det spørsmålet. Som representanten vet, vil det, i den grad det har vært utredninger, i hovedsak ha vært etter at jeg gikk av som statsråd. Det er i tillegg et godt argument for at jeg ikke går inn og kommenterer det.

Møteleiaren: Då er tida ute. Vi går vidare til Kristeleg Folkeparti og Solveig Kopperstad Bratseth. Du har 5 minutt – ver så god.

Solveig Kopperstad Bratseth (KrF): Eg har lyst til å fortsetje med den eksterne finansielle rådgjevaren. Det blir no sagt at det ikkje vart brukt med bakgrunn i kostnader – trass i at dette er eit område som ein ikkje har vore borti før. Kristeleg Folkeparti spurde ein gong dei raud-grøne om dette var ei klok investering. Det har vi fått svar på no. Aksjekursen i Aker Solutions har falle dramatisk sidan oppkjøpet, og ein har spart aksjonæranne i Aker Solutions for eit tap på om lag 3,8 milliardar kr. Kjell Inge Røkke er så langt spart for eit tap på om lag 2,5 milliardar kr. Dette var jo å gje gullkortet til ein av Noregs mektigaste og rikaste menn. Tapet aleine er på storleik med Regjerings totale fattigdomssatsing. Er statsråden komfortabel

med ei slik prioritering av fellesskapets midlar, og var det verdt det å ikkje bruke eksterne finansielle rådgjevarar når ein i ettertid såg tapet?

Statsråd Dag Terje Andersen: La meg først si at det ikke er sagt at vi ikke har brukt ekstern finansiell rådgiver på grunn av kostnad. Jeg sa at det var på grunn av mulig nytte av å bruke en slik rådgiver, fordi man hadde ikke fått noen annen informasjon enn det ekspertfirmaer allerede hadde lagt fram i full offentlighet fordi man kunne ikke få innsyn i andre dokumenter – bare for å få slått fast det.

Så er jeg veldig glad for at det med aksjekursen blir tatt opp. Det er altså en grunnleggende misforståelse å tro at staten har tapt en eneste krone. Staten har nemlig ikke brukt disse pengene. Staten har omplassert disse pengene. Staten kjøpte 33 100 085 aksjer i Aker Holding. Staten har i dag 33 100 085 aksjer. I den perioden vi har eid de aksjene, var det i en periode sånn at aksjeposten, vurdert ut fra børsverdi, lå 1 milliard kr over det den gjorde da vi kjøpte den. I dag ligger den under. Det er kanskje kjent for representanten at det fins noen flere selskaper på børsen i hele verden som om dagen går ganske dårlig. Men det er altså aksjesvingninger. Vårt formål er nettopp at selskaper i slike dårlige tider som vi har nå, trenger stabile, langsiktige eiere. Det er det Aker Holding nå bidrar til i Aker Solutions. Men vi har altså ikke tapt en krone. Vi hadde heller ikke vunnet en krone når kursen var 1 milliard kr over.

Solveig Kopperstad Bratseth: Mange åtvare mot den verdisetjinga som vart gjort då avtalen vart kjend.

«Regjeringen gir Røkke en fantastisk gavepakke, så det er åpenbart at Røkkes lefling med Arbeiderpartiet gir resultater.»

Det sa Jan Borgen i Transparency International til Aftenposten 25. juni 2007.

«Det er betenkelig hvordan såpass store andeler av vår felles formue overføres til Røkke.»

Dette sa korrupsjonseksperter Erling Grimstad i same artikkel. Kva er statsrådets kommentar til det?

Statsråd Dag Terje Andersen: Det er altså sånn at staten har ikke kjøpt Aker av Røkke. Staten har kjøpt aksjer av Aker ASA. Det er altså flere eiere der enn Røkke. Vi har ikke hatt noen direkte forhold til Røkke. I den grad jeg har forholdt meg til det selskapet, var det Leif-Arne Langøy som var den jeg i hovedsak hadde samtaler med.

Det andre følger vel av det første svaret jeg gav. Det er altså ikke tapt ei krone, og det er ikke sånn at Røkke har mottatt noen penger fra staten. Vi har kjøpt aksjer. De aksjene har vi fremdeles.

Solveig Kopperstad Bratseth: Men vi har kjøpt aksjar, og vi har kjøpt aksjar i eit selskap der vi på ein måte har ein aksjonærvtale som gir oss lite rom til styring. Det ser vi no i ettertid når det gjeld transaksjonane mellom Aker ASA og Aker Solutions, med selskap som er kapitalkrev-

jande. Risikoen er ganske stor. Om verdien har gått ned no, kva er risikoen for arbeidsplassane i framtida?

Statsråd Dag Terje Andersen: Det er slik at aksjonærvtalen ikke gir oss lite rom for styring. Aksjonærvtalen gjør bare en ting – den gir oss mer rom for styring enn det 12 pst. av aksjene skulle tilsi, fordi vi har fått negativ kontroll gjennom aksjonærvtalen. Man må vanligvis eie mer enn en tredjedel av aksjene for å få det. Så det er ikke slik at den gir oss lite rom for styring. Den gir oss ekstra rom for styring når det gjelder negativ kontroll.

Ingen arbeidsplasser ble direkte berget på grunn av at vi gikk inn i Aker Solutions ASA. Vi gikk ikke inn for å unngå at eventuelt ulønnsomme arbeidsplasser ble nedlagt. Nei, det vi gjorde, var å legge et langsiktig grunnlag for å investere og utvikle selskapet videre, slik at det ble mulig for disse arbeidsplassene, på Stord, kysten rundt, 11 000 mennesker rundt omkring i Norge med tilliggende aktiviteter, å være trygge for at de har en eier som sitter der, en eier som ikke forsvinner. De har grunnlag for å klare å beholde arbeidsplassene fordi de får kontrakter, og fordi det de produserer, går med overskudd. Det er det som trygger arbeidsplassene.

Møteleiaren: Tida er ute. Vi går til siste spørjar, som er frå Senterpartiet. Rune J. Skjælaaen har 5 minutt – ver så god.

Rune J. Skjælaaen (Sp): Jeg vil litt tilbake til aksjonærvtalen. De borgerlige partiene har jo på en måte sagt at den er for dårlig siden den trengs å bli presisert. Hvor vanlig er det at en kommer i en situasjon der en bør presisere sider ved en avtale? Er det vanlig i forbindelse med aksjonærvtaler at det skjer?

Statsråd Dag Terje Andersen: Som det går fram av det Reier Søberg sa i stad, har vi begrenset erfaring, ikke bare jeg, men også Næringsdepartementet, med aksjonærvtaler knyttet opp til holdingselskaper, for dette er det eneste holdingselskapet vi er i.

Når det gjelder det som har kommet fram, og som jeg skjønner partene var uenige om i vår og er enige om nå, er det å presisere i aksjonærvtalen – for å si det praktisk – at denne type saker bør på generalforsamling, og at det er slik punkt 4.5 (i) skal forstås, men det er også en presisering av felles forståelse av aksjeloven § 3-8. Det at avtalen presiseres til å inneholde det staten hele tiden har oppfattet at avtalen inneholdt, oppfatter ikke jeg som noe bevis på at det har vært hull i avtalen, men at statens forståelse av avtalen var riktig. Som jeg sa i stad, er det slik at mye av uenigheten i vår har bestått i at representanter som har vært til stede på det samme møtet i Aker Holding, har hatt forskjellig oppfatning av hva det har blitt informert om. Det finnes jo ikke en avtaletekst som kan forhindre at personer som er til stede på det samme møtet, oppfatter møtet på forskjellige måter. Avtalen kan jo ikke regulere at folk skal forstå ting på samme måte.

Rune J. Skjælaaen (Sp): Dette har vært opplysende for meg. Jeg har ikke flere spørsmål. Men det kan være at andre som har vært til stede her på dette møtet, ikke synes at det har vært like opplysende – jeg mener i forhold til det å skulle ha forskjellig oppfatning av hva som skjer.

Møteleiaren: Takk for det. Då går vi over til ein runde der komiteen har 10 minutt til oppklårande spørsmål. Først ut er saksordførar Øystein Djupedal.

Øystein Djupedal (SV): Jeg har to spørsmål. Da avtalen ble inngått i 2007, var det noensinne aktuelt at staten og andre eiere skulle ha mer enn 40 pst., f.eks. ha flertall i Aker Holding? Var det aktuelt at man skulle gå utover de 30 pst. som staten har, og de 10 pst. som de to svenske eierne har til sammen, altså forholdet 40–60? Kunne det vært 60–40? Det jeg egentlig spør om, er: Var det aktuelt for Røkke å selge seg under dette? Det var det ene spørsmålet.

Det andre spørsmålet henger sammen med dette. Var eierbrøken på 7,5 pst. og 2,5 pst. til de to svenske eierne gjenstand for diskusjon? Fantes det andre selskap som også var aktuelle som eiere i Aker Holding – som ikke ble noe av, eller som i hvert fall ikke framstår i dag som eiere?

Statsråd Dag Terje Andersen: Til det første spørsmålet: Det kan i løpet av prosessen ha vært diskusjon om marginene her, opp og ned, mellom f.eks. oss og de svenske eierne. Men det som hele tiden var klart, var at vi ut fra egen oppfatning ønsket at Aker skulle ha den største eierposten. Det følger av det jeg har sagt tidligere i dag, og det går fram av stortingsproposisjonen, at noe av formålet var at Aker fremdeles skulle være det tunge industrielle miljøet i dette selskapet framover, og de effektene vi var ute etter, langsiktighet og negativ kontroll, fikk vi på en annen måte. Så vi har aldri diskutert å være den største aksjonæren.

Til det andre spørsmålet er det jo slik at det er riktig at vi i en prosess som dette diskuterte en slik mulig holding-løsning og gjerne ville ha med en annen industriell eier. Så er det klart at i prosessen den gangen diskuterte vi flere potensielle eiere. Men vi var veldig fornøyd da vi landet på konklusjonen at vi ville ta kontakt med Wallenberg-miljøet i Sverige, om de var interessert i en slik industriell mulighet. Det kan kanskje være litt artig i dag å minne om at mange den gangen beskyldte meg for at grunnen til at vi hadde fått med svenskene, var at jeg kom til å gå inn for Saab Gripen som flykjøp, men det har vel blitt bevist i ettertid at denne avtalen var totalt uavhengig av flykjøp.

Møteleiaren: Då går vi vidare til Carl I. Hagen.

Carl I. Hagen (FrP): Det kan vel ikke avvises at Wallenbergs interesse kanskje hadde noe med det å gjøre, på det tidspunktet. Ellers vil jeg få lov til å bekrefte at det ikke er uvanlig i vår bransje at det er forskjellig oppfatning av hva som har skjedd på møter.

Statsråd Dag Terje Andersen: Og forretningsordenen forhindrer ikke det!

Carl I. Hagen (FrP): Det er helt korrekt.

Jeg har to spørsmål. Kan det dokumenteres at det var reelle, andre mulige, eventuelt utenlandske, kjøpere inne i bildet for daværende Aker Kværner, nå Aker Solutions ASA? I den offentlige debatt har vel en av begrunnelsene vært å hindre salg til utlandet. Kan det dokumenteres at det eksisterte noen slike kjøpere? Det er mitt første spørsmål.

Det andre dreier seg om noe som det er spurt om indirekte, men la meg spørre helt direkte: Kjell Inge Røkkes forhold til Arbeiderpartiet har vært omdiskutert. Han har sagt mye pent om Arbeiderpartiet. Det hevdes at det har vært nær kontakt med LO-lederen og mingling mellom Arbeiderpartiet og Røkke. Vil statsråden bekrefte eller avkrefte at dette har hatt noen betydning for Røkkes forretningsmessige virksomhet – altså at han har fått særfordeleler av staten når Arbeiderpartiet har sittet i regjering og styrt, som andre i tilsvarende situasjoner ikke ville fått?

Statsråd Dag Terje Andersen: Til det første spørsmålet er svaret at jeg kan i hvert fall ikke dokumentere at det var andre utenlandske kjøpere. Jeg har heller aldri hevdet at det var konkrete kjøpere. Selv om det var eksperter som tok seg av forhandlingene her, så var det et av de punktene jeg forholdt meg aktivt til at jeg ikke ville spørre om. For jeg mente at vi burde forhandle denne løsningen med utgangspunkt i de industrielle mål vi hadde, og i tillegg den ambisjon å få knyttet det svenske industrimiljøet opp mot det norske, og ikke under påvirkning av at det skulle være bekjentgjort en alternativ kjøper for oss. For meg var det et selvstendig poeng. Det er mulig at Aker eller andre kan dokumentere det, men jeg kan det ikke, og ønsket altså heller ikke den gangen å spørre om det, og det har aldri vært noe hovedpoeng om det stod en kjøper der. Det er det første svaret.

Når det gjelder forholdet til Røkke, er det altså sånn at det er en rekke bedriftsledere i Norge som bekjenner hvilket politisk parti de stemmer på. Men det må selvfølgelig være lik behandling i saker som er til behandling i det offentlige system. Aker er et industrielt viktig miljø i Norge, og det er hovedpoenget her. Vi har altså, som jeg har prøvd å si noen ganger, men det er litt vanskelig å få gjennomslag for det, ikke gjort noen transaksjon med Røkke som person, vi har gjort det med Aker ASA som selskap – et selskap som han er hovedeier i, men ikke eneste eier.

Det er noen som har spurt om jeg har tett kontakt med Røkke også, og noen aviser har jo skrevet det. Det er flere bedriftsledere i Norge – og noen av dem sier til meg at de stemmer på helt andre partier enn Arbeiderpartiet – som jeg i den perioden jeg var næringsminister, og for så vidt også etterpå, fordi jeg fremdeles er opptatt av arbeidsmarked og næringslivets utvikling i den rollen jeg nå har – altså, flere bedriftsledere med helt andre politiske referanser – som jeg har hatt personlige samtaler med flere ganger enn det jeg har hatt med Røkke. For i denne saken, i den grad jeg var inne i saken og vi forholdt oss til Aker, så var det Leif Arne Langøy jeg i hovedsak hadde møter

med, selv om det var noen få møter også med Røkke og med Wallenberg til stede.

Per-Kristian Foss (H): Jeg vil bare gjøre statsråden oppmerksom på at når det gjelder tolkning av møtet den 13., eierskapsmøtet, er det ikke noen fri tolkning av det. Vi holder oss til Næringsdepartementets eget referat fra det møtet, så det er det ingen uenighet om. Og det er bekreftet tidligere i høringen at departementet ikke hadde noe å legge til i forhold til sitt eget referat.

Så til spørsmålet om finansiell rådgiver. Her sier man altså at man kjøpte til markedsverdi og var fornøyd med det. Samtidig gav man seg selv en binding på ti år, som jo må sies å gå i retning av kanskje å betale litt mindre enn markedsverdi. Så sier man på den annen side at vi fikk negativ kontroll, som taler i motsatt retning. Jeg vil gjerne høre om ikke denne avveiningen mellom disse to forhold, tatt i betraktning at man kjøpte i et holdingselskap for første gang, hadde gjort det interessant å lytte til en uavhengig finansiell rådgiver, litt uavhengig av hva vedkommende koster, men jeg antar at det vel er en slags markedspris også for å leie finansiell rådgivning.

Statsråd Dag Terje Andersen: Ja, da er vi i hvert fall enige om det siste poenget: De koster, men de koster det de koster. Det var altså ikke det som var bakgrunnen for at det ikke ble brukt, men det var med utgangspunkt i hvilken nytteverdi en kunne ha ved å innhente denne informasjonen.

Da oppfatter jeg det sånn at representanten og jeg er enige om at staten fikk negativ kontroll, for å kjøpe 12 pst. av aksjene isolert sett tilsier at de fleste ville tro at man måtte betale en høyere pris. Hvis vi er enige om den forståelsen, tar jeg da det andre spørsmålet, som handler om det med tiårs bindingstid. Som jeg har forsøkt å redegjøre for, var det en av hovedambisjonene til staten. Det var en av de tingene jeg selv var engasjert i personlig når det gjelder disse avtaleforhandlingene, at vi må prøve å få den bindingstiden så lang som mulig, for det er viktig å få Aker-miljøet til fortsatt å være en del av den aktiviteten som de har drevet så godt. Det er viktig å få inn svenskene. Men ikke minst er det viktig å binde hovedkontorfunksjonen og utvikling til Norge i ti år framover. Når vi sitter ved forhandlingsbordet og forhandler antall år opp sammen med dem vi forhandler med, så er det, i hvert fall i de forhandlinger jeg har erfaringer fra, vanskelig å tenke seg at når en har fått gjennomslag i forhandlingene, altså gjøre avtalen lengre, så skal en etterpå be om prisavslag for det en selv har fått gjennomslag for av det en har ønsket i forhandlingene. Det blir ikke logisk.

Per-Kristian Foss (H): Det hadde vel vært mulig å innhente det rådet før man hadde gjennomført forhandlingene, eller eventuelt parallelt, for har man en ambisjon, så må vel også ambisjonen ha en kostnad. Mitt spørsmål var egentlig om ikke departementet følte – når man for første gang var på usikker grunn, har man jo har sagt nå, fordi det var et holdingselskap – behov for å få parallell rådgiv-

ning under prosessen for å få en prisvurdering av sin egen ambisjon.

Møteleiaren: Vi må få svare no, for det er eit par stykke til som skal stille spørsmål.

Statsråd Dag Terje Andersen: Det er ikke sånn at jeg har gitt uttrykk for at fagfolkene i departementet var «på usikker grunn». Det vi har sagt, er at det var første gangen de forhandlet i forhold til et holdingselskap. Men de forretningsmessige råd vi fikk, den gjennomgangen som våre jurister hadde av denne avtalen, alt tilsa at hvis vi skulle få gjennomslag for å få negativ kontroll, kunne vi ikke regne med å betale bare markedspris. Vi avtalte altså en pris som lå under alle analyseselskapenes anslag for selskapet. Prisen var kr 145,60 dagen før avtalen ble inngått, altså ved siste lukking av Børsen dagen før. Så var den faktiske børskursen, altså markedets vurdering av Aker verdi, kr 151. Vi betalte altså litt mindre enn det som var børskursen på det tidspunkt vi overtok. Når vi da får den tilleggseffekten som vanligvis koster, og fikk en lang avtale, som vi var opptatt av, ja så var det altså de råd jeg fikk, og jeg er helt enig i fremdeles i dag at da har vi gjort en god deal.

Per-Kristian Foss (H): Jeg vil legge til av hensyn til referatet: Jeg har altså ikke sagt at man har negativ kontroll hvis man ikke utøver den. Det er et viktig tilleggspriussipp. For sover man i timen, mens man har sjansje til å utøve kontroll, har man ikke negativ kontroll. Så jeg kan ikke tolke det slik statsråden sa.

Møteleiaren: Då er det klart for referatet.

Då går vi vidare til neste spørsmål – Solveig Kopperstad Bratseth.

Solveig Kopperstad Bratseth (KrF): Kristeleg Folkeparti skreiv i stortingsinnstillinga i samband med oppkjøpet av Aker Holding i 2007 at det var viktig at staten ikkje vart ein sovande partner i holdingselskapet, og at Regjeringa aktivt må sikre staten sine verdiar. Meiner statsråden at Regjeringa kunne ha gjort noko meir for å vere ein aktiv partner i holdingselskapet for å sikre staten sine verdiar?

Eg kan godt ta spørsmål nr. 2 også. Er statsråden på noko punkt villig til å erkjenne at Regjeringa kunne ha gjort noko annleis i denne saka?

Statsråd Dag Terje Andersen: Jeg har ikke nødvendige forutsetninger for å vurdere det som har skjedd i forbindelse med de diskusjonene som har vært nå. Det har jeg sagt en gang tidligere, og jeg ber fortsatt om forståelse for at jeg ikke kjenner den saken godt nok til å si om staten kunne gjort noe annerledes i den prosessen som har vært nå. Men jeg registrerer at det har blitt en enighet. Det er en tvistemekanisme i avtalen, for en ser jo at en kan bli uenige om ting. Derfor har vi en tvistemekanisme. Den måtte ikke brukes, fordi det er blitt en enighet, og det blir behandling på generalforsamling. Det er det jeg har regist-

rert. Utover det kan ikke jeg vurdere kontakten med departementet og det som har skjedd nå i vår. Jeg beklager det.

Solveig Kopperstad Bratseth (KrF): Men meiner du at ...

Møteleiaren: Då må vi berre gå vidare, til siste spørsmål. Ivar Skulstad – ver så god.

Ivar Skulstad (A): Da denne avtalen ble behandlet i Stortinget, var det vi og Fremskrittspartiet som var enige om det. Det er kommet lite fram så langt, men jeg vil gjerne si litt om det. I forbindelse med det siteres det kanskje ikke fra aksjonæravtalen som sådan, men det står her på side 4:

«Dersom Aker Holding AS skal kjøpe eller selge aksjer i Aker Kværner» – nå Aker Solutions – «forutsetter det at samtlige aksjonærer i Aker Holding AS er enige på forhånd.»

Kan statsråden utdype litt hva som ligger i det å være «enige på forhånd»?

Statsråd Dag Terje Andersen: Det blir hypotetiske situasjoner i så fall. Uten at jeg kan peke på en sånn hypotetisk situasjon – jeg mener absolutt ikke den diskusjonen som har vært nå, er en sånn situasjon – kan det av en eller annen grunn oppstå en mulighet for at alle eiere er enige om at det hadde vært bedre å organisere det på en annen måte. Det er tvert imot for å gjøre nåløyet for det trangt at den formuleringen står der – fordi alle eiere må være enige. Sånn sett er det også et element i at bindingstiden er lang, og at alle aktørene skal være med i den bindings-tiden, med de unntakene som er for svenskene av hensyn til den tosidige avtalen vi har.

Møteleiaren: Då er tida for spørsmål omme og vel så det, og vi går til siste punkt på dagsordenen, nemleg at statsråden får høve til ei oppsummering, dersom han ønskjer det, på inntil 5 minutt. Ver så god.

Statsråd Dag Terje Andersen: Jeg er glad for at jeg fikk denne anledningen til å komme på høring, selv om den saken jeg skulle høres om, for så vidt ble grundig diskutert og kommentert i forbindelse med behandlingen av St.prp. nr. 88, med dertil hørende spørsmål, spørsmål delvis også om selve avtaleteksten, som lå vedlagt.

Det er ikke grunn til å legge skjul på at det har vært en viss politisk diskusjon om denne avtalen – den gangen den ble inngått, og ikke minst nå i vår. Det er litt viktig

for meg å ha med meg at til grunn for den uenigheten som noen ganger graver i detaljer og konkrete formuleringer, ligger det en grunnleggende politisk uenighet om det er riktig av staten å være aktiv i næringslivet på den måten. Det var utgangspunktet for mitt engasjement i avtalen og utgangspunktet for at vi valgte de beste juristene vi kunne finne, til å utforme den juridiske delen av den.

Jeg vil gjerne få lov til å si til slutt at med utgangspunkt i det synes jeg vi som land er i en veldig spesiell situasjon. Vi er i en situasjon med mye kapital, mye kapital som vi ikke bare kan sette inn i forbruk veldig fort. Det gjør at jeg synes at det er tiden for å diskutere om vi også kan bruke det til å bidra til at vi får et levende, konkurransedyktig næringsliv i framtiden, for Norge skal ikke være et land der vi har lave lønninger, vi skal konkurrere internasjonalt. Da må vi ha høy kompetanse, og så må vi ha avanserte produkter. Det krever teknologiutvikling.

Så vet vi at det er begrenset hvor mye privat kapital det er i Norge. Vi har mange gode kapitalister i Norge, særlig de industrielle kapitalistene, de som har ambisjon om å drive med overskudd over tid og utvikle nye produkter. Men jeg synes, med den muligheten vi nå har med den statlige kapitalen, at en i hvert fall skal kunne unne seg en diskusjon om det er en mulighet som vi kan bruke sammen med private kapitalister, gode industrialister å utvikle det næringslivet vi skal leve av i morgen.

Våre partiers ideologi har sin basis veldig langt tilbake i tid, fra Edmund Burke på den konservative siden og Edmund Bernstein på sosialdemokratisk side, og økonomer som Smith og Keynes, som har sagt oss hvordan vi skal drive samfunnet. Men ingen av de teoriene tar utgangspunkt i det faktum at vi har en kapitalrik stat. Da synes jeg vi bør legge bort noen av de gamle ideologiske skillelinjene, det som handler om noen som tror at vi skal «sosialisere produksjonsmidlene», som det het i gamle dager, det er uaktuelt. Men jeg synes også en skal legge bort noe av det ideologiske klisteret i motstanden mot statlig eierskap og i hvert fall kunne føre en diskusjon med det utgangspunktet vi nå har: Er det ikke mulig at statlig kapital i et industrielt langsiktig eierskap med gode industrielle kapitalister kan utvikle det næringslivet som vi trenger for å kunne ha konkurransekraft i et land som ikke skal ha lave lønninger? Det er utgangspunktet for at jeg fremdeles mener at den type avtale som vi her inngikk, peker framover og verken er blind eller kortsynt, slik enkelte har hevdet i de siste ukers debatt.

Møteleiaren: Då seier vi tusen takk til Dag Terje Andersen. Vi takkar for bidraget. Det er vi glade for. Dermed er høyringa over.

